

การวิจัยประเมินผล

โครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา
ประจำปี ๒๕๕๐

คณะกรรมการศึกษาและดำเนินการจัดทำวิจัย
โครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา

คำนำ

ตามที่ที่ประชุมคณะกรรมการฝ่ายจัดการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับ
รัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ ได้มอบหมายให้คณะผู้วิจัยทำการศึกษาวิจัย เรื่อง “ประเมินผล
โครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐” ซึ่งในการประเมินผล
ครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับผู้ปฏิบัติงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการได้แก่
คณะกรรมการฝ่ายจัดการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐
คณะกรรมการฝ่ายพิธีการ ประชาสัมพันธ์และประสานงาน และคณะกรรมการฝ่าย
กิจกรรมเสริมสร้างความรู้ รวมทั้งผู้เข้าร่วมโครงการ ทั้งที่เป็นครู นักเรียนที่เข้าร่วมการ
แข่งขันและผู้สังเกตการณ์ โดยใช้รูปแบบการประเมินผลของสเตก (Stake's Evaluation
Model) ประเมินผลโครงการใน ๒ มิติ คือ มิติแนวตั้ง ได้แก่ การประเมินปัจจัยเบื้องต้น
การปฏิบัติการ และผลผลิต และมิติแนวนอน ได้แก่ การประเมินความคาดหวัง ผลที่เกิดขึ้นจริง
มาตรฐานที่กำหนด และการตัดสินใจ ประกอบการสอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะต่อ
โครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ ด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ได้
ข้อมูลที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

บัดนี้ คณะผู้วิจัยได้ทำการวิจัย “ประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับ
รัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐” เสร็จสมบูรณ์แล้ว ด้วยความร่วมมืออย่างดียิ่งจากคณะกรรมการ
ฝ่ายจัดการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ และคณะกรรมการ
ชุดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนครู นักเรียนที่ให้ความร่วมมือแก่คณะผู้วิจัยทุกท่านอย่างดียิ่ง
ซึ่งคณะผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานวิจัยฉบับนี้จะเป็น
ประโยชน์ต่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการฯ คณะอนุกรรมการฯ
และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุก ๆ ฝ่ายที่มีส่วนรับผิดชอบต่อการจัดการ โครงการแข่งขัน
ตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาโครงการ
ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดต่อทุก ๆ ฝ่ายต่อไป

คณะผู้วิจัย

กันยายน ๒๕๕๐

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	
บทที่ ๑ บทนำ	๑
- หลักการและเหตุผล	๑
- วัตถุประสงค์การวิจัย	๓
- กรอบแนวคิดในการวิจัย	๓
- ขอบเขตของการวิจัย	๖
- นิยามเชิงปฏิบัติการ	๖
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๗
บทที่ ๒ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	๘
- แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ	๘
- แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๑๐
- แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการและการวิจัยประเมินผล	๑๔
- โครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา	๒๔
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๗
บทที่ ๓ ระเบียบวิธีวิจัย	๓๓
- ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๓๓
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๓๖
- การเก็บรวบรวมข้อมูล	๓๗
- การวิเคราะห์ข้อมูล	๓๘

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ ผลการศึกษา	๓๙
- ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	๔๐
- ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อบริบทหรือสภาวะแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการดำเนินงาน และผลผลิตของโครงการ	๔๕
- ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์แบบทดสอบจากการวิเคราะห์ค่าคะแนน	๖๗
- ตอนที่ ๔ ปัญหาและข้อเสนอแนะ	๖๙
บทที่ ๕ อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๗๒
- สรุปผลการศึกษา	๗๓
- อภิปรายผล	๗๘
- ข้อเสนอแนะ	๘๐
บรรณานุกรม	๘๑
ภาคผนวก	
- ภาคผนวก ก แบบรายงานผลการปฏิบัติงานระดับเขตตรวจราชการ	๘๕
- ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	๑๑๔
- ภาคผนวก ค ตารางแสดงโรงเรียนที่ชนะเลิศระดับเขตการศึกษา ตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ - ๒๕๔๖ และระดับเขตตรวจราชการ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ - ๒๕๕๐	๑๒๖
- คณะทำงานศึกษาและดำเนินการจัดทำวิจัยโครงการแข่งขันตอบปัญหา ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ	๑๓๖

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	ขนาดกลุ่มตัวอย่างคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการแข่งขัน ตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐	๓๔
๒	ขนาดกลุ่มตัวอย่างผู้เข้าร่วมโครงการแต่ละเขตตรวจราชการทั่วประเทศ	๓๕
๓	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการ แข่งขันตอบปัญหา จำนวน ๑๐๘ คน	๔๒
๔	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เข้าร่วมโครงการ (จำนวน ๑,๗๖๔ คน)	๔๔
๕	ความคิดเห็นของคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ต่อบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการ	๔๗
๖	ความคิดเห็นของคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ต่อปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ	๔๙
๗	ความคิดเห็นของคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ต่อกระบวนการดำเนินงานโครงการ	๕๑
๘	ความคิดเห็นของคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ต่อผลผลิตของโครงการ	๕๓
๙	ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการต่อบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของ โครงการ	๕๔
๑๐	ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการต่อปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ	๕๕
๑๑	ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการต่อกระบวนการดำเนินงาน โครงการ	๕๖
๑๒	ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการต่อด้านผลผลิตของโครงการ	๕๙
๑๓	ตารางเมตริกซ์การบรรยายเปรียบเทียบความสอดคล้องระหว่าง ความคาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง	๖๒

๑๔	ตารางเมตริกซ์การตัดสินใจคุณค่าเปรียบเทียบความสอดคล้องระหว่าง เกณฑ์มาตรฐานกับผลการตัดสินใจ	๖๔
๑๕	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเนื้อหาในแบบทดสอบแต่ละด้าน	๖๘

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพ		หน้า
๑	กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) เรื่อง การวิจัยประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ โดยใช้รูปแบบการประเมินของสเตก (Stake's Evaluation Model)	๕
๒	ความสัมพันธ์ของมิติในแนวตั้งและมิติในแนวนอนตามรูปแบบการประเมินของสเตก (Stake's Evaluation Model)	๒๔

บทที่ ๑

บทนำ

หลักการและเหตุผล

แม้ว่าประเทศไทยจะปกครองระบอบประชาธิปไตยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๕ แล้วก็ตาม แต่พบว่า การเมืองไทยยังไม่สามารถก่อให้เกิดความเข้มแข็งของวัฒนธรรมประชาธิปไตยได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ เป็นผลมาจากสถาบันทางการเมืองและการปกครองยังมีการรวมศูนย์อำนาจ ขาดกลไกในการกระจายโอกาส และความเสมอภาคให้กับคนส่วนใหญ่ ระบบความสัมพันธ์ในสังคมยังคงเป็นแบบอุปถัมภ์ โครงสร้างทางสังคมและการเมืองยังล้าหลัง และไม่เอื้ออำนวยต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน (สำนักนายกรัฐมนตรียุค ๒๕๔๗) ซึ่งการปลูกฝังจริยธรรมและวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้กับประชาชนนั้น ควรเริ่มต้นในกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งจะเป็นพลังสำคัญของการพัฒนาประชาธิปไตย เพื่อให้การเมืองการปกครองของประเทศไทยมีความมั่นคงสืบไป

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นองค์กรหลักในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของสถาบันนิติบัญญัติ โดยมีพันธกิจหลักด้านหนึ่งในการเป็นกลไกสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และเผยแพร่ความรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนวางยุทธศาสตร์ในการเสริมสร้างองค์ความรู้ประชาธิปไตยและผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา เป็นโครงการที่ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ เพื่อตอบสนองภารกิจของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ตลอดจนเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ และสายอาชีพในโรงเรียนรัฐบาลและเอกชนทั่วประเทศ

การดำเนินโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ในช่วง ๒๕ ปีที่ผ่านมา ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการแข่งขัน ลักษณะแบบทดสอบ และวิธีการเผยแพร่ความรู้หลายครั้ง เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการทั้งที่เป็นนักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ผู้ควบคุม ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของ

โครงการได้รับความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยเพิ่มมากขึ้น และเพื่อให้โครงการมีความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของสถานการณ์ทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงเวลา

สำหรับการประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภานั้น ในระยะแรกเป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าทีมที่ดำเนินการจัดการแข่งขันในแต่ละเขตการศึกษา เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงการดำเนินโครงการในปีต่อไป ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้มีการนำเอารูปแบบ "การประเมินผลโครงการ" มาประยุกต์ใช้ เพื่อทำการประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา โดยได้นำรูปแบบการประเมินผลตามแนวคิดของไทเลอร์ (Tyler) ซึ่งเป็นการประเมินผลโครงการตามวัตถุประสงค์โครงการ (Objective Based Models) มาใช้ประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ซึ่งผลการประเมินพบว่า การดำเนินโครงการมีสัมฤทธิ์ผลตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ และจากการที่โครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภาเป็นโครงการที่มีการดำเนินการมาช่วงระยะเวลาหนึ่ง และมาจากความร่วมมือของหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร จึงได้มีการดำเนินการวิจัยประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภาอีกครั้ง ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยนำเอารูปแบบการประเมินผลโครงการ CIPP Model ของ Stufflebeam มาปรับใช้ เพื่อประเมินโครงการ ๔ ด้าน คือ ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process) และด้านผลผลิต (Output) เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินโครงการอย่างรอบด้านมากยิ่งขึ้น ซึ่งผลการศึกษาพบว่าในภาพรวมการดำเนินโครงการมีความเหมาะสมในระดับมาก

ทั้งนี้ เพื่อให้โครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา สามารถดำเนินต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด และบรรลุตามเป้าหมายที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตั้งไว้ที่ประชุมคณะอนุกรรมการฝ่ายจัดการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา จึงได้มอบหมายให้คณะผู้วิจัย ทำการศึกษาวิจัยประเมินผลโครงการต่อเนื่องอีกในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการประเมินผลโครงการที่คิดว่าจะมีความเหมาะสมกับโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภามากที่สุด โดยพบว่ารูปแบบการประเมินผลโครงการแต่ละรูปแบบมีข้อดีและข้อด้อยแตกต่างกัน และรูปแบบการประเมินผลเพียงรูปแบบเดียวอาจไม่เพียงพอในการประเมินผลโครงการใดโครงการหนึ่ง ซึ่งคณะผู้วิจัยจึงได้เลือกรูปแบบการประเมินผลของสเตก (Stake's Evaluation Model) มาปรับใช้ในการวิจัยประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ เนื่องจากรูปแบบการประเมินผลนี้ เป็นการประเมินโครงการใน ๒ มิติ คือ ๑) มิติในแนวตั้ง คือ การ

ประเมินปัจจัยเบื้องต้น การปฏิบัติการ และผลผลิต และ ๒) มิติในแนวนอน คือ การประเมินความคาดหวัง ผลที่เกิดขึ้นจริง มาตรฐานที่กำหนด และการตัดสินใจ จึงสามารถผสมผสานรูปแบบการประเมินผล CIPP Model ของ Stufflebeam ที่คณะผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการประเมินผลโครงการในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ทั้งนี้ เพื่อให้ผลการศึกษาวิจัยที่ได้สามารถนำมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลของโครงการได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยผลการวิจัยประเมินผลที่ได้จะสามารถเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาตัดสินใจ ปรับปรุงโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา และโครงการในลักษณะเดียวกันให้สามารถตอบสนองภารกิจของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ และสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Objective of Research)

๑. เพื่อประเมินโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐
๒. เพื่อเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลของโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ และประจำปี ๒๕๔๙ ในด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการดำเนินงาน และผลผลิตของโครงการ
๓. เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคของโครงการ เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เสนอต่อผู้บริหารเพื่อปรับปรุงโครงการต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

การวิจัยเรื่อง “การวิจัยประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐” ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการประเมินของสแตก (Stak's Evaluation Model) ซึ่งเป็นการประเมินรูปแบบที่ยึดเกณฑ์การตัดสินใจ (Judgement Model) ในการประเมินโครงการ โดยทำการประเมินโครงการ ใน ๒ มิติ คือ

๑. มิติในแนวตั้ง คือ การประเมินปัจจัยเบื้องต้น การปฏิบัติการ และผลผลิต ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ผสมผสานการประเมินโครงการรูปแบบ CIPP Model ของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebem & Shinkfield, ๑๙๘๕) ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินที่ได้ใช้ในการประเมินโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับ

รัฐสภา ประจำปี ๒๕๔๙ เพื่อให้สามารถนำผลการวิจัยประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ เปรียบเทียบกับผลการวิจัยประเมินผลโครงการ ประจำปี ๒๕๔๙ ได้

โดยการประเมินที่นำการประเมินผลรูปแบบ CIPP Model มาผสมผสานกับการประเมินรูปแบบของสเตก (Stake's Evaluation Model) ในการศึกษาครั้งนี้นั้น ผู้วิจัยจะประเมินโครงการมิติในแนวตั้ง ทั้งหมด ๔ ด้าน คือ ความสอดคล้องของโครงการต่อบริบททางการเมือง การปกครอง ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการดำเนินการ และผลผลิตของโครงการ ซึ่งเพิ่มจากการประเมินตามรูปแบบของ Stake ที่มีการประเมินโครงการมิติในแนวตั้ง เพียง ๓ ด้าน คือ การประเมินปัจจัยเบื้องต้น การปฏิบัติการ และผลผลิตเท่านั้น

๒. มิติในแนวนอน คือ การประเมินความคาดหวัง สิ่งที่เกิดขึ้นจริง เกณฑ์มาตรฐาน และผลการตัดสินใจ

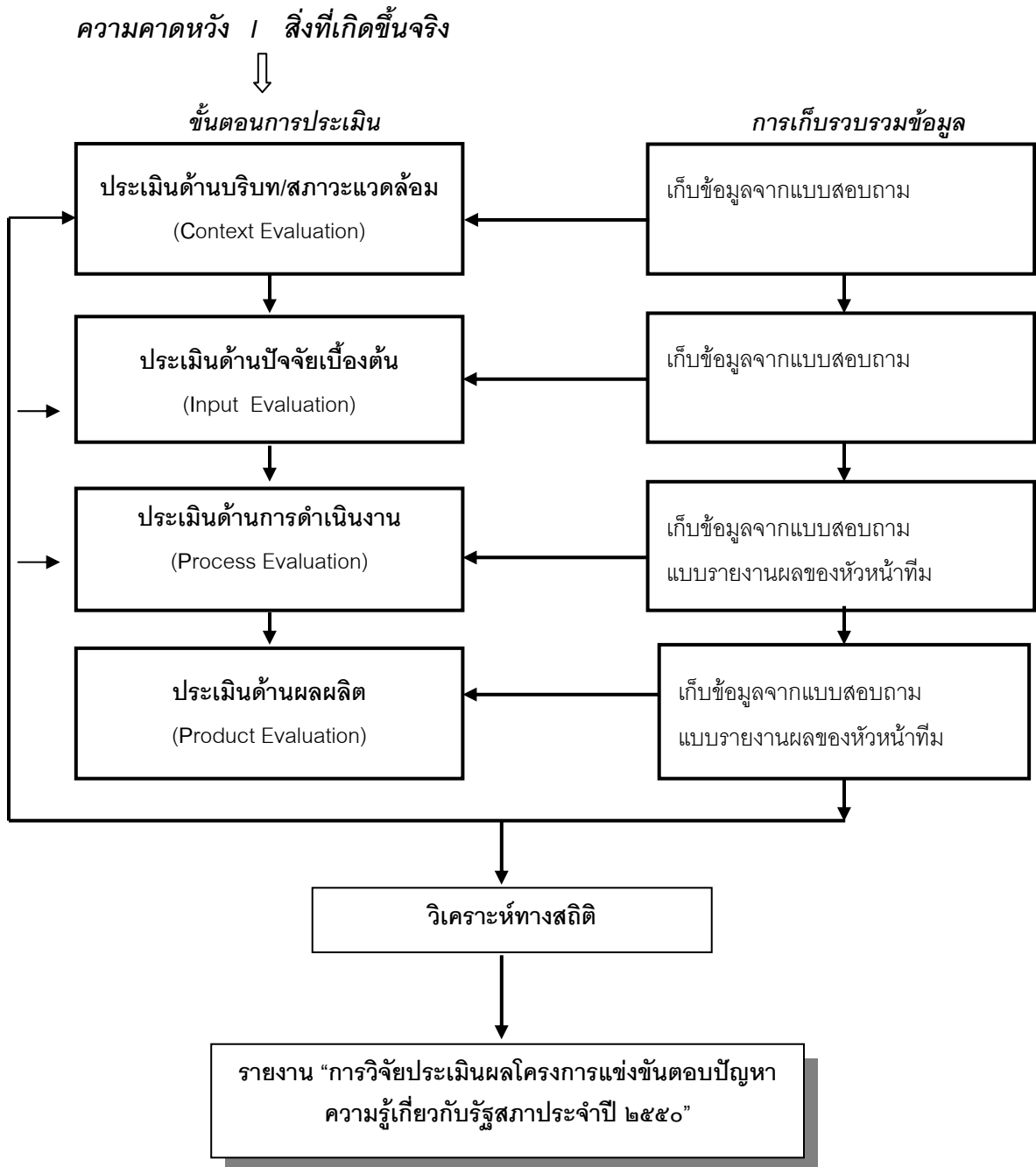
ทั้งนี้ สเตก ได้เสนอแนะแนวทางการประเมินว่า ประกอบด้วยกระบวนการประเมินอย่างมีระบบสรุปได้ดังนี้ (เยาวดี รวงชัยกุล วิบูลย์ศรี, ๒๕๔๘)

- การซักถามกับบุคลากร ผู้เกี่ยวข้อง และกลุ่มเป้าหมายของโครงการ
- การกำหนดขอบเขตของโครงการ
- การศึกษา ทบทวนกิจกรรมทั้งหมดของโครงการ
- การค้นหาจุดมุ่งหมาย และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
- การรวบรวมประเด็นปัญหาที่จะประเมิน
- การกำหนดข้อมูลที่เป็นไปตามประเด็นปัญหา
- การเลือกเครื่องมือ และการสังเกตสิ่งนำเข้า กระบวนการปฏิบัติ และผลผลิตของโครงการ
- การรายงานและชี้ประเด็นปัญหา

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการประเมินโครงการ โดยใช้รูปแบบการประเมินของสเตก (Stake's Evaluation Model) เป็นการประเมินที่มีความครอบคลุมองค์ประกอบทั้งหมดของโครงการ ซึ่งจะทำให้ผลการประเมินผลโครงการมีความครบถ้วน และมีประสิทธิภาพสูงสุด

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังแสดงตามภาพที่ ๑

ภาพที่ ๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) เรื่อง การวิจัยประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ โดยใช้รูปแบบการประเมินของสเตก (Stake's Evaluation Model)

ขอบเขตของการวิจัย (Limitation of Research)

๑. การวิจัยประเมินผลโครงการครั้งนี้ เป็นการประเมินที่ยึดเกณฑ์การตัดสิน (Judgement Model) รูปแบบการประเมินของสเตก (Stake's Evaluation Model) ผสมผสานกับรูปแบบการประเมิน CIPP Model ประเมินใน ๒ มิติ คือ ๑) มิติในแนวตั้ง คือ การประเมินบริบท ปัจจัยเบื้องต้น การปฏิบัติการ และผลผลิต และ ๒) มิติในแนวนอน คือ การประเมินความคาดหวัง สิ่งที่เกิดขึ้นจริง เกณฑ์มาตรฐาน และผลการตัดสินใจ

๒. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู/อาจารย์ นักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ และผู้สังเกตการณ์ จะดำเนินการเฉพาะในรอบคัดเลือกระดับเขตตรวจการศึกษาเท่านั้น เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่เข้าแข่งขันในรอบชิงชนะเลิศ ที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นประชากรกลุ่มเดียวกัน

นิยามเชิงปฏิบัติการ (Operational Definition)

๑. การวิจัยประเมินผลโครงการ หมายถึง การวิจัยประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหา ความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ โดยใช้รูปแบบการประเมินของสเตก (Stake's Evaluation Model) ผสมผสานกับรูปแบบการประเมิน CIPP Model ประเมินใน ๒ มิติ คือ

๑) มิติในแนวตั้ง คือ การประเมินด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) ด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process Evaluation) และด้านผลผลิต (Product Evaluation)

๒) มิติในแนวนอน คือ การประเมินความคาดหวัง สิ่งที่เกิดขึ้นจริง เกณฑ์มาตรฐาน และผลการตัดสินใจ

๒. ผู้เข้าร่วมโครงการ หมายถึง ครู/อาจารย์ที่ควบคุมนักเรียนเข้าร่วมการแข่งขัน และ นักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา

๓. ผู้สังเกตการณ์ หมายถึง นักเรียน นักศึกษาที่เข้าสังเกตการณ์ในวันที่ดำเนินการแข่งขัน ตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา

๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ หมายถึง วัตถุประสงค์ของโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ได้แก่

- ๑) เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- ๒) เสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Beneficial of Research)

๑. ทราบผลสัมฤทธิ์ของโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ ตามวัตถุประสงค์โครงการในการส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย

๒. ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องมีข้อมูลประกอบการพิจารณา คัดเลือก โครงการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับ นโยบายขององค์กร และบริบททางการเมืองการปกครองของประเทศ

๓. เป็นการขยายขอบเขตองค์ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยประเมินผลโครงการ และการวิจัย ประเมินผลโครงการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย แก่ผู้เกี่ยวข้อง และผู้สนใจต่อไป

บทที่ ๒

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยประเมิน "โครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐" คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการด้านการส่งเสริมและเผยแพร่ประชาธิปไตย โดยแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

๑. แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมือง
๒. แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง
๓. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการและการวิจัยประเมินผล
๔. โครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา
๕. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑. แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมือง

ความหมายของทัศนคติทางการเมือง

พฤทธิสถาน ชุมพล, ม.ร.ว. (๒๕๓๑: ๙๔) กล่าวถึงความหมายของทัศนคติทางการเมืองว่า ทัศนคติทางการเมืองมีความสอดคล้องกับความโน้มเอียงทางการเมือง (Political Orientation) เนื่องจากความโน้มเอียงทางการเมืองเป็นท่าที (Predispositions) ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง โดยมีความเชื่อพื้นฐานว่า ปัจเจกชนจะมีอิสระในการกำหนดความโน้มเอียงไม่ได้ทั้งหมด แต่จะขึ้นอยู่กับประเพณี ความทรงจำทางประวัติศาสตร์และพื้นฐานทางสังคมที่หล่อหลอมปัจเจกชนด้วย

อัลมอนด์ และเวอร์บา (Almond G. & Verba S. ๑๙๖๓: ๓ อ้างใน ปัทมา วิมลเศรษฐ์, ๒๕๓๙: ๒๒) กล่าวว่า ความโน้มเอียงทางการเมืองมีองค์ประกอบ ๓ ประการคือ

๑. ความโน้มเอียงด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Orientation) ความรู้และความเชื่อเกี่ยวกับระบบการเมืองและบทบาททางการเมือง
๒. ความโน้มเอียงทางด้านความรู้สึก (Affective Orientation) หมายถึง ความพอใจหรือไม่พอใจต่อระบบการเมือง บุคคลที่มีบทบาททางการเมือง และการดำเนินงานทางการเมือง

๓. ความโน้มเอียงทางด้านการประเมินค่า (Evaluative Orientation) หมายถึง การตัดสินใจเลือกและแสดงความคิดเห็นต่อวัตถุทางการเมือง ซึ่งโดยทั่วไปจะเกี่ยวข้องกับมาตรฐานทางค่านิยม (Value) เช่น การตัดสินใจว่าดีหรือไม่ เป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์ เป็นต้น ดังนั้น ความโน้มเอียงทางด้านการประเมินค่า จึงอาจเทียบได้กับองค์ประกอบทางพฤติกรรมของทัศนคติ เนื่องจากเป็นสิ่งที่เกิดจากการตัดสินใจโดยอาศัยมาตรฐานทางค่านิยม ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมที่จะแสดงออกต่อไปในอนาคต

ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติทางการเมือง

จากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติทางการเมือง พบว่า ทัศนคติทางการเมืองเกิดขึ้นจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ (ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ, ๒๕๒๖ : ๒๒)

๑. เพศ จากการศึกษาวิจัยของ Lang, B., Schcman, R.L., Field, G.R. และ Williamson, R.C. พบว่าเพศหญิงมีความรู้เกี่ยวกับการเมืองมีความสนใจทางการเมือง และเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยกว่าเพศชาย

๒. สาขาวิชาการศึกษา โดย Marvick, D., Spencer, M., Lyman, P.N., Skrzypek, S., Roas, L.L. และ Walker, K.N. ได้ทำการศึกษาในหลายประเทศพบว่า นักศึกษาทางสังคมศาสตร์ กฎหมาย และมนุษยศาสตร์ จะมีความสนใจทางการเมืองลักษณะซ้ำนิยามมากกว่านักศึกษาทางวิทยาศาสตร์ธรรมชาติและวิทยาศาสตร์ประยุกต์

๓. ความเชื่อทางศาสนา โดยงานวิจัยของ Moor, C.H., and Hochschild, A.R. พบว่า ความศรัทธาเชื่อถือในศาสนา มีความสัมพันธ์ในทางลบกับความสนใจทางการเมืองและการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง

๔. ภูมิหลังทางครอบครัว จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานะทางสังคมของครอบครัวของนักศึกษากับความสนใจทางการเมืองของนักศึกษาพบว่า ยังมีข้อสรุปที่ขัดแย้งกันอยู่ กล่าวคือ นักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่กำลังเปลี่ยนสถานะทางสังคมสูงขึ้น มีความตื่นตัวทางการเมืองสูงกว่านักศึกษาที่มีสถานะทางสังคมสูงอยู่แล้ว และยังพบว่านักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีสถานะทางสังคมต่ำ มีแนวโน้มทางความคิดเห็นในลักษณะซ้ำนิยามรุนแรงมากกว่า

๕. การพักอาศัยกับครอบครัว โดย Walker, K.N., Lipset, S.M. และ Hun oh, B. ทำการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่ไม่ได้พักอาศัยกับครอบครัวมีความสนใจและเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง และความคิดทางการเมืองที่รุนแรงมากกว่านักศึกษาที่พักอาศัยกับครอบครัว

๖. ทศนคติและความสนใจทางการเมืองของบิดามารดา เช่น จากการศึกษาของ Kuroda, M. และ Liebman, A. พบว่า ทศนคติและความสนใจทางการเมืองของบิดามารดามีความสัมพันธ์และไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างทศนคติกับความสนใจทางการเมือง

๗. อายุและความสนใจทางการเมือง ความสัมพันธ์ระหว่าง ๒ ปัจจัยนี้ ยังมีความคลุมเครืออยู่กล่าวคือ ผลการศึกษาในบางแห่งพบว่าผู้นำนักศึกษาที่หัวรุนแรงจะเป็นกลุ่มที่มีอายุมากและศึกษาในมหาวิทยาลัยมาเป็นเวลานาน แต่ในบางแห่งกลับพบว่าความคิดที่รุนแรงทางการเมืองของนักศึกษาจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยจากปีที่ ๑ ถึง ปีที่ ๓ และเริ่มลดลงในปีสุดท้าย

๘. ปัจจัยเกี่ยวกับจิตใต้สำนึก กลุ่มพวกนักจิตวิเคราะห์ ได้ศึกษาโดยอาศัยแนวคิด โอดีปัส (Oedipus Complex) อธิบายทศนคติทางการเมืองว่า ทศนคติทางการเมืองแบบหัวรุนแรงของนักศึกษา เป็นผลผลักดันมาจากความปรารถนาที่ผสมกันระหว่างความต้องการสรรหาผู้ปกครองประเทศ สรรหาบิดามารดา และสรรหาตัวเอง พลังกระตุ้นที่ทำให้เกิดพลังสรรหาเช่นนี้ ถือกำเนิดขึ้นมาระยะแรกๆ ของวัยเด็กเป็นความต้องการที่จะสรรหาบิดาตนเองเพื่อเข้าแทนที่บิดา แต่ในขณะเดียวกันก็เกิดความรู้สึกถึงบาปจนถึงขั้นเกลียดตนเอง ความปรารถนาดังกล่าวมีผลทำให้นักศึกษามีหัวรุนแรงทางการเมือง ก็เนื่องจากการแทนที่ความชิงชังที่มีต่อบิดามารดาไปสู่การมีบทบาททางการเมืองเพื่อไม่ทำให้ตัวเองเกิดความรู้สึกต่ำต้อยต่อไป

๒. แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นักวิชาการทางรัฐศาสตร์ ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในทัศนะหรือแง่มุมต่าง ๆ ดังนี้

ฮันติงตัน และโดมิงเคซ (Huntington & Dominguez) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า กิจกรรมหรือการกระทำของประชาชนที่ต้องการมีอิทธิพลเหนือการตัดสินใจของรัฐบาล โดยการกระทำหรือความพยายามนั้น เป็นได้ทั้งถูกต้องและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ใช้กำลังหรือไม่ใช้กำลัง สำเร็จหรือล้มเหลว ทั้งที่สมัครใจหรือไม่สมัครใจ รวมถึงการเลือกตั้ง การร่วมในการรณรงค์หาเสียง การประท้วงและการใช้กำลังรุนแรง เช่นเดียวกับความหมายของ แมค คลอสกี (Mc. Closky, H.) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ โดยสมัครใจ ซึ่งสมาชิกในสังคมมีส่วนร่วมโดยตรงหรืออ้อมในการเลือกผู้ปกครอง

ประเทศ การกำหนดนโยบายสาธารณะ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การติดตามข่าวสาร การอภิปราย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเข้าร่วมประชุม การบริจาคเงิน และการติดต่อกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อ้างใน เกรียงไกร จงเจริญ ๒๕๓๖ : ๒๓-๒๔)

สุจิต บุญบงการ (๒๕๓๔ : ๓๖) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ กิจกรรมที่บุคคลมีจุดประสงค์เพื่ออิทธิพลในกระบวนการตัดสินใจของรัฐบาล ขณะที่ จรุง สุภาพ ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า หมายถึง การที่ประชาชนจะพึงมีในการกำหนดนโยบายในการตัดสินใจ และในกิจการต่างๆ ของรัฐบาลและในทางการเมือง หรือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อรัฐบาล เช่น การเข้าเป็นรัฐบาล การมีอิทธิพลต่อรัฐบาล การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

ทิพาพร พิมพิสุทธิ กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือการมีส่วนร่วมในการกระทำ (Activity) ของแต่ละบุคคล ซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาล และมีผลโดยตรงต่อนโยบายของรัฐบาล เรียกว่า “การมีส่วนร่วมโดยตนเอง (Autonomous Participation)” และการมีส่วนร่วมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายทางอ้อม เรียกว่า “การมีส่วนร่วมโดยการถูกระดม (Mobilized Participation)” (อ้างใน เกรียงไกร จงเจริญ ๒๕๓๖ : ๒๔-๒๕)

จากความหมายข้างต้น กล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นกิจกรรมหรือกิจการที่ประชาชนกระทำ หรือดำเนินการทางการเมือง โดยความสมัครใจหรือได้รับการจูงใจ โนมน้าวใจ จากภายนอก เช่น บุคคลอื่น พรรคการเมือง หรือสถานการณ์เพื่อต้องการเลือกผู้ปกครองประเทศ การเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจในกิจการต่างๆ ของรัฐบาล โดยประชาชนได้กระทำการ ทั้งที่เป็นการกระทำทางตรงและทางอ้อม เป็นการกระทำ ทั้งที่ถูกต้อง หรือไม่ถูกต้อง ตามกฎหมาย การประท้วงที่ใช้กำลังรุนแรงหรือไม่ใช้กำลังรุนแรงก็ได้

ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) เป็นทั้งเป้าหมายและกระบวนการทางการเมือง กล่าวคือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย ทั้งนี้ เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย สังคมใดจะมีระดับความเป็นประชาธิปไตยสูงหรือต่ำ พิจารณาได้จากระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยสังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำ แสดงว่าสังคมนั้น มีระดับความเป็นประชาธิปไตยต่ำ (Geertz, ๑๙๖๓ อ้างใน สมบัติ อารังัญญวงศ์, ๒๕๓๘ : ๓๘) โดยนัยนี้ นักวิชาการทางรัฐศาสตร์บางกลุ่มจึงถือว่า การพัฒนาทางการเมือง คือ การ

ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นเป้าหมายของการพัฒนาทางการเมืองโดยตรง โดยเฉพาะการพัฒนาทางการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย

ในส่วนของกระบวนการทางการเมืองนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองแท้จริง คือ การแสดงออกซึ่งกิจกรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคม กิจกรรมเหล่านี้ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคมการเมือง และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกับองค์กรทางการเมืองรวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับรัฐบาล การแสดงออกซึ่งกิจกรรมทางการเมืองเหล่านี้ คือ กระบวนการทางการเมืองซึ่งจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่ประชาชนต้องการ ในฐานะที่การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกระบวนการทางการเมือง ดังนั้น การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลและองค์การทางการเมืองที่ครอบคลุมระบบปฏิสัมพันธ์ (Interaction System) ทางการเมืองทั้งหมด จะช่วยให้เข้าใจบทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลและองค์การทางการเมืองได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

หากพิจารณาการมีส่วนร่วมทางการเมืองภายใต้กรอบของระบบการเมือง อาจจำแนกได้ ๒ ลักษณะสำคัญ กล่าวคือ ลักษณะแรก เป็นลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ซึ่งมีความหมายครอบคลุมลักษณะต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น ส่วนลักษณะที่สอง คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบอำนาจนิยมหรือระบบเผด็จการ ลักษณะสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบนี้จะเป็นไปแบบทิศทางเดียว กล่าวคือ ประชาชนจะแสดงบทบาททางการเมืองได้เฉพาะภายใต้กรอบที่ผู้ปกครองกำหนดให้เท่านั้น โดยส่วนใหญ่จะเป็นการแสดงออกทางการเมือง เพื่อสนับสนุนผู้ปกครองภายใต้การระดมและการกำกับของผู้ปกครองโดยตรง อาจเป็นการแสดงออกของประชาชนเพื่อสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล หรือแสดงออกซึ่งการต่อต้านต่างชาติที่เป็นปฏิปักษ์กับรัฐบาล การแสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบบอำนาจนิยม หรือระบบเผด็จการจะเป็นไปในลักษณะของการระดมการมีส่วนร่วม (Mobilized Participation) เป็นสำคัญและจะต้องเป็นไปในลักษณะการสนับสนุนผู้นำเผด็จการเท่านั้น จะแสดงออกเพื่อการคัดค้านผู้นำหรือรัฐบาลเผด็จการมิได้ ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบบอำนาจนิยมหรือระบบเผด็จการ จึงแตกต่างกับระบบประชาธิปไตยอย่างชัดเจน เพราะการแสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบบประชาธิปไตยสามารถกระทำได้ ทั้งในทางสนับสนุนและคัดค้านรัฐบาล และโดยส่วนใหญ่จะเป็นการแสดงออกที่เป็นอิสระจากการควบคุมหรือกำกับของรัฐบาล นอกจากนี้ การแสดงออกทางการเมืองของประชาชนในระบบประชาธิปไตย อาจมีอิทธิพล หรือส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาลและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลได้ ทั้งนี้ เพราะการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ถ้าสะท้อนถึงความต้องการของประชาชน ส่วนใหญ่ก็คือการ แสดงออกซึ่งเจตจำนงทั่วไป (General Will) ของประชาชนนั่นเอง ซึ่งเป็นเรื่อง ผู้นำทางการเมือง ควรจะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง

ลักษณะและรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สิทธิพันธ์ พุทธหนู (๒๕๓๖ : ๑๖๒) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของแต่ละสังคม อาจดำเนินการใน ๒ ลักษณะ ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเป็นอิสระ (Autonomous Political Participation) หมายถึง ลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบใดๆ ด้วยความพึงพอใจ ส่วนตัวเป็นไปโดยความสมัครใจ หรือได้พินิจพิเคราะห์โดยใช้วิจารณญาณของตนเอง มองเห็น ประโยชน์ของการเข้ามีส่วนร่วมและมองเห็นว่าตนเองสามารถที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทาง การเมืองได้อย่างแท้จริง

๒. การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยถูกปลุกกระดม (Mobilized Political Participation) หมายถึง ลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของราษฎรที่เป็นไปโดยที่ไม่ได้ เกิดจากเจตจำนงของเขาเอง แต่เกิดจากผู้อื่นปลุกกระดมให้เขาเข้าร่วมในการกระทำกิจกรรม ทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ โดยการขู่เข็ญ บังคับ ชักจูง หรือใช้อิทธิพลทางวัตถุ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามที่ผู้ปลุกกระดมต้องการ

สำหรับรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง นีและเวอร์บา (Nie & Verba) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นรูปแบบของการกระทำที่ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนฮันติงตัน และเนลสัน (Huntington & Nelson) ได้เสนอไว้ทั้งในรูปแบบการกระทำที่ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ และรูปแบบ การกระทำที่รุนแรง และอาจผิดกฎหมายด้วย ดังนี้ (สุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๓๕: ๘๙๙ – ๙๐๐)

๑. การออกเสียงเลือกตั้ง (Voting) เป็นกิจกรรมที่ประชาชนจำนวนมากเข้าร่วมได้ และในประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จะได้ปฏิบัติอยู่เสมอ รูปแบบนี้เป็นรูปแบบ ที่ถูกต้องตามกฎหมายที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้อิทธิพล หรือแสดงออกซึ่งเจตจำนงในการ เลือกตัวแทน หรือเลือกนโยบาย วิธีการนี้จะสำคัญก็ต่อเมื่อการเลือกตั้ง เป็นเครื่องตัดสินชี้ขาดว่า ใครจะเป็นรัฐบาลหรือผู้กำหนดนโยบายแต่ละระดับ

๒. การรณรงค์หาเสียง (Campaign Activity) กิจกรรมนี้คล้ายกับรูปแบบที่หนึ่ง และอยู่ในกระบวนการเลือกตั้งด้วย แต่การที่ใครคนใดเข้าร่วมในการรณรงค์หาเสียงนั้น จะทำให้

การกระทำของเขามีผลมากกว่าการไปออกเสียงแต่อย่างเดียว เพราะจะมีผลกระทบต่อการแพ้ชนะ หรือผลในการเลือกตั้ง และส่งผลไปถึงการกำหนดนโยบายหรือเลือกรัฐบาลได้

๓. การกระทำของแต่ละบุคคลเป็นเอกเทศต่อปัญหาการเมืองและสังคม (Particularized Contacts) ในกรณีนี้ก็หมายถึงเอกชนได้ริเริ่มทำการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เฉพาะของตัวเอง หรือครอบครัว หรือปัญหาส่วนรวมของบ้านเมือง แต่เป็นการติดต่อโดยเอกชน เช่น ราษฎรติดต่อกับผู้แทนราษฎร หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อแสดงความเห็น และเรียกร้องให้ผู้แทนราษฎรหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณาปัญหาที่เขาเสนอ

๔. การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม (Cooperative Activity) ที่แสดงออกต่อปัญหาการเมืองและสังคมเป็นลักษณะของกลุ่มและหมู่คณะที่เกี่ยวข้องกับเรื่องปัญหาสังคมและการเมือง เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกระทำของรัฐบาล

๕. กิจกรรมที่ใช้ความรุนแรงและเป็นการกระทำที่อาจผิดกฎหมาย หรือเปลี่ยนผู้นำทางการเมือง

๓. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการ และการวิจัยประเมินผล

ปัจจุบันการประเมินโครงการมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนางานและการปฏิบัติภารกิจของทั้งภาครัฐและเอกชน เนื่องจากเป็นกลไกที่นักบริหาร นักวิชาการ และนักปฏิบัติ และบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ แทบทุกสาขาวิชา จะต้องรู้จักนำไปประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจ รวมทั้งเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาโครงการต่าง ๆ ที่ตนรับผิดชอบให้ดำเนินไปโดยราบรื่น และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงาน ประกอบกับการให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพ การทำหน้าที่ของหน่วยงานตนให้สูงขึ้น โดยนำหลักการและเทคนิควิธีที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดีมาประยุกต์ใช้กันอย่างแพร่หลาย ภายใต้ของการปฏิรูประบบราชการและการประกันคุณภาพองค์กร จึงทำให้การประเมินโครงการทวีความสำคัญขึ้น โดยการประเมินโครงการสามารถช่วยให้การบริหารจัดการงาน/โครงการทุกประเภทประสบความสำเร็จได้มากยิ่งขึ้น ดังนั้น เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจต่อศาสตร์ด้านการประเมินโครงการและสามารถประยุกต์ใช้ประโยชน์จากศาสตร์ในด้านนี้ได้เหมาะสม จึงขอเสนอรายงานผลการทบทวนวรรณกรรมด้านการวิจัยประเมินโครงการในประเด็นต่อไปนี้คือ ความหมาย แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการวิจัยประเมินโครงการ

๑. โครงการ หมายถึง แผนย่อยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนงาน หรือเป็นกลุ่มของกิจกรรมที่จะดำเนินการในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนงานที่ได้ระบุไว้ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, ๒๕๔๔ : ๑๑๕)

๒. โครงการ หมายถึง แผนงานที่กำหนดไว้ในลักษณะที่มีใช้เป็นประจำ แต่เป็นงานพิเศษที่มีความสำคัญ ซึ่งจะต้องรีบดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ภายในกำหนดเวลาที่แน่นอน และภายในวงเงินงบประมาณที่จำกัด อย่างไรก็ตามโครงการบางอย่างซึ่งต้องดำเนินการในลักษณะที่ต่อเนื่อง และเป็นระยะเวลาที่ยาวนานจนอาจจะกลายเป็นงานประจำไปจนกว่าจะมีการยุติ/ยกเลิกหรือปรับระบบไปในทิศทางใหม่ในที่สุด ทั้งนี้แล้วแต่การให้ความสำคัญและความจำเป็นของโครงการนั้น ๆ เป็นหลัก (เยาวดี รวงชัยกุล, ๒๕๔๔ : ๗๘ - ๘๐)

๓. การประเมิน มีความหมายใน ๒ นัย คือ หากเป็นการประเมินในความหมายของการวัดผล จะเป็นการประเมินที่ได้พัฒนาขึ้นตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ของการวัด โดยเน้นความเป็นปรนัยในเชิงประจักษ์ ความเที่ยงตรงของการวัด ความเป็นมาตรฐานของเครื่องมือที่ใช้วัด และการตีความหมายจากคะแนนที่วัดได้ แต่ถ้าเป็นการประเมินในความหมายของการวิจัยเป็นการประเมินที่ได้นำระเบียบวิธีวิจัยมาประยุกต์ใช้เพื่อตัดสิน และพัฒนาโครงการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สุวิมล ตีรกานันท์, ๒๕๔๔ : ๒)

๔. การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการให้ได้มาซึ่งสารสนเทศ หรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโครงการใดโครงการหนึ่ง เพื่อช่วยให้ผู้บริหารโครงการสามารถตัดสินใจถูกต้องมากยิ่งขึ้น (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, ๒๕๔๙ : ๑๒)

ดังนั้น การประเมินโครงการ จึงเป็นกิจกรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับ ๑) การจัดเก็บข้อมูลที่ใช้ในการดำเนินงานตามโครงการในทุกรูปแบบและทุกขั้นตอน ๒) การเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ ๓) การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ และ ๔) สารสนเทศจากข้อมูลสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล (สุวิมล ตีรกานันท์, ๒๕๔๔ : ๒)

๕. การประเมินโครงการ เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็น อันนำไปสู่การตัดสินใจความสำเร็จ รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุง พัฒนา ตลอดจนการสร้างและการกำหนดทางเลือกใหม่ในการดำเนินโครงการ ดังนั้น กิจกรรมการประเมินโครงการ จึงเป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศ ที่จำเป็นเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของโครงการ ตลอดจนกระบวนการปฏิบัติ

ระหว่างดำเนินโครงการ และผลผลิตของโครงการ ภายใต้กิจกรรมและช่วงเวลาที่ได้กำหนดหรือวางแผนไว้แล้ว (เขาวดี ราชัยกุล, ๒๕๔๘ : ๓๐๕ - ๓๐๗)

๖. การวิจัยประเมินผล หมายถึง กระบวนการให้ได้มาซึ่งสารสนเทศเกี่ยวกับความก้าวหน้าโครงการ และความสำเร็จของโครงการ อันเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงคุณค่าของโครงการ กล่าวคือ เป็นเครื่องแสดงว่าโครงการได้ดำเนินไปแล้วได้ผลสมตามวัตถุประสงค์ของโครงการมากน้อยเพียงใด ตลอดจนในอนาคตควรจะดำเนินการอย่างไร ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณค่าโดยใช้ผลงานในอดีตและพิจารณาถึงศักยภาพ และทางเลือกในการดำเนินงานในอนาคตต่อไปด้วย (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, ๒๕๔๙ : ๑๐๕ - ๑๐๖)

ประเภทของการประเมิน (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, ๒๕๔๔ : ๑๔ - ๑๑๕)

ประเภทของการประเมิน จำแนกตามเกณฑ์การพัฒนาต่าง ๆ ดังนี้

๑. เกณฑ์การใช้หลักยึดในการประเมิน

๑.๑ การประเมินอุดมการณ์ของโครงการ (Goal – Based Evaluation) เป็นการประเมินผลว่าได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ โดยทราบก่อนการประเมินว่าโครงการนี้มีวัตถุประสงค์อะไรบ้าง

๑.๒ การประเมินซึ่งอิสระจากอุดมการณ์ของโครงการ (Goal-Based Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นทั้งหมด โดยไม่ทราบวัตถุประสงค์ของโครงการ

๒. เกณฑ์การลำดับเวลาที่ประเมิน

๒.๑ การประเมินก่อนนำโครงการไปปฏิบัติ

๒.๒ การประเมินขณะโครงการดำเนินอยู่

๒.๓ การประเมินหลังจากกิจกรรมหรือโครงการสิ้นสุดลงแล้ว

๓. เกณฑ์ของจุดมุ่งหมายของการประเมิน

๓.๑ การประเมินเพื่อปรับปรุง ที่เรียกว่า การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation)

๓.๒ การประเมินเพื่อสรุปผล เรียกว่า การประเมินรวมสรุป (Summative Evaluation)

๔. เกณฑ์ของสิ่งที่ถูกประเมิน

๔.๑ การประเมินสภาวะแวดล้อมหรือการประเมินบริบท (Context Evaluation)

๔.๒ การประเมินปัจจัยหรือตัวป้อน (Input Evaluation)

๔.๓ การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)

๔.๔ การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

๕. เกณฑ์การใช้โมเดลการประเมินเป็นหลัก

๕.๑ การประเมินที่มุ่งตรวจสอบการบรรลุวัตถุประสงค์

๕.๒ การประเมินซึ่งมุ่งเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมิน

๕.๓ การประเมินที่มุ่งนำไปช่วยตัดสินใจ

๖. เกณฑ์ของความแท้จริงในการประเมิน

๖.๑ การประเมินเทียม (Pseudo Evaluation) ซึ่งแบ่งย่อยเป็นการประเมินประเภทที่ถูกควบคุมโดยการเมือง และการประเมินที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

๖.๒ การประเมินกึ่งแท้จริงเทียม (Quasi Evaluation) ซึ่งมุ่งประเมินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่ไม่อาจสามารถวัดคุณค่าที่แท้จริงของสิ่งอื่นได้

๖.๓ การประเมินแท้จริง (True Evaluation) เป็นการประเมินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ถูกต้อง ซึ่งมักเป็นการประเมินเกี่ยวกับการรับรองวิทยฐานะหรือรับรองคุณวุฒิ การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การประเมินความต้องการและความจำเป็น ตลอดจนการประเมินเพื่อวางนโยบาย

การกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยประเมินโครงการ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์,

๒๕๔๙ : ๗๘ - ๑๐๓)

การดำเนินการวิจัยประเมินโครงการควรต้องศึกษาและวิเคราะห์เบื้องต้น เบื้องหลังและสาระสำคัญของโครงการที่มุ่งวิจัยและประเมินผล ก่อนที่จะกำหนดวัตถุประสงค์และแผนงานการวิจัยประเมินโครงการ แม้สภาพความเป็นจริงแล้ว บางโครงการจะมีข้อกำหนดให้ต้องมีการประเมินผลตามวัตถุประสงค์และขอบเขตการประเมินไว้อย่างชัดเจนแล้วก็ตาม ทั้งนี้ เนื่องจากการศึกษาและวิเคราะห์โครงการจะช่วยทำให้ผู้วิจัยประเมินผลมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ที่มุ่งวิจัยและประเมินยิ่งขึ้น ตลอดจนมีความเข้าใจข้อมูลโครงการและสามารถออกแบบการประเมินได้อย่างเหมาะสมกับลักษณะหรือประเภทของโครงการที่จะประเมิน อย่างไรก็ตามการกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยประเมินโครงการสามารถจำแนกเป็น ๒ แบบ คือ ๑) การกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยประเมินโครงการตามที่ระบุในข้อกำหนดรายละเอียดของโครงการ (Terms of Reference) ที่จะประเมิน ๒) การกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยยึดความต้องการ

ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ความต้องการหรือความสนใจของบุคคลหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่จะประเมิน) ทั้งที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียปฐมภูมิ (โดยตรง) และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุติยภูมิ (โดยอ้อม)

รูปแบบการวิจัยประเมินโครงการ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, ๒๕๔๙ : ๑๑๑ - ๑๑๙)

การออกแบบการวิจัยประเมินโครงการ มี ๒ รูปแบบ คือ ๑) รูปแบบการวิจัยประเมินแบบทดลอง และ ๒) รูปแบบการวิจัยประเมินผลเชิงธรรมชาติที่ไม่ใช่เป็นการทดลอง ซึ่งการวิจัยประเมินโครงการในรูปแบบนี้ สามารถจำแนกเป็น ๔ ลักษณะคือ

๑. การวิจัยประเมินผลโดยใช้การจำลองในการประเมิน (Model)
๒. การวิจัยประเมินผลโดยใช้ตารางเหตุผลสัมพันธ์ (Logical Framework)
๓. การวิจัยประเมินผลที่อธิบายปรากฏการณ์ที่มุ่งประเมินเพื่อสรุปเป็นนัยทั่วไป
๔. การวิจัยประเมินผลแบบเสริมแล้ว (Empowerment Evaluation)

โดยในการนำเสนอรูปแบบการวิจัยประเมินโครงการต่อไปนี้ จะขอกล่าวเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยประเมินโครงการโดยใช้แบบจำลอง หรือโมเดล และการวิจัยประเมินโครงการแบบเสริมพลังเท่านั้น

ทฤษฎีและโมเดลการประเมิน

ทฤษฎีการประเมินมีด้วยกันหลายทฤษฎี แต่ละทฤษฎีมีวัตถุประสงค์เฉพาะของการใช้ในการประเมินที่แตกต่างกัน และล้วนมีจุดเด่นจุดด้อยและข้อจำกัดในการนำไปใช้ไม่เหมือนกัน ดังนั้น การประเมินโครงการใดโครงการหนึ่ง จึงไม่ควรยึดติดในเรื่องของแบบจำลองหรือโมเดลการประเมินเพียงอย่างเดียว แต่ต้องพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมและวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ รวมทั้งองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องการใช้โมเดลนั้น ๆ ตลอดจนประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้โมเดลนั้นเป็นสำคัญควบคู่กันไปด้วย

นอกจากนี้การประเมินโครงการที่อิงทฤษฎีการประเมินหรือการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการประเมิน ควรมีลักษณะพื้นฐานของความเป็นวิทยาศาสตร์ ๕ ประการ คือ ๑) มีการใช้วิธีวิทยาเชิงทฤษฎี (Methodology) ในการตัดสินคุณค่าของโครงการ ๒) มีการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงทฤษฎี (Content) อย่างถูกต้อง ๓) กระบวนการประเมินต้องแสดงรูปแบบที่มีโครงสร้างอย่างเป็นระบบ (Systematic Structure) ๔) ขั้นตอนต่าง ๆ ของการประเมินต้องมีความสอดคล้องที่สมเหตุสมผลในเชิงทฤษฎีที่ยอมรับได้ ๕) มีความชัดเจนในการอธิบายธรรมชาติของการประเมิน

จากแนวคิดและทฤษฎีที่ได้รับการพัฒนามาหลายยุคหลายสมัย ทำให้เกิดเป็นโมเดล (Model) การประเมินต่าง ๆ ภายใต้ความเชื่อและปรัชญาส่วนบุคคลที่แตกต่างกันไป ดังโมเดลที่จะกล่าวต่อไปนี้ (เยาวดี ราชชัยกุล, ๒๕๔๘ : ๗๒ - ๗๕)

โมเดลการประเมินของไทเลอร์ (Tyler's Rationale and Model of Evaluation) เป็นแนวคิดของการประเมินในระดับชั้นเรียน โดยมีความเห็นว่า การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอน ดังนั้น การประเมินในความเห็นของไทเลอร์จึงหมายถึง การเปรียบเทียบระหว่างสิ่งที่ผู้เรียนสามารถกระทำได้จริงหลังการจัดการเรียนการสอน กับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมซึ่งได้กำหนดขึ้นไว้ก่อนที่จะจัดการเรียนการสอน

โมเดลการประเมินของครอนบาค (Cronbach's Concepts and Model) มีความเห็นว่า การประเมินเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล และการใช้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดโปรแกรมทางการศึกษา และการประเมินนั้นไม่ควรจะทำโดยการใช้แต่เพียงแบบทดสอบอย่างเดียว แต่ควรใช้แนวทางการประเมินอีก ๔ แนวทางด้วยกัน ซึ่งได้แก่ (๑) การศึกษากระบวนการ (๒) การวัดศักยภาพของผู้เรียน (๓) การวัดทัศนคติ (๔) การติดตามผล

โมเดลการประเมินของสคริฟเวน (Scriven's Evaluation Ideologies and Model) มีความเห็นว่า การประเมินเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมหรือประมวลข้อมูล เป้าหมายสำคัญของการประเมินคือ การให้ข้อตัดสินคุณค่าของกิจกรรม ดังนั้น ประเภทของการประเมินจึงมี ๒ ลักษณะ คือ การประเมินระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation) และการประเมินผลรวม หรือการประเมินสรุปรวม (Summative Evaluation)

นอกจากนี้ สคริฟเวนยังได้เสนอว่า สิ่งที่ต้องประเมินมี ๒ ส่วนคือ ๑) การประเมินเกณฑ์ภายในซึ่งเป็นการประเมินในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล และคุณภาพของคุณลักษณะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ เช่น เป้าหมาย โครงสร้าง วิธีการ ตลอดจนทัศนคติของบุคลากรที่รับผิดชอบในการดำเนินโครงการ ความเชื่อถือจากสาธารณชน และข้อมูลอื่น ๆ ในอดีตที่เกี่ยวข้องกับโครงการนั้น ๆ ๒) การประเมินความคุ้มค่า เป็นการประเมินในส่วนซึ่งเป็นผลที่มีต่อผู้รับบริการจากการดำเนินโครงการ จึงจัดว่าเป็นการตัดสินคุณค่าของโครงการโดยอิงเกณฑ์ภายนอก และต่อมาสคริฟเวน ได้เสนอแนวคิดการประเมินที่ไม่ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลักเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งโมเดล

การประเมินที่ไม่ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก (Goal - Free Evaluation) ไม่ได้หมายความว่า จะไม่ประเมินผลที่เกิดขึ้นจากวัตถุประสงค์ของโครงการ แต่การประเมินแบบนี้ นอกจากมีการพิจารณาวัตถุประสงค์ของโครงการแล้ว ยังต้องมีการคัดเลือกข้อมูลข่าวสารอื่น ๆ ซึ่ง

เกี่ยวข้องกับโครงการด้วย โดยออกแบบการประเมินให้ยืดหยุ่นได้ และสามารถรวบรวมสารสนเทศที่มีคุณค่าต่อการตัดสินใจโครงการด้วยเช่นกัน

โมเดลการประเมินของสแตก (Stake's Concepts and Model of Evaluation) เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่ง เพื่อนำมาจัดทำให้เป็นระบบระเบียบและมีความหมาย ในการประเมินจะสื่อความหมายที่เป็นความสอดคล้องเชิงเหตุผล คือ ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของปัจจัยเบื้องต้น รวมทั้งการปฏิบัติและผลผลิต ซึ่งนักประเมินจะต้องหามาตรฐานในแต่ละส่วนแล้วตัดสินใจคุณค่าให้เหมาะสม

แบบจำลองของสแตกเป็นแบบจำลองที่มีการพัฒนาขึ้นในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๖๗ - ๑๙๗๐ และมีลักษณะคล้ายกับแบบจำลองของชิป (CIPP Model) แต่เป็นแบบจำลองซึ่งมีแนวคิดในการประเมินที่มุ่งเน้นการสื่อสารแบบธรรมชาติ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของโครงการตามความเป็นจริงในทางปฏิบัติ เป็นแบบจำลองที่มีขั้นตอนการประเมินที่ให้ความสำคัญกับสิ่งต่อไปนี้ คือ ๑) การพูดคุยปฏิสัมพันธ์กับผู้จัดทำโครงการ บุคลากรของโครงการ ตลอดจนประชาชนเป้าหมายของโครงการ ๒) การระบุขอบเขตของโครงการจากเอกสาร ๓) ภาพรวมเกี่ยวกับกิจกรรมของโครงการ ๔) การระบุหรือการกำหนดวัตถุประสงค์และจุดสนใจของโครงการให้ชัดเจน ๕) การสร้างกรอบแนวความคิดเกี่ยวกับประเด็นและปัญหา ๖) การระบุข้อมูลที่ใช้ในการอ้างอิง ๗) การเลือกผู้สังเกต กรรมการ และเครื่องมือประเมิน ๘) การสังเกตสิ่งที่กำหนดไว้ให้สังเกต ๙) การจัดเรื่องหรือประเด็นที่จะประเมิน ๑๐) การตรวจสอบความถูกต้องที่จะสนับสนุนหรือไม่สนับสนุนข้อค้นพบ ๑๑) การจำแนกรายละเอียดเพื่อจัดรูปแบบให้เหมาะสมกับผู้รับการประเมินผลโครงการ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ๒๕๔๕ : ๖๙ และ ๗๔ - ๗๕)

แนวคิดการประเมินของอัลคิน (Alkin's Concept of Evaluation) เป็นการประเมินโดยใช้กระบวนการของการคัดเลือกข้อมูลและการจัดระบบสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอต่อผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ หรือเพื่อเลือกแนวทางในการทำกิจกรรมหรือโครงการใด ๆ

แนวคิดการประเมินของแฮมมอนด์ (Hammond's Concepts and Model of Evaluation) มุ่งเน้นเกี่ยวกับการประเมินทางการศึกษาระดับท้องถิ่น เป็นการประเมินอย่างมีระบบ มีจุดเน้นที่ควรกำหนดและมีการวัดผลตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ผลจากการประเมินเป็นปัจจัยเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ด้านพฤติกรรมของผู้เรียน

แนวคิดการประเมินของโปรวัส (Provus's Discrepancy Evaluation) คือ การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการค้นหาค่าช่องว่างระหว่างภาวะที่เป็นจริงกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

เพื่อให้ภาวะดังกล่าวเป็นตัวชี้หรือระบุข้อบกพร่องของโครงการ แนวคิดนี้ถือว่าการประเมินจะต้องดำเนินไปควบคู่กับโครงการ

แนวคิดการประเมินของสตัฟเฟิลบีม หรือโมเดลชิป (Stufflebeam's or CIPP Model) ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า เป็นกระบวนการให้ได้มาซึ่งสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำมาใช้ประกอบในการตัดสินใจ โดยแบ่งการประเมินออกเป็น ๔ ประเภท คือ ๑) การประเมินสถานะแวดล้อม ๒) การประเมินตัวป้อนเข้า ๓) การประเมินกระบวนการ และ ๔) การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น

แนวคิดการประเมิน "CPO" เป็นโมเดลที่พัฒนามาจากแนวคิดเกี่ยวกับ ๑) การเจรจาต่อรอง ๒) การให้ความสำคัญแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้ผลการประเมินเป็นที่ยอมรับและนำไปใช้ประโยชน์ได้เป็นอย่างดี ๓) การประเมินที่เป็นระบบและตั้งอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมที่ดีงาม ๔) การประเมินที่สอดคล้องกับบริบทซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมของโครงการ (เยาวดี รวงชัยกุล, ๒๕๔๘ : ๓๑๘)

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของการประเมินในแต่ละแนวคิด/โมเดลดังกล่าวข้างต้น สามารถจำแนกรูปแบบการประเมินได้ ๒ กลุ่ม คือ

๑. กลุ่มรูปแบบการประเมินเพื่อการตัดสินใจ (Decision Oriented Evaluation) นักประเมินในกลุ่มนี้มีความเชื่อในการประเมินที่เป็นระบบ โดยมีขั้นตอนการประเมินที่ครบวงจร ซึ่งให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจที่เหมาะสม และสามารถนำผลจากการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจสำหรับการบริหารงานได้เป็นอย่างดี

๒. กลุ่มรูปแบบการประเมินเพื่อการตัดสินใจคุณค่า (Value Oriented Evaluation) นักประเมินในกลุ่มนี้มีความเห็นว่า การประเมินเป็นการให้คุณค่าหรือตีราคาสิ่งที่ถูกประเมิน หรือโครงการที่ถูกประเมิน ซึ่งปัจจุบันนิยมนำมาใช้กับโครงการเพื่อให้บริการสังคม หรือโครงการเพื่อการพัฒนาต่าง ๆ ของรัฐบาล ซึ่งมักจะมีความซับซ้อน จึงต้องอาศัยวิธีการประเมินทั้งแบบมีระบบและแบบวิธีตามธรรมชาติ (Natural Approach) ควบคู่กันไป โดยให้ความสำคัญกับผลผลิตที่เกิดขึ้นจากโครงการทั้งหมด แม้จะเป็นผลกระทบก็ถือเป็นข้อมูลสำคัญต่อการตัดสินใจคุณค่าเช่นกัน ตัวอย่าง นักประเมินที่มีความเชี่ยวชาญในกลุ่มนี้ ได้แก่ สตรีฟเวน (๑๙๖๗) กลาส (๑๙๖๙) เวย์เนอร์และเซนเดอร์ (๑๙๗๓) สเตท (๑๙๗๔) ไฮสเนอร์ (๑๙๗๙) เฮาวส์ (๑๙๘๐) กูบาและลินคอล์น (๑๙๘๑)

นอกจากการจัดกลุ่มรูปแบบการประเมินตามวัตถุประสงค์ของการประเมินในแต่ละแนวคิด/โมเดลดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีการแบ่งรูปแบบการประเมินโดยอาศัยเกณฑ์การ

พิจารณาในด้านพัฒนาการของรูปแบบการประเมิน ซึ่งแบ่งเป็น ๔ ยุคคือ ยุคที่ ๑ เป็นรูปแบบการประเมินซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับการวัดผล ยุคที่ ๒ เป็นรูปแบบการประเมินซึ่งมีลักษณะเป็นการอธิบายหรือการพรรณนา โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เป็นหลัก ยุคที่ ๓ เป็นรูปแบบการประเมินที่ต้องใช้การพิจารณาอย่างรอบคอบ เพราะมีขั้นตอนที่ละเอียดอ่อน และเป็นระบบมากขึ้น และยุคที่ ๔ เป็นยุคที่มีการประเมินในแบบการเจรจาต่อรอง (Negotiator) ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินที่เปิดโอกาสให้ทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้พูดจากันอย่างตรงไปตรงมาเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการที่ผ่านมา โดยอาศัยข้อค้นพบที่ได้รับจากการประเมินโครงการนั้น ๆ เป็นพื้นฐานสำคัญ

การวิจัยประเมินผลแบบเสริมพลัง (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, ๒๕๔๙ : ๑๑๘)

รูปแบบการวิจัยประเมินโครงการแบบเสริมพลัง (Empowerment Evaluation) เป็นการวิจัยประเมินโครงการโดยใช้มีโนทัศน์และผลการประเมินเพื่อการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาและพึ่งตนเอง โดยมีหลักการในการวิจัยประเมินผลคือ ให้ความสำคัญด้วยตนเอง ภายใต้บริบทการอำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำจากบุคคลอื่นเท่าที่จำเป็น การวิจัยประเมินผลแบบเสริมพลังจึงมีกระบวนการที่ความยืดหยุ่นสูงปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์และมักใช้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เจรจาต่อรอง ตัดสินใจโดยใช้ฉันทามติ ตลอดจนมีการให้ข้อมูลป้อนกลับและข้อเสนอแนะระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จึงเป็นรูปแบบการวิจัยประเมินโครงการซึ่งอยู่ในยุคที่ ๔ ของวิวัฒนาการด้านการประเมิน

กระบวนการของการวิจัยประเมินผลแบบเสริมพลัง ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน คือ

๑. ศึกษาสำรวจจุดแข็งจุดอ่อน โดยการรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบสถานภาพของโครงการว่าอยู่ ณ จุดใด ด้วยการอาศัยวิธีการวิเคราะห์โครงการภายใต้การมีส่วนร่วมของบุคคลในโครงการเป็นผู้ช่วยกันระบุกิจกรรมหลัก และประมาณว่าความสำคัญของแต่ละกิจกรรมการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อประกอบการพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมต่าง ๆ

๒. กำหนดเป้าหมายที่ต้องการบรรลุ โดยเป้าหมายที่กำหนดต้องมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมของโครงการ ทรัพยากร ตลอดจนมีลักษณะที่ทำนายและแสดงถึงศักยภาพของโครงการ ส่วนวิธีการกำหนดเป้าหมายอาจใช้วิธีระดมสมองและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้มีส่วนร่วมในโครงการเป็นผู้ช่วยกันกำหนดเป้าหมาย

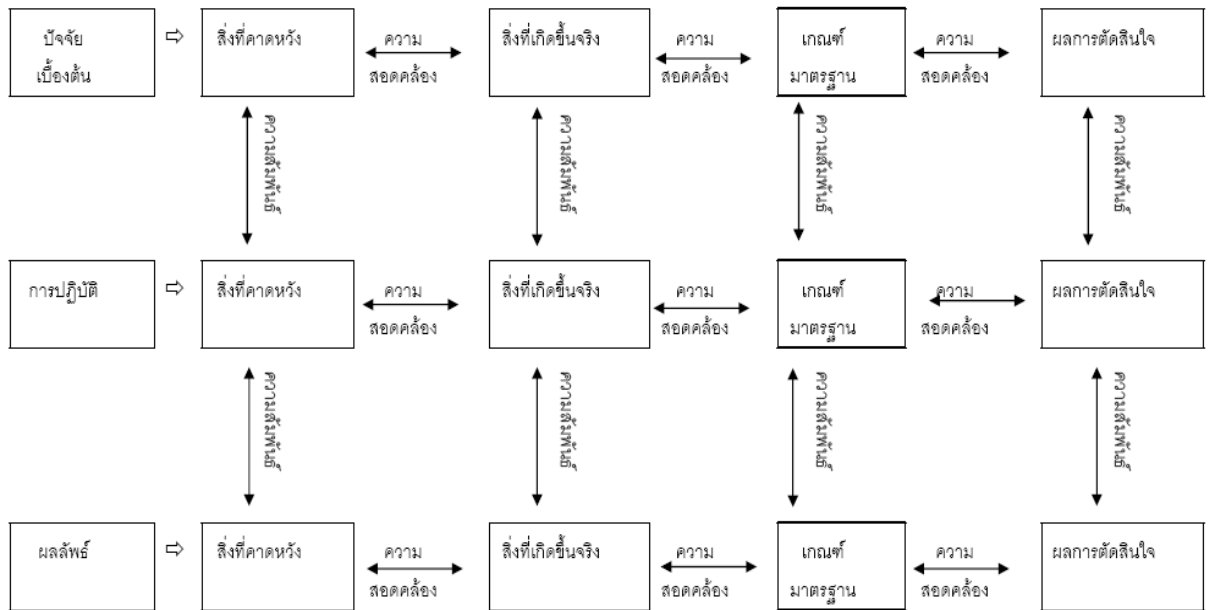
๓. พัฒนากลยุทธ์เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุซึ่งเป้าหมาย โดยผู้มีส่วนร่วมในโครงการช่วยกันรับผิดชอบเล็กและพัฒนากลยุทธ์เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมของโครงการบรรลุ

เป้าหมายที่เห็นชอบร่วมกัน ทั้งนี้อาจด้วยวิธีการระดมสมอง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตลอดจนการ ทบทวนกลยุทธ์จนได้รับความเห็นพ้องร่วมกัน

๔. แสดงความก้าวหน้าของโครงการ โดยผู้มีส่วนร่วมในโครงการทั้งที่เป็นผู้ ประเมินภายนอก และผู้ประเมินภายในเป็นผู้ช่วยกันดำเนินการแสวงหาหลักฐานหรือร่องรอย ซึ่ง แสดงถึงความก้าวหน้าและความสัมพันธ์กับเป้าหมายของโครงการ พร้อมความถูกต้องน่าเชื่อถือ ของหลักฐาน ประกอบการแสดงความก้าวหน้าของโครงการนั้น ๆ

เมื่อพิจารณากระบวนการทั้ง ๔ ขั้นตอนของการวิจัยประเมินผลแบบเสริมพลัง ดังกล่าวแล้ว การวิจัยประเมินผลแบบเสริมพลัง จึงเป็นแนวทางการวิจัยประเมินผลที่ช่วย พัฒนาการทำงานให้แก่กลุ่มบุคคลในหน่วยงาน ให้สามารถทำการประเมินตนเอง ตลอดจน สามารถประยุกต์ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาได้อย่างกว้างขวางและน่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตามบทบาท ของผู้ประเมินผลแบบเสริมพลังจะเป็นเพียงผู้ชี้แนะ หรือผู้ให้ความสะดวก และให้การสนับสนุน เท่านั้น ในขณะที่กลุ่มบุคคลในโครงการจะเป็นผู้ควบคุม ตัดสินใจ และดำเนินการประเมินตั้งแต่ ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้าย โดยต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่องด้วย ดังนั้น การประเมินแบบเสริมพลัง จึงเป็นอีกหนึ่งแนวทางสำหรับการพัฒนาบุคลากรให้สามารถประเมินและพัฒนากิจการดำเนิน โครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ ในการวิจัยประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้โมเดลการประเมินของสเตก (Stake's Concepts and Model of Evaluation) ควบคู่กับการประเมินรูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม หรือโมเดลชิป (Stufflebeam's or CIPP Model) โดยทำการประเมิน ๒ มิติ คือ ๑. มิติในแนวตั้ง ทำการประเมิน ๔ ด้าน คือ การประเมินสภาวะแวดล้อม การประเมินตัวป้อนเข้า การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น และ ๒. มิติแนวนอนเพื่อประเมินสิ่งที่คาดหวัง สิ่งที่เกิดขึ้นจริง เกณฑ์มาตรฐาน และผลการตัดสินใจ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือต่างๆ เพื่อนำไปสู่ การสร้างมาตรฐานการดำเนินงานที่เหมาะสมในปีต่อไป โดยมีแนวคิดในการประเมินผล ดังแสดงในภาพ

ภาพที่ ๒ ความสัมพันธ์ของมิติในแนวตั้งและมิติในแนวนอนตามรูปแบบการประเมินของ สเตก (Stake's Evaluation Model)

๔. โครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา

โครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา เริ่มดำเนินโครงการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ โดยขณะนั้นสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาเป็นผู้ดำเนินการ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ได้แยกออกมาเป็นสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งโครงการดังกล่าวก็ยังคงมีการดำเนินการต่อ โดยมีสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ดำเนินการมาจนถึงปัจจุบัน

ตลอดเวลาที่ผ่านมา โครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภาได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการแข่งขัน เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับความรู้มากขึ้น และเพื่อให้เหมาะสมกับระยะเวลาดำเนินการ และงบประมาณที่ได้รับ จากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และในบางปีก็ได้รับเงินสนับสนุนเพิ่มเติมจากมูลนิธิคอนราด อาเดเนาเวร์ (Konrad Adenauer) ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนี้ ร่วมด้วย

รูปแบบการจัดการแข่งขันตอบปัญหาในระยะแรก เป็นการตั้งคำถามถามนักเรียนผู้เข้าร่วมแข่งขันที่ละข้อ ซึ่งเป็นความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา จนได้โรงเรียนผู้ชนะเลิศ โดยมีการจัดการแข่งขัน ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ต่อมาได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการดำเนินการ เพื่อพิจารณาออกคำถาม และเดินทางไปจัดการแข่งขันตอบปัญหา ยังเขตการศึกษาต่างๆ ทั่วประเทศ โดยรูปแบบการจัดการแข่งขัน แบ่งเป็นรอบ ๆ ใช้วิธีการถาม - ตอบทีละข้อ รอบละ ๑๐ ข้อ เพื่อคัดเลือกโรงเรียนที่ชนะเลิศในแต่ละรอบไปแข่งขันในรอบที่ ๒ เพื่อคัดเลือกตัวแทนของเขตการศึกษามาแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ การจัดการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภาได้แบ่งเป็นสองรอบ และได้เพิ่มจำนวนข้อในแบบทดสอบรอบแรก เป็น ๓๐ ข้อ เพื่อคัดเลือกตัวแทนของโรงเรียนในเขตการศึกษาไปแข่งขันในรอบที่สอง เพื่อหาตัวแทนของเขตการศึกษามาแข่งขันในรอบชิงชนะเลิศ การแข่งขันในรอบนี้ ใช้วิธีการถาม - ตอบทีละข้อ โดยลดเวลาของการจัดการแข่งขันเหลือเพียง ๑ วัน และเพิ่มกิจกรรมการบรรยายความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในภาคเช้าด้วย

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมเสริมความรู้จากการบรรยาย เป็นกิจกรรมบทบาทสมมติ จำลองการประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และได้มีส่วนร่วมในการแสดงกิจกรรมมากขึ้น ซึ่งรูปแบบของการจัดการแข่งขันยังคงรูปแบบในลักษณะนี้มาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ภายใต้การดำเนินการของคณะกรรมการจัดการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตลอดจนเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย

คุณสมบัติของผู้เข้าแข่งขัน

นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ และ สายอาชีพ ภาครัฐบาลและเอกชน ทั่วประเทศส่งนักเรียนเข้าร่วมแข่งขันโรงเรียนละ ๒ คน

วิธีการคัดเลือก

๑. คัดเลือกโรงเรียนที่เป็นตัวแทนเขตตรวจราชการ อย่างน้อยเขตตรวจราชการละ ๑ โรงเรียน หากเขตตรวจราชการใดมีโรงเรียนที่เข้าแข่งขันเกิน ๔๐ โรงเรียน ให้มีตัวแทนเพิ่มขึ้นอีก ๑ โรงเรียน เศษของ ๔๐ โรงเรียน ถ้าเท่ากับ ๒๐ โรงเรียนหรือมากกว่า ให้นับเป็น ๔๐ โรงเรียน

๒. กิจกรรมดำเนินการแข่งขัน โดยวิธีการทดสอบจำนวน ๔๐ ข้อ เพื่อคัดเลือกโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุด ตามสัดส่วนของโรงเรียนที่เข้าร่วมการแข่งขันในเขตตรวจราชการนั้นๆ ในข้อ ๑. เพื่อให้ได้โรงเรียนที่เป็นตัวแทนของเขตตรวจราชการ เข้าแข่งขัน ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต่อไป

- การวิจัยการประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภาไทย

การวิจัยประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ได้มีการดำเนินการครั้งแรก ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นการวิจัยประเมินผลตามวัตถุประสงค์โครงการ (Objective Based Models) ตามแนวคิดของไทเลอร์ (Tyler) โดยพบว่าโครงการมีผลลัพธ์ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้สมควรจะมีการดำเนินโครงการในปีต่อไป ต่อมาในปี ๒๕๔๙ คณะอนุกรรมการจัดการแข่งขันตอบปัญหาได้มอบหมายคณะทำงานวิจัย ให้ดำเนินการวิจัยประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๔๙ โดยคณะผู้วิจัยได้เลือกรูปแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam ในการประเมินผลโครงการ ๔ ด้าน คือ ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการ (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process) และด้านผลผลิต (Output) ของโครงการ ในกลุ่มตัวอย่าง ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เข้าร่วมโครงการ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง ๒ กลุ่มมีความคิดเห็นว่า บริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการและด้านผลผลิตมีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านปัจจัยเบื้องต้นและด้านกระบวนการดำเนินงาน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง ขณะที่ผู้เข้าร่วมโครงการเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก

ในส่วนของการวิเคราะห์แบบทดสอบ จำนวน ๓๕ ข้อ ประกอบด้วยเนื้อหาแบ่งเป็น ๔ ส่วน พบว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ผู้เข้าร่วมแข่งขัน สามารถทำได้มากที่สุดคือค่าเฉลี่ย ๓.๙๒ ข้อ จากทั้งหมด ๔ ข้อ ข้อบังคับการประชุม และข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรม ผู้เข้าร่วมแข่งขันสามารถทำได้เฉลี่ย ๓.๖๗ ข้อจาก ๔ ข้อ คิดเป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ผู้เข้าร่วมแข่งขันสามารถทำได้เฉลี่ย ๒.๗๖ ข้อจาก ๖ ข้อ และข้อสอบเหตุการณ์การเมืองการปกครองและองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ ผู้เข้าร่วมแข่งขันทำได้น้อยที่สุดคือ ๒.๒๙ ข้อจากข้อสอบ ๗ ข้อ

ข้อเสนอแนะจากการประเมินผลโครงการ ในปี ๒๕๔๙ ผู้วิจัยได้เสนอต่อผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องในการปรับปรุงโครงการในปีต่อไป ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ควรมีการประเมินผลโครงการช่วงระหว่างการทำงาน (Formulative Evaluation) และรายงานผลการประเมินเป็นระยะ เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงการทำงาน ควบคุม และกำกับโครงการให้เป็นไปตามแผน และเป้าหมายที่ตั้งไว้ และ ควรมีการประเมินผลโครงการภายใต้รูปแบบและมาตรวัดเดียวกัน เพื่อให้สามารถนำผลการประเมินมาเปรียบเทียบกัน อันจะนำมาสู่การปรับปรุงจรรยาบรรณ การดำเนินงาน เพื่อให้ผลลัพธ์โครงการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

๕. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษา รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

การจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย ได้แก่

ชอุ่ม อารุ่ง (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บทคัดย่อ ๒๕๓๔) ศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย ตามโครงการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตยในสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ จำนวน ๔๖๘ คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ด้านการเตรียมดำเนินงาน ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดนโยบายของโรงเรียน ได้มีการเตรียมบุคลากรด้วยการพาไปศึกษาดูงาน จัดทำโครงการ จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก จัดเตรียมเครื่องมือนิเทศน์ เครื่องมือประเมินผล จัดประชุมชี้แจงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การสนับสนุนและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานผ่านนักเรียนไปยังผู้ปกครอง กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยที่โรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ กิจกรรมสหกรณ์

ยิ่ง ทศน์แก้ว (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บทคัดย่อ ๒๕๓๓) ศึกษาการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนที่ได้รับมอบหมายหรือมีส่วนร่วม จำนวน ๒๔๘ คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ที่จัดมากที่สุด คือ

กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมคณะกรรมการนักเรียน การใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ส่วนกิจกรรมที่โรงเรียนจัดน้อยที่สุด คือ กิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ

ชัชยา โชติติลล (๒๕๓๓) ศึกษาแนวความคิดการจัดสถานักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ตามทัศนะของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาสถานักเรียน ประธานสถานักเรียนของโรงเรียน จำนวน ๓๖ โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ๑๐๘ คน เครื่องมือวิจัยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบปลายเปิด พบว่า สถานักเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในระดับมาก อันดับรอง ได้แก่ สถานักเรียนช่วยฝึกฝนนักเรียนให้เป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย

ปรีดา รุ่งโรจน์ (๒๕๓๓) ศึกษาการบริหารกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดทำแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนและกิจกรรมที่จัดแล้วประสบความสำเร็จมากที่สุด ที่ส่งผลให้เกิดคุณธรรม ด้านคารวธรรม สามัคคีธรรม และปัญญาธรรม ได้แก่ กิจกรรมอาหารกลางวัน กิจกรรมทำความสะอาดสถานที่ และกิจกรรมปกครองตนเอง

ธเนศ ขำเกิด (๒๕๓๔) รายงานผลโครงการส่งเสริมการนิเทศตามสื่อแนวทางการนิเทศการสร้างเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในทุกเขตการศึกษา จำนวน ๒๐ จังหวัด พบว่า คะแนนค่าเฉลี่ยหลังการนิเทศสูงขึ้นในทุกด้าน คือ ด้านการจัดองค์การบริหาร การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมนอกห้องเรียน และการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม และมีผลทางอ้อมผลกระทบและผลข้างเคียงในทางบวกเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน เป็นต้นว่าโรงเรียนในโครงการมีผลงานดีเด่น หรือได้รับรางวัลด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยที่เกี่ยวข้องทั้ง ๔ ด้าน และโรงเรียนหน่วยงานทางการศึกษา และบุคคลที่เกี่ยวข้องเห็นคุณค่าของสื่อและแนวทางการสร้างเสริมประชาธิปไตยตามคู่มือสร้างเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

สำนักงานการศึกษากทม. (๒๕๓๖) ศึกษาสภาพความเป็นนักประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของครู เพื่อสร้างเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และแสดงพฤติกรรมตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๖ ปีการศึกษา ๒๕๓๕ จำนวน ๑,๒๐๐ คน จาก ๓๖ โรงเรียน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา ๒๕๓๕ ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ๓๖ โรงเรียน จำนวน ๑,๑๙๑ คน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของครูและนักเรียน พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนปฏิบัติมากที่สุด มาก และปานกลาง คือ พยายามสร้างมนุษยสัมพันธ์กับนักเรียนด้วยความจริงใจ

ให้รู้วิธีทำงานตามขั้นตอน ไม่ทำแบบรวบรัด การค่อย ๆ ฝึกอบรมให้นักเรียนมีระเบียบวินัยในตนเอง ส่งเสริมให้นักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้นักเรียนในชั้นพิจารณาตัดสินลงโทษกันเอง โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา

ส่วนด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า กิจกรรมที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติทั้งระดับมากและปานกลาง กิจกรรมที่ปฏิบัติในระดับมาก ได้แก่ กระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน โดยการจูงใจอย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งทางวาจาและการกระทำ กิจกรรมที่ปฏิบัติในระดับปานกลาง ได้แก่ เปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้กำหนดกิจกรรมขึ้นมาเอง โดยมีครูที่ปรึกษา และความคิดรวบยอดเกี่ยวกับพฤติกรรมตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียน ๘ คุณลักษณะ ได้แก่ คุณลักษณะ การมีความรับผิดชอบ การเชื่อในวิธีการหาเหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ การทำงานเป็นหมู่คณะ การเคารพในความเสมอภาค การมีวินัยในตนเอง การใช้เสียงข้างมากในการตัดสินปัญหา การรู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น และการยอมรับในเหตุผล ทุกคุณลักษณะอยู่ในระดับดี

สมนึก มั่งน้อย (๒๕๓๙) ศึกษาการรับรู้พฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ กรุงเทพมหานคร จำนวน ๔๐๐ คน จำแนกตามประสบการณ์ที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนแตกต่างกัน โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนแตกต่างกัน รับรู้พฤติกรรมประชาธิปไตยของตนเองอยู่ในระดับดีทุกด้าน คือ ด้านการรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง ด้านการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ด้านการคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ด้านการยอมรับและเคารพสิทธิและหน้าที่ของบุคคล ด้านการใช้ปัญญาหรือเหตุผลในการตัดสินปัญหา

สุวภีร์ วรรณจำปา (๒๕๓๙) ศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดองค์กรบริหารให้มีลักษณะเป็นประชาธิปไตย ด้านการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมประชาธิปไตย ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตย และด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เป็นประชาธิปไตยตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน จำนวน ๒๑๔ คน ครูสายการสอนจำนวน ๓๗๕ คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๓๗๗ คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูสายการสอนในภาพรวมทุกด้าน เห็นว่าการพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ส่วนนักเรียนมีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง

หน่วยศึกษานิเทศน์ กรมสามัญศึกษา (๒๕๔๐) รายงานการปฏิบัติการสร้างเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียน และคุณลักษณะประชาธิปไตยของนักเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษาปี การศึกษา ๒๕๔๐ ตามความคิดเห็นของครู อาจารย์ จำนวน ๔๔๖ คน และนักเรียนชั้น มัธยมศึกษา ปีที่ ๑ - ปีที่ ๖ จำนวน ๓,๔๑๔ คนทั่วประเทศ โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณ ค่า ๔ อันดับ ผลปรากฏว่า ครูและนักเรียนมีความเห็นตรงกันว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกขนาดมี การปฏิบัติการสร้างเสริมประชาธิปไตย อยู่ในระดับมากทั้ง ๔ ด้าน เรียงลำดับดังนี้ ด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียน ด้านการจัดองค์การบริหารและด้าน การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ในส่วนของคุณลักษณะประชาธิปไตยนักเรียน ครู และนักเรียน มีความเห็นสอดคล้องกันว่า นักเรียนมีคุณลักษณะประชาธิปไตย ๑๒ คุณลักษณะ ตามที่กรม สามัญศึกษากำหนด อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดทุกคุณลักษณะ

วาสนา รอดเชียง (๒๕๔๐) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาพฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้านสามัคคีธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนวัดทรงธรรม จังหวัด สมุทรปราการ ปีการศึกษา ๒๕๓๙ โดยกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ได้ ๒๕ ลงมา จำนวน ๓๐ คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ใช้การ สุ่มอย่างง่ายให้เป็นกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ เครื่องมือวิจัยใช้แบบสอบถามพฤติกรรม ด้านสามัคคีธรรม ผลการวิจัย พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม ดีขึ้นหลังการเข้าร่วมกิจกรรมและสูงกว่ากลุ่มการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๕

จากการศึกษางานวิจัย และวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตย พบว่า โรงเรียนได้จัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยอย่างหลากหลาย มีทั้งการส่งเสริมโดยตรง เช่น การเลือกตั้งสภานักเรียน หรือคณะกรรมการนักเรียน กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย และการส่งเสริมทางอ้อม ได้แก่ การจัดกิจกรรมสหกรณ์ กิจกรรมชุมชน การจัดกิจกรรมนอก ห้องเรียนอื่น ๆ และการจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมเสริม นอกจากนี้ปัจจัยเสริมอื่น ๆ ได้แก่ การจัด องค์การบริหารที่เป็นประชาธิปไตย และโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติการพัฒนาประชาธิปไตยอยู่ ในระดับมาก และประสบการณ์ของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กัน มีส่วนพัฒนา ประชาธิปไตยได้เช่นเดียวกัน

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเจตคติและพฤติกรรมประชาธิปไตย มีดังนี้

ชาญฤทธิ์ อำนวยเจริญ (๒๕๓๒) วิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้พื้นฐานทางการเมืองกับเจตคติต่อการเมืองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในอำเภอ สุวรรณคูหา จังหวัดอุดรธานี เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามเพศ และวัย การวิจัยพบว่า ความรู้พื้นฐานทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการเมืองใน ระบอบประชาธิปไตยในทางบวก ประชาชนมีความรู้พื้นฐานทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง เพศหญิงและเพศชายมีความรู้พื้นฐานทางการเมืองแตกต่างกัน สำหรับวัยหนุ่มสาว วัยกลางคน และ วัยชรา มีพื้นฐานทางการเมืองไม่แตกต่างกัน ประชาชนมีเจตคติทางการเมืองระดับปานกลาง

สมบัติ อารังธัญวงศ์ (๒๕๓๘) ศึกษาเรื่อง ทักษะคติการเมืองของเยาวชนในเขต กรุงเทพมหานคร ประชากรตัวอย่างเป็นเยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๖ - ๑๘ ปี จำนวน ๑,๓๙๐ คน มีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจระดับความรู้ ความเข้าใจของเยาวชนต่อคุณค่าและหลักการของระบอบ ประชาธิปไตย ตลอดจนความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนและปัจจัยต่าง ๆ ที่มี ผลต่อระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่สนใจที่จะใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรร้อยละ ๗๑.๘ นักการเมืองส่วนใหญ่ควรทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม ร้อยละ ๙๓.๕ นักการเมืองจำเป็น อย่างยิ่งที่จะต้องยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมร้อยละ ๙๔.๑ และเยาวชนในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยค่อนข้างสูง ปัจจัยเกี่ยวกับเพศและ รายจ่ายต่อเดือน พบว่าไม่มีความแตกต่างกันในระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เยาวชนมีระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมีความแตกต่าง กันระหว่างกลุ่มที่มีการติดตามข่าวสารทางการเมืองเป็นประจำ และกลุ่มที่มีการติดตามข่าวสาร น้อย กลุ่มที่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองภายในครอบครัวมาก และกลุ่มที่มีการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองภายในครอบครัวน้อยกว่า

บุญมี เด็ดอนันต์กุล (๒๕๓๙) ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมประชาธิปไตยต่อ การเปลี่ยนเจตคติต่อประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ในการเรียนวิชาสังคมศึกษา จากกลุ่มตัวอย่าง ๖๐ คน แยกเป็นกลุ่มทดลอง ๓๐ คน ได้รับการฝึกพฤติกรรมประชาธิปไตยด้าน วิถีชีวิต และกลุ่มควบคุม ๓๐ คน ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านวิถีชีวิต หลังการ ทดลอง พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเจตคติต่อประชาธิปไตยด้านวิถีชีวิตสูงกว่านักเรียน กลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านวิถีชีวิตอย่างมีนัยสำคัญตามสถิติที่ระดับ ๐.๕๒

ศิริพร กิจเกื้อกูล (๒๕๓๘) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษาผู้ใหญ่ วิธีเรียนแบบชั้นเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตกรุงเทพมหานคร ด้านการมีความเคารพซึ่งกันและกัน ด้านการแบ่งปัน ร่วมงานกันและ ประสานงานกัน และด้านการมีความเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา จากกลุ่มตัวอย่าง ๔๓๐ คน โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าทั้งตัวเลือก และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า t - test ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาผู้ใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมประชาธิปไตยทั้งสามด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

กุสุมาวดี พะวินรัมย์ (๒๕๓๘) วิจัย เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมประชาธิปไตยของครูอนุบาลในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ทั่วประเทศ จำนวน ๓๕๐ คน โดยใช้แบบวัดพฤติกรรมและแบบสังเกตพฤติกรรมประชาธิปไตย มีผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่าครูจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้เด็กอยู่ในระดับมาก ในด้านการเคารพผู้อื่น ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่วนรวม ด้านการปฏิบัติตนตามสิทธิหน้าที่และเสรีภาพของตนและผู้อื่น ด้านการแสดงความคิดเห็น และด้านการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แต่ครูจัดประสบการณ์ระดับปานกลาง ในด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และด้านการพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น

ทั้งนี้จากการศึกษางานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับเจตคติหรือทัศนคติทางการเมือง จะเห็นว่า ปัจจุบันประชาชนมีเจตคติ หรือทัศนคติทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก การได้รับการฝึกพฤติกรรมประชาธิปไตย หรือการที่ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้านประชาธิปไตยให้นักเรียน จะมีส่วนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติหรือมีส่วนช่วยพัฒนาแนวคิด และพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนให้สูงขึ้น อันจะนำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยในระดับประเทศต่อไป

บทที่ ๓ ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การวิจัยประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ และเพื่อเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลของโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ กับสัมฤทธิ์ผลของโครงการที่ดำเนินการในปี ๒๕๔๙ ตลอดจนเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของโครงการ เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เสนอต่อผู้บริหารเพื่อปรับปรุงโครงการต่อไป

การวิจัยประเมินผลโครงการครั้งนี้ มีระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology) ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
๓. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑.๑ ประชากร

การวิจัยประเมินผลโครงการครั้งนี้ ทำการศึกษาในประชากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภาประจำปี ๒๕๕๐ ดังนี้

- ๑) คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ (แต่งตั้งตามคำสั่งคณะกรรมการฯ ที่ ๑/๒๕๕๐) ทั้งหมด ๓ คณะ รวม ๑๙๑ คน ประกอบด้วย

- คณะอนุกรรมการฝ่ายจัดการแข่งขันฯ มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดกติกาการแข่งขัน ตั้งคำถาม เสนอคำตอบ ตรวจสอบและให้คะแนน จำนวน ๗๗ คน

- คณะอนุกรรมการฝ่ายพิธีการ ประชาสัมพันธ์ และประสานงาน มีหน้าที่รับผิดชอบในการประชาสัมพันธ์การแข่งขัน กำหนดแนวทางการแข่งขัน ด้านพิธีการ ประสานงาน และอำนวยความสะดวก จำนวน ๘๑ คน

- คณะอนุกรรมการฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ ได้แก่ การจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ การจัดทำบทบรรยาย จำนวน ๓๓ คน

๒) ผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ครู/อาจารย์ที่ควบคุมนักเรียนเข้าร่วมการแข่งขัน และนักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา

๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ มาจากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ในประชากรที่มีความเต็มใจให้ข้อมูล ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วนมากที่สุด ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง มีรายละเอียดดังนี้

๑) คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ สุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๐๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๕๔ ดังแสดงในตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑

ขนาดกลุ่มตัวอย่างคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐

คณะอนุกรรมการ	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
๑. คณะอนุกรรมการฝ่ายจัดการแข่งขันฯ	๗๗	๕๐
๒. คณะอนุกรรมการฝ่ายพิธีการ ประชาสัมพันธ์ และ ประสานงาน	๘๑	๓๐
๓. คณะอนุกรรมการฝ่ายกิจกรรม เสริมสร้างความรู้	๓๓	๒๘
รวม	๑๙๑	๑๐๘

๒) ผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ครู/อาจารย์ที่ควบคุมนักเรียนเข้าร่วมการแข่งขัน และนักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ สุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากทุกเขตตรวจราชการ ๑๓ เขต ทั่วประเทศ รวม ๑,๗๖๔ คน โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตตรวจราชการ ดังแสดงใน ตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒

ขนาดกลุ่มตัวอย่างผู้เข้าร่วมโครงการแต่ละเขตตรวจราชการทั่วประเทศ

เขตตรวจราชการ	โรงเรียน (จำนวน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
๑ เชียงใหม่	๑๖๔	๒๓๕
๒. พิษณุโลก	๑๔๕	๑๐๓
๓ ลพบุรี	๖๔	๑๓๘
๔ ปทุมธานี	๖๐	๑๒๒
๕ ชลบุรี	๗๒	๖๗
๖ ราชบุรี	๙๔	๑๐๓
๗ อุตรธานี	๑๑๘	๑๗๐
๘ นครราชสีมา	๑๐๕	๑๗๑
๙ อุบลราชธานี/นครพนม	๑๖๖/๑๒๖=๒๙๒	๒๗๐
๑๐ ภูเก็ต	๕๙	๙๒
๑๑ สงขลา	๑๐๕	๗๙
๑๒ ยะลา	๔๙	๔๕
๑๓. กรุงเทพมหานคร	๘๖	๑๖๙
รวม	๑,๔๑๓	๑,๗๖๔

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Instrument of Research)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดย

๑. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการ รายงานการวิจัยประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหา ความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๔๙ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเผยแพร่ประชาธิปไตย เพื่อกำหนดเป็นนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปร

๒. สร้างแบบสอบถามจากนิยามเชิงปฏิบัติการ และตัวชี้วัดด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสังเกตการณ์ และแบบรายงานผลหัวหน้าทีมดำเนินการจัดการแข่งขัน ดังนี้

๑. **แบบสอบถาม** เป็นแบบสอบถามปลายเปิดและแบบสอบถามปลายปิด มี ๓ ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ต่อการประเมินด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านผลผลิตของโครงการ โดยใช้มาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่ารวม (Summate Rating Scale) ของลิเกิร์ต (Likert's Scale) แบ่งระดับ

ความคิดเห็นเป็น ๕ ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นคำถามปลายเปิด สอบถามความคาดหวังต่อโครงการ ปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆ

ทั้งนี้ แบบสอบถาม ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา จำนวน ๓ คณะ (ได้แก่ คณะอนุกรรมการฝ่ายจัดการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ คณะอนุกรรมการฝ่ายพิธีการ ประชาสัมพันธ์ และประสานงาน การแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ปี ๒๕๕๐ และคณะอนุกรรมการฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ การแข่งขันตอบปัญหาความรู้

เกี่ยวกับรัฐสภา ปี ๒๕๕๐) และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ครู/อาจารย์ และนักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการแข่งขันตอบปัญหา และผู้สังเกตการณ์ โดยคณะผู้วิจัยได้ใช้โดยแบบสอบถามที่มีประเด็นข้อคำถามใกล้เคียงกัน เพื่อให้คณะผู้วิจัยสามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลซึ่งกันและกัน และเพื่อให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันได้ เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความครบถ้วน สมบูรณ์สูงสุด

๒. แบบการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม เป็นแบบสังเกตการณ์แบบตรวจสอบ (Check List) โดยคณะผู้วิจัยทำหน้าที่สังเกตการณ์กระบวนการดำเนินงานของคณะกรรมการฝ่ายจัดการแข่งขันตอบปัญหาฯ ในขั้นตอนหลัก คือ การดำเนินการประชุมพิจารณาข้อสอบ และการดำเนินการจัดการแข่งขัน โดยทำเครื่องหมาย Check List พร้อมทั้งลงรายละเอียด ตามสภาพการณ์ที่เป็นจริง เพื่อประเมินโครงการในมิติในแนวนอน คือ การประเมินความคาดหวัง ผลที่เกิดขึ้นจริง มาตรฐานที่กำหนด และการตัดสินใจของโครงการ

๓. แบบรายงานผลหัวหน้าทีมดำเนินการจัดการแข่งขัน เป็นแบบรายงานผลการดำเนินงานจัดการแข่งขัน โดยหัวหน้าทีมเป็นผู้บันทึกรายละเอียดในวันดำเนินการแข่งขัน และปัญหา อุปสรรคที่พบในแต่ละเขตตรวจราชการ

๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล (Collecting Data)

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งการดำเนินการออกเป็น ๒ ระยะคือ

๓.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการดำเนินโครงการ (Formative Evaluation) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างดำเนินการตามโครงการ โดยใช้แบบสอบถาม การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

๓.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลเมื่อโครงการสิ้นสุดลง (Summative Evaluation) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเมื่อโครงการสิ้นสุดลงแล้ว โดยใช้

- การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Studies) จากแบบรายงานผลหัวหน้าทีมดำเนินการจัดการแข่งขันในแต่ละเขตตรวจราชการ

- การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ในการประชุม คณะกรรมการฝ่ายจัดการแข่งขันตอบปัญหาฯ และการดำเนินการจัดการแข่งขัน

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น ๒ ส่วนคือ

ส่วนที่ ๑ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ Content Analysis จากแบบสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม เพื่อประเมินโครงการในมิติในแนวนอน คือ การประเมินความคาดหวัง ผลที่เกิดขึ้นจริง มาตรฐานที่กำหนด และการตัดสินใจของโครงการ

ส่วนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อประเมินโครงการในมิติในแนวตั้ง คือ การประเมินบริบท การประเมินปัจจัยเบื้องต้น การดำเนินการ และผลผลิต โดย

- การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้สถิติความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) มัธยฐาน (Median) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

- การวิเคราะห์แบบทดสอบ ใช้สถิติ ร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) มัธยฐาน (Median) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ ๔

ผลการศึกษา

การวิจัย เรื่อง “การประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐” มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ และเพื่อประเมินผลโครงการที่ดำเนินการในปี ๒๕๕๐ เปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินโครงการในปี ๒๕๔๙ โดยใช้รูปแบบการประเมินผลของสเตก (Stake's Evaluation Model) ร่วมกับการประเมินผลโครงการรูปแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam ในการประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา โดยทำการประเมินใน ๒ มิติ คือ มิติในแนวตั้งและมิติในแนวนอน ซึ่งการประเมินในมิติแนวตั้ง ทำการประเมิน ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมโครงการ (Context) ปัจจัยเบื้องต้น (Input) กระบวนการดำเนินงาน (Process) และผลผลิตของโครงการ (Product) ส่วนการประเมินผลโครงการในมิติแนวนอน ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นเครื่องมือในการประเมินผลโครงการ ทั้งนี้ เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงโครงการให้มีสัมฤทธิ์ผลตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้ และเพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารในการดำเนินโครงการลักษณะเดียวกัน อันจะนำมาสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์กร คือ การเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ และเสริมสร้างทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการเมือง การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแก่ประชาชนต่อไป

การนำเสนอผลการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการนำเสนอเป็น ๕ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

การนำเสนอข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งการนำเสนอตามคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

๑.๑ คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ จำนวน ๓ คณะ คือ คณะอนุกรรมการฝ่ายจัดการแข่งขันตอบปัญหา ฯ คณะอนุกรรมการฝ่ายพิธีการ และประชาสัมพันธ์ และคณะอนุกรรมการฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ฯ

๑.๒ ผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ครู/อาจารย์ นักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา และผู้สังเกตการณ์

ตอนที่ ๒ การประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐

เป็นการประเมินความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ๒ กลุ่มคือ คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ และผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ครู/อาจารย์ นักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ และผู้สังเกตการณ์ ใน ๒ มิติ คือ

๒.๑ การประเมินมิติในแนวตั้ง ได้แก่ การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการดำเนินงาน และผลผลิตของโครงการ

๒.๒ การประเมินมิติในแนวนอน คือ การประเมินความคาดหวัง ผลที่เกิดขึ้นจริง มาตรฐานที่กำหนด และการตัดสินใจของโครงการ

ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์แบบทดสอบ

เป็นการประเมินผลแบบทดสอบ จากการวิเคราะห์ค่าคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบที่ใช้ในการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ของนักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ

ตอนที่ ๔ ปัญหาและข้อเสนอแนะ

เป็นการสรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน จากแบบรายงานผลหัวหน้าทีม ดำเนินการจัดการแข่งขัน และจากแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อประเมินโครงการแข่งขันตอบปัญหา โดยสอบถามจากคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา และผู้เข้าร่วมโครงการ ทั้งที่เป็นครู/อาจารย์ นักเรียน/นักศึกษา และผู้สังเกตการณ์

ผลการศึกษา

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่

๑.๑ คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ จำนวน ๓ คณะ จำนวน ๑๐๘ คน

๑.๒ ผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ครู/อาจารย์ นักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา และผู้สังเกตการณ์ จำนวน ๑,๗๖๔ คน

๑.๑ คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับ รัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับ
รัฐสภา ทั้ง ๓ คณะ จำนวน ๑๐๘ คน เป็นคณะอนุกรรมการฝ่ายจัดการแข่งขันฯ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ
๔๖.๓ รองลงมาเป็นคณะอนุกรรมการฝ่ายพิธีการ ประชาสัมพันธ์ฯ และคณะอนุกรรมการฝ่ายกิจกรรม
เสริมสร้างความรู้ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ ๒๗.๘ และร้อยละ ๒๕.๙ ตามลำดับ

สำหรับคุณลักษณะทางประชากรของคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการแข่งขันตอบ
ปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๘ เป็นเพศชาย ร้อยละ ๓๕.๒
กลุ่มตัวอย่างจบการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ในสัดส่วนเท่ากันคือร้อยละ ๕๐.๐
โดยการดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน ประมาณหนึ่งในสามของกลุ่มตัวอย่างดำรงตำแหน่งวิทยากร คิดเป็น
ร้อยละ ๓๔.๓ รองลงมาดำรงตำแหน่งนิติกร ร้อยละ ๒๘.๗ โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ดำรงตำแหน่ง
นักประชาสัมพันธ์ เพียงร้อยละ ๙.๓ เท่านั้น

ด้านประสบการณ์ในการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมเป็นกรรมการ/
อนุกรรมการ/คณะทำงานในโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภามาแล้ว โดยมี
ประสบการณ์เฉลี่ย ๕ ปี ส่วนประสบการณ์ในการเข้าร่วมเป็นกรรมการ/อนุกรรมการ/คณะทำงาน ใน
โครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยอื่น ๆ ของสำนักงานฯ พบว่ามีประสบการณ์เฉลี่ย ๑ ปี ดังแสดงใน
ตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการแข่งขันตอบปัญหาฯ
จำนวน ๑๐๘ คน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
๑. คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ		
- อนุกรรมการฝ่ายจัดการแข่งขันฯ	๕๐	๔๖.๓
- อนุกรรมการฝ่ายพิธีการ ประชาสัมพันธ์ฯ	๓๐	๒๗.๘
- อนุกรรมการฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้	๒๘	๒๕.๙
๒. เพศ		
- ชาย	๓๘	๓๕.๒
- หญิง	๗๐	๖๔.๘
๓. ระดับการศึกษา		
- ปริญญาตรี	๔๙	๔๙.๑
- ปริญญาโทหรือสูงกว่า	๔๙	๔๙.๑
- ไม่มีข้อมูล	๑๐	๑.๘
๔. สถานภาพ/การดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน		
- ผู้อำนวยการสำนัก/ผู้อำนวยการกลุ่มงาน	๘	๗.๔
- วิทยากร	๓๗	๓๔.๓
- นิติกร	๓๑	๒๘.๗
- นักประชาสัมพันธ์	๑๐	๙.๓
- อื่นๆ และไม่ระบุ	๒๒	๒๐.๓
๕. ระยะเวลาในการเข้าร่วมเป็นกรรมการ/อนุกรรมการ/คณะทำงานในโครงการนี้ (ปี)		
ค่าเฉลี่ย = ๕.๐๖ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = ๓.๙๕		
๖. ระยะเวลาในการเข้าร่วมเป็นกรรมการ/อนุกรรมการ/คณะทำงานโครงการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง (ปี)		
ค่าเฉลี่ย = ๑.๕๙ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = ๒.๓๐		

๑.๒ ผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ครู/อาจารย์ นักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ และผู้สังเกตการณ์ (จำนวน ๑,๗๖๔ คน)

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ครู/อาจารย์ นักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ และผู้สังเกตการณ์ จำนวน ๑,๗๖๔ คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ ๗๐.๐ เป็นนักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ รองลงมาเป็นครู/อาจารย์ และผู้สังเกตการณ์ คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๔ และร้อยละ ๗.๖ ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ ๖๕.๕) มีเพียงร้อยละ ๓๔.๕ ที่เป็นเพศชาย

ด้านการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ ๖๖.๓ กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส. รองลงมาจบการศึกษาระดับปริญญาตรี และกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช. คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๒ และร้อยละ ๑๑.๐ ตามลำดับ โดยมีเพียง ร้อยละ ๔.๕ ของกลุ่มตัวอย่างเท่านั้น ที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า

สำหรับการวางแผนศึกษาต่อในอนาคต สอบถามเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน/นักศึกษา ทั้งที่เป็นผู้เข้าร่วมการแข่งขัน และผู้สังเกตการณ์ พบว่า ร้อยละ ๒๓.๘ ของกลุ่มตัวอย่างวางแผนศึกษาต่อในสาขานิติศาสตร์ รองลงมาวางแผนศึกษาต่อในคณะวิทยาศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ/เศรษฐศาสตร์ และคณะรัฐศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๒ ร้อยละ ๑๑.๕ และร้อยละ ๙.๐ ตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างร้อยละ ๑๗.๐ ไม่ระบุว่าวางแผนจะเข้าศึกษาต่อในสาขาใด ดังแสดงในตารางที่ ๔

ตารางที่ ๔

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เข้าร่วมโครงการ (จำนวน ๑,๗๖๔ คน)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
๑. สถานภาพ		
- ครู/อาจารย์	๓๙๕	๒๒.๔
- นักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมการแข่งขัน	๑,๒๓๔	๗๐.๐
- ผู้สังเกตการณ์	๑๓๕	๗.๖
๒. เพศ		
- ชาย	๖๐๘	๓๔.๕
- หญิง	๑,๑๕๖	๖๕.๕
๓. ระดับการศึกษา		
- มัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช.	๑๙๔	๑๑.๐
- มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส.	๑,๑๗๐	๖๖.๓
-ปริญญาตรี	๓๐๓	๑๗.๒
-ปริญญาโทหรือสูงกว่า	๘๐	๔.๕
- อื่น ๆ	๑๗	๑.๐
๔. การวางแผนศึกษาต่อในอนาคต (เฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน/นักศึกษา)		
- นิติศาสตร์	๔๑๙	๒๓.๘
- รัฐศาสตร์	๑๕๘	๙.๐
- ศิลปศาสตร์	๖๖	๓.๗
- บริหารธุรกิจ/เศรษฐศาสตร์	๒๐๒	๑๑.๕
- วิทยาศาสตร์	๒๘๖	๑๖.๒
- ศึกษาศาสตร์	๘๗	๔.๘
- สายอาชีพ	๙๓	๕.๓
- อื่นๆ/โปรดระบุ	๑๕๔	๘.๗
- ไม่มีข้อมูล	๒๙๙	๑๗.๐

ตอนที่ ๒ การประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐

การประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ นั้น ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ทั้ง ๒ กลุ่ม โดยประเมินใน ๒ มิติ คือ มิติในแนวตั้ง ได้แก่ บริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context) ปัจจัยเบื้องต้น (Input) กระบวนการดำเนินงาน (Process) และผลผลิต (Product) ของโครงการ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และมิติในแนวนอน คือ การประเมินความคาดหวังต่อโครงการและสิ่งที่เกิดขึ้นจริง

๑. การประเมินโครงการในมิติแนวตั้ง

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น ๕ ระดับตามมาตรวัดของลิเกิร์ต (Likert's Scale) ซึ่งเป็นการวัดแบบจัดอันดับ (Ordinal Level of Measurement) ประกอบด้วยระดับความคิดเห็นมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และได้กำหนดค่าคะแนนในการแปลผล ดังนี้

คะแนน	การแปลความหมาย
๕.๐๐ - ๔.๕๑	มากที่สุด
๔.๕๐ - ๓.๕๑	มาก
๓.๕๐ - ๒.๕๑	ปานกลาง
๒.๕๐ - ๑.๕๑	น้อย
๑.๕๐ - ๑.๐๐	น้อยที่สุด

การนำเสนอผลการศึกษา ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอความคิดเห็นต่อโครงการในมิติแนวตั้งออกเป็น ๒ ส่วนตามคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

๑.๑ ความคิดเห็นของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ จำนวน ๑๐๘ คน

๑.๒ ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ครู/อาจารย์ นักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ และผู้สังเกตการณ์ จำนวน ๑,๗๖๔ คน

๑.๑ ความคิดเห็นของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการแข่งขันตอบปัญหา
ความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ จำนวน ๑๐๘ คน

๑) ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการ

ความคิดเห็นของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ต่อบริบทหรือสภาวะ
แวดล้อมโครงการ (Context) ได้แก่ ความสอดคล้องของโครงการกับสภาพการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน
และความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับนโยบายขององค์กร (ผู้วิจัยได้นิยามวัตถุประสงค์ของ
โครงการ และนโยบาย/พันธกิจขององค์กรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ว่า “วัตถุประสงค์ของโครงการ คือ การ
เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการ
เสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย” ส่วนนโยบายขององค์กรในส่วนที่เกี่ยวข้อง
กับโครงการ คือ “การส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดี และเข้ามีส่วนร่วมใน
การเมืองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข”)

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า บริบทหรือสภาวะแวดล้อม
ของโครงการในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = ๓.๘๕ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = ๐.๖๗)
ทั้งนี้ หากแยกพิจารณารายหัวข้อ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า มีความสอดคล้องของ
โครงการกับสภาพการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ ๕๖.๕) เช่นเดียวกับความ
สอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายขององค์กร (ร้อยละ ๕๘.๔) ดังแสดงในตารางที่ ๕

ตารางที่ ๕

ความคิดเห็นของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ต่อบริบท หรือสภาวะแวดล้อมของโครงการ

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสม					ไม่ระบุ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
๑. ความสอดคล้องของโครงการกับสภาวะการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน	๑๕ (๑๓.๙)	๖๑ (๕๖.๕)	๒๖ (๒๔.๑)	๒ (๑.๙)	๑ (๐.๙)	๓ (๒.๗)
๒. ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับนโยบายขององค์กร (วัตถุประสงค์ของโครงการ คือ การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย และการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย)	๑๗ (๑๕.๗)	๖๓ (๕๘.๔)	๒๓ (๒๑.๓)	๔ (๓.๗)	๐ (๐.๐๐)	๑ (๐.๙)
ค่าเฉลี่ย = ๓.๘๕ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = ๐.๖๗						

๒) ด้านปัจจัยเบื้องต้น

ความคิดเห็นของคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ต่อปัจจัยเบื้องต้น ๖ หัวข้อได้แก่ ๑) การสนับสนุนจากผู้บริหารกลุ่มงาน/สำนัก ด้านเวลา เอกสารและการให้คำแนะนำ ๒) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกำหนดการ ขั้นตอนกระบวนการ และแนวปฏิบัติสำหรับการดำเนินโครงการในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของคณะอนุกรรมการที่สังกัด ๓) ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ เอกสาร คู่มือประกอบการดำเนินงาน/กิจกรรมในโครงการ ๔) จำนวนเบี้ยประชุมที่ได้รับแต่ละครั้ง ๕) จำนวนเบี้ยเลี้ยงในการเดินทางไปจัดการแข่งขันนอกสถานที่ ๖) ระยะเวลาสำหรับการเตรียมความพร้อม

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยเบื้องต้นของโครงการในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = ๓.๔๐ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = ๐.๔๖) ทั้งนี้ เมื่อแยกพิจารณารายหัวข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ปัจจัยด้าน ๑) การสนับสนุนจากผู้บริหารกลุ่มงาน/สำนัก ด้านเวลา/เอกสารและคำแนะนำ ๒) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกำหนดการ ขั้นตอน กระบวนการ และแนวปฏิบัติสำหรับการดำเนินโครงการในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของคณะอนุกรรมการที่ท่านสังกัด ๓) ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ เอกสาร คู่มือประกอบการดำเนินงาน/กิจกรรมในโครงการ มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนปัจจัยด้าน ๑) จำนวนเบี้ยประชุมที่ได้รับแต่ละครั้ง ๒) จำนวนเบี้ยเลี้ยงในการเดินทางไปจัดการแข่งขันนอกสถานที่ และ ๓) ระยะเวลาสำหรับการเตรียมความพร้อม มีความเหมาะสมในระดับปานกลางเท่านั้น รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๖

ตารางที่ ๖

ความคิดเห็นของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ต่อปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสม					ไม่ระบุ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
๑. การสนับสนุนจากผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการกลุ่มงาน ด้านเวลา เอกสาร และคำแนะนำ	๑๐ (๙.๓)	๖๑ (๕๖.๔)	๓๐ (๒๗.๘)	๔ (๓.๗)	๑ (๐.๙)	๒ (๑.๙)
๒. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ กำหนดการ ขั้นตอน กระบวนการ และแนวปฏิบัติสำหรับการดำเนินโครงการในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการที่ท่านสังกัด	๑๓ (๑๒.๐)	๖๓ (๕๘.๔)	๒๘ (๒๕.๙)	๓ (๒.๘)	๐ (๐.๐)	๑ (๐.๙)
๓. ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงาน ในหน้าที่ เอกสาร คู่มือประกอบการดำเนินงาน/กิจกรรมในโครงการ	๖ (๕.๖)	๕๕ (๕๐.๙)	๔๓ (๓๙.๘)	๒ (๑.๙)	๑ (๐.๙)	๑ (๐.๙)
๔. จำนวนเบี้ยประชุมที่ได้รับแต่ละครั้ง	๓ (๒.๘)	๔๑ (๓๘.๐)	๕๖ (๕๑.๘)	๕ (๔.๖)	๑ (๐.๙)	๒ (๑.๙)
๕. จำนวนเบี้ยเลี้ยงในการเดินทางไปจัดการแข่งขันนอกสถานที่	๒ (๑.๙)	๑๕ (๑๓.๙)	๕๑ (๔๗.๒)	๒๘ (๒๕.๙)	๙ (๘.๓)	๓ (๒.๘)
๖. ระยะเวลาสำหรับการเตรียมความพร้อม	๒ (๑.๙)	๒๙ (๒๖.๘)	๖๒ (๕๗.๔)	๑๔ (๑๓.๐)	๐ (๐.๐)	๑ (๐.๙)
ค่าเฉลี่ย = ๓.๔๐ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = ๐.๔๖						

๓) ด้านกระบวนการดำเนินงาน

ความคิดเห็นของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ต่อกระบวนการดำเนินงาน ๖ หัวข้อ ได้แก่ ๑) การดำเนินงานของเลขานุการในการเตรียมการประชุม การประสานงาน การติดตามงาน และเอกสารประกอบ ๒) การทบทวนสภาพปัญหา/ข้อสังเกตต่อการดำเนินกิจกรรมในปี ๒๕๔๙ ๓) โอกาสในการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม ๔) ความก้าวหน้าในการดำเนินการประชุม ๕) เวลาที่ใช้ในการประชุม ๖) การประสานงานโครงการระหว่างคณะกรรมการฯ ในแต่ละคณะ

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ในภาพรวมกระบวนการดำเนินงานมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = ๓.๔๘ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = ๐.๕๒) ทั้งนี้ เมื่อแยกพิจารณารายหัวข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ มีความคิดเห็นว่า ๑) การดำเนินงานของเลขานุการในการเตรียมการประชุม/การประสานงาน/การติดตามงานและการเตรียมเอกสารประกอบ ๒) โอกาสในการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม และ ๓) ความก้าวหน้าในการดำเนินการประชุม มีความเหมาะสมในระดับมาก ขณะที่การทบทวนสภาพปัญหา/ข้อสังเกตต่อการดำเนินกิจกรรมในปี ๒๕๔๙ เวลาที่ใช้ในการประชุม พิจารณาข้อสอบ และการประสานงานโครงการระหว่างคณะกรรมการฯ ในแต่ละคณะ มีความเหมาะสมในระดับปานกลางเท่านั้น ดังแสดงในตารางที่ ๗

ตารางที่ ๗

ความคิดเห็นของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ต่อกระบวนการดำเนินงานของโครงการ

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสม					ไม่ระบุ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
๑. การดำเนินงานของเลขานุการในการเตรียมการประชุม การประสานงาน การติดตามงาน เอกสารประกอบ	๗ (๖.๕)	๕๖ (๕๑.๘)	๔๑ (๓๘.๐)	๓ (๒.๘)	๑ (๐.๙)	๐ (๐.๐)
๒. การทบทวนสภาพปัญหา/ข้อสังเกตต่อการดำเนินกิจกรรมในปี ๒๕๔๙	๔ (๓.๗)	๔๒ (๓๘.๙)	๔๙ (๔๕.๓)	๑๐ (๙.๓)	๓ (๒.๘)	๐ (๐.๐)
๓. โอกาสในการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม	๖ (๕.๖)	๖๑ (๕๖.๔)	๓๔ (๓๑.๕)	๗ (๖.๕)	๐ (๐.๐)	๐ (๐.๐)
๔. ความก้าวหน้าในการดำเนินการประชุม	๗ (๖.๕)	๕๕ (๕๐.๙)	๔๖ (๔๒.๖)	๐ (๐.๐)	๐ (๐.๐)	๐ (๐.๐)
๕. เวลาที่ใช้ในการประชุม	๔ (๓.๗)	๔๕ (๔๑.๗)	๕๖ (๕๑.๘)	๓ (๒.๘)	๐ (๐.๐)	๐ (๐.๐)
๖. การประสานงานโครงการระหว่างคณะกรรมการฯ ในแต่ละคณะ	๔ (๓.๗)	๓๔ (๓๑.๕)	๕๕ (๕๐.๙)	๑๓ (๑๒.๐)	๒ (๑.๙)	๐ (๐.๐)
ค่าเฉลี่ย = ๓.๔๘ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = ๐.๕๒						

๔) ด้านผลผลิต

ความคิดเห็นของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ต่อผลผลิตของโครงการ ๗ หัวข้อ คือ ๑) ความรู้ ความเข้าใจต่อการเมือง การปกครอง ก่อนเข้าร่วมโครงการ ๒) ความรู้ ความเข้าใจต่อการเมือง การปกครองภายหลังเข้าร่วมโครงการ ๓) ทักษะติดต่อการเมืองการปกครอง ก่อนเข้าร่วมโครงการ ๔) ทักษะติดต่อการเมืองการปกครองภายหลังเข้าร่วมโครงการ ๕) ความสนใจ รับรู้ข่าวสารทางการเมืองก่อนเข้าร่วมโครงการ ๖) ความสนใจรับรู้ข่าวสารทางการเมืองภายหลังเข้าร่วมโครงการ ๗) การพัฒนาทักษะและประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงาน

ผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ผลผลิตของโครงการมีความเหมาะสมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = ๓.๖๙ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = ๐.๔๗) ทั้งนี้ เมื่อแยกพิจารณารายหัวข้อ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ความรู้ ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครอง ทักษะติดต่อการเมืองการปกครอง และความสนใจรับรู้ข่าวสารทางการเมือง เพิ่มขึ้น จากที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลางในช่วงก่อนเข้าร่วมโครงการ เพิ่มเป็นระดับมากภายหลังจากเข้าร่วมโครงการแล้ว ส่วน การพัฒนาทักษะและประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าอยู่ในระดับมาก ดังแสดงในตารางที่ ๘

ตารางที่ ๘

ความคิดเห็นของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ต่อผลผลิตของโครงการ

หัวข้อ	ระดับความคิดเห็น					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ระบุ
๑. ความรู้ ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครองก่อนเข้าร่วมโครงการ	๒ (๑.๙)	๓๖ (๓๓.๓)	๖๗ (๖๒.๐)	๓ (๒.๘)	๐ (๐.๐)	๐ (๐.๐)
๒. ความรู้ ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครองภายหลังเข้าร่วมโครงการ	๑๒ (๑๑.๑)	๗๘ (๗๒.๒)	๑๘ (๑๖.๗)	๐ (๐.๐)	๐ (๐.๐)	๐ (๐.๐)
๓. ทักษะติดต่อการเมืองการปกครองก่อนเข้าร่วมโครงการ	๔ (๓.๗)	๔๑ (๓๘.๐)	๕๙ (๕๔.๖)	๔ (๓.๗)	๐ (๐.๐)	๐ (๐.๐)
๔. ทักษะติดต่อการเมืองการปกครองภายหลังเข้าร่วมโครงการ	๑๑ (๑๐.๒)	๗๕ (๖๙.๔)	๒๒ (๒๐.๔)	๐ (๐.๐)	๐ (๐.๐)	๐ (๐.๐)
๕. ความสนใจรับรู้ข่าวสารทางการเมืองก่อนเข้าร่วมโครงการ	๕ (๔.๖)	๔๖ (๔๒.๖)	๕๔ (๕๐.๐)	๓ (๒.๘)	๐ (๐.๐)	๐ (๐.๐)
๖. ความสนใจรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ภายหลังเข้าร่วมโครงการ	๑๘ (๑๖.๗)	๗๔ (๖๘.๕)	๑๖ (๑๔.๘)	๐ (๐.๐)	๐ (๐.๐)	๐ (๐.๐)
๗. การพัฒนาทักษะและประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงาน	๑๓ (๑๒.๐)	๗๒ (๖๖.๖)	๒๒ (๒๐.๔)	๐ (๐.๐)	๑ (๐.๒๐)	๐ (๐.๐)
ค่าเฉลี่ย = ๓.๖๙ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = ๐.๔๗						

๑.๒ ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ครู/อาจารย์ นักเรียน/นักศึกษา ที่เข้าร่วมโครงการฯ และผู้สังเกตการณ์ จำนวน ๑,๗๖๔ คน

๑) ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการ

ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ครู/อาจารย์ นักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ และผู้สังเกตการณ์ จำนวน ๑,๗๖๔ คน ต่อบริบทหรือสภาวะแวดล้อมโครงการ (Context) ได้แก่ ความสอดคล้องของโครงการกับสภาวะการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน และความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับนโยบายองค์การ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = ๔.๒๖ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = ๐.๕๖) ทั้งนี้ หากแยกพิจารณารายหัวข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบาย/พันธกิจขององค์การ และ ความสอดคล้องของโครงการกับสภาวะการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน ดังแสดงในตารางที่ ๙

ตารางที่ ๙

ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการต่อบริบท หรือสภาวะแวดล้อมของโครงการ

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสม					ไม่ระบุ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
๑. ความสอดคล้องของโครงการกับสภาวะการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน	๖๘๑ (๓๘.๗)	๘๑๙ (๔๖.๔)	๑๕๐ (๘.๕)	๑๑ (๐.๖)	๔ (๐.๒)	๙๙ (๕.๖)
๒. ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับนโยบายองค์การ	๕๖๔ (๓๒.๐)	๙๒๘ (๕๒.๖)	๑๖๘ (๙.๕)	๖ (๐.๓)	๐ (๐.๐๐)	๙๘ (๕.๖)
ค่าเฉลี่ย = ๔.๒๖ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = ๐.๕๖						

๒) ด้านปัจจัยเบื้องต้น

ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการ ต่อปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ ประเมิน ๔ หัวข้อ คือ ๑) ระยะเวลาในการเตรียมตัว ๒) การสนับสนุนด้านงบประมาณจากสถานศึกษา ๓) กระบวนการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ และ ๔) การสนับสนุนด้านเอกสาร ตำราทางกฎหมายและการเมือง การปกครอง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าปัจจัยเบื้องต้นของโครงการในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = ๓.๕๖ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = ๐.๖๐)

ทั้งนี้ เมื่อแยกพิจารณารายหัวข้อ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า กระบวนการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ และการสนับสนุนด้านเอกสาร/ตำราทางกฎหมาย และการเมืองการปกครอง มีความเหมาะสมในระดับมาก ขณะที่ระยะเวลาในการเตรียมตัว และการสนับสนุนด้านงบประมาณจากสถานศึกษา มีความเหมาะสมในระดับปานกลางเท่านั้น ดังแสดงในตารางที่ ๑๐

ตารางที่ ๑๐

ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการต่อปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสม					ไม่ระบุ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
๑. ระยะเวลาในการเตรียมตัว	๑๔๖ (๘.๓)	๕๗๘ (๓๒.๘)	๗๘๒ (๔๔.๓)	๑๓๓ (๗.๕)	๒๖ (๑.๕)	๙๙ (๕.๖)
๒. การสนับสนุนด้านงบประมาณจากสถานศึกษา	๑๓๔ (๗.๖)	๕๘๒ (๓๓.๐)	๖๙๗ (๓๙.๕)	๑๘๕ (๑๐.๕)	๔๖ (๒.๖)	๑๒๐ (๖.๘)
๓. กระบวนการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ	๑๕๗ (๘.๙)	๘๕๕ (๔๗.๙)	๕๗๔ (๓๒.๕)	๖๖ (๓.๗)	๑๕ (๐.๙)	๑๐๗ (๖.๑)
๔. การสนับสนุนด้านเอกสาร ตำราทางกฎหมาย และการเมืองการปกครอง	๓๕๙ (๒๐.๔)	๗๗๐ (๔๓.๗)	๔๔๓ (๒๕.๑)	๗๙ (๔.๕๐)	๑๔ (๐.๘๐)	๙๙ (๕.๖๐)
ค่าเฉลี่ย = ๓.๕๖ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = ๐.๖๐						

๓) ด้านกระบวนการดำเนินงาน

ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการ ต่อกระบวนการดำเนินงาน ประเมิน ๑๑ หัวข้อ ได้แก่ ๑) การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในการลงทะเบียน ๒) เวลาที่ใช้ในการทำแบบทดสอบ ๓) เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ เช่น บทบาทสมมติ การบรรยาย ๔) ความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหาอธิบายคำถาม-คำตอบของวิทยากร ๕) ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรจัดกิจกรรมเสริมความรู้ เช่น กิจกรรมบทบาทสมมติ การบรรยาย ๖) จำนวนข้อคำถามในแบบทดสอบ ๗) สัดส่วนของเนื้อหาในแบบทดสอบ ๘) รูปแบบในการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ เช่น กิจกรรมบทบาทสมมติ การบรรยาย ๙) การใช้สื่อ/วัสดุทัศนูปกรณ์ประกอบการบรรยาย ๑๐) การบริการอาหาร เครื่องดื่ม ๑๑) สถานที่จัดการแข่งขันและการอำนวยความสะดวก

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า กระบวนการดำเนินงานในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = ๓.๗๖ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = ๐.๕๑) ทั้งนี้ เมื่อแยกพิจารณารายหัวข้อ พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากทุกหัวข้อ ดังแสดงในตารางที่ ๑๑

ตารางที่ ๑๑

ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการต่อกระบวนการดำเนินงานของโครงการ

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสม					ไม่ระบุ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
๑. การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในการลงทะเบียน	๒๙๔ (๑๖.๗)	๑,๐๑๙ (๕๗.๙)	๓๙๔ (๒๒.๓)	๓๕ (๒.๐)	๙ (๐.๕)	๑๐ (๐.๖)
๒. เวลาที่ใช้ในการทำแบบทดสอบ	๒๗๖ (๑๕.๖)	๘๙๖ (๕๐.๙)	๕๒๖ (๒๙.๘)	๔๔ (๒.๕)	๓ (๐.๒)	๑๗ (๑.๐)
๓. เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ เช่น บทบาทสมมติ การบรรยาย	๑๕๙ (๙.๐)	๘๑๔ (๔๖.๒)	๖๕๗ (๓๗.๒)	๖๙ (๓.๙)	๑๒ (๐.๗)	๕๓ (๓.๐)
๔. ความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหา อธิบายคำถาม-คำตอบของวิทยากร	๒๒๘ (๑๒.๙)	๙๖๗ (๕๔.๙)	๔๕๑ (๒๕.๖)	๔๓ (๒.๔)	๑๑ (๐.๖)	๖๔ (๓.๖)

ตารางที่ ๑๑

ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการต่อกระบวนการดำเนินงานของโครงการ (ต่อ)

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสม					ไม่ระบุ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
๕. ความสามารถในการถ่ายทอด ความรู้ของวิทยากรจัดกิจกรรมเสริม ความรู้ เช่น กิจกรรมบทบาทสมมติ การบรรยาย	๒๔๐ (๑๓.๖)	๙๒๐ (๕๒.๒)	๔๗๓ (๒๖.๘)	๕๑ (๒.๙)	๙ (๐.๕)	๗๑ (๔.๐)
๖. จำนวนข้อคำถามในแบบทดสอบ	๒๖๗ (๑๕.๑)	๘๑๙ (๔๖.๕)	๕๔๑ (๓๐.๗)	๔๑ (๒.๓)	๖ (๐.๓)	๙๐ (๕.๑)
๗. สัดส่วนของเนื้อหาใน แบบทดสอบ ได้แก่ รัฐธรรมนูญ ข้อบังคับการประชุม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เหตุการณ์การเมืองการปกครอง	๓๓๖ (๑๙.๐)	๘๗๖ (๔๙.๗)	๔๔๒ (๒๕.๑)	๔๐ (๒.๓)	๙ (๐.๕)	๖๑ (๓.๔)
๘. รูปแบบในการจัดกิจกรรมเสริม ความรู้ เช่น บทบาทสมมติ การ บรรยาย	๒๐๑ (๑๑.๔)	๘๔๕ (๔๗.๙)	๕๕๘ (๓๑.๖)	๗๔ (๔.๒)	๑๒ (๐.๗)	๗๔ (๔.๒)
๙. การใช้สื่อ/สื่อดิจิทัล ประกอบการบรรยาย	๒๕๐ (๑๔.๒)	๗๐๐ (๓๙.๗)	๕๙๗ (๓๓.๘)	๑๑๓ (๖.๔)	๒๗ (๑.๕)	๗๗ (๔.๔)
๑๐. การบริการอาหาร เครื่องดื่ม	๒๑๔ (๑๒.๑)	๖๙๓ (๓๙.๔)	๖๒๗ (๓๕.๕)	๑๐๙ (๖.๒)	๕๗ (๓.๒)	๖๔ (๓.๖)
๑๑. สถานที่จัดการแข่งขันและการ อำนวยความสะดวก	๔๑๙ (๒๓.๘)	๗๙๓ (๔๕.๐)	๔๓๓ (๒๔.๕)	๖๓ (๓.๖)	๒๑ (๑.๑)	๓๕ (๒.๐)
ค่าเฉลี่ย = ๓.๗๖ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = ๐.๕๑						

๔) ด้านผลผลิต

ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการ ต่อผลผลิตของโครงการ ประเมินด้านความรู้ ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครอง ทักษะคติต่อการเมืองการปกครอง ความสนใจรับรู้ข่าวสารทางการเมืองการปกครอง และประโยชน์ต่อการเรียนและการดำเนินชีวิต

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ผลผลิตของโครงการในภาพรวม มีความเหมาะสมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = ๓.๘๔ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = ๐.๔๙) เมื่อพิจารณารายหัวข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ความรู้ ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครอง ก่อนเข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่ความรู้ ความเข้าใจต่อการเมือง การปกครองภายหลังเข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับทัศนคติต่อการเมืองการปกครองก่อนเข้าร่วมโครงการ อยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่ทัศนคติต่อการเมืองการปกครองภายหลังเข้าร่วมโครงการ อยู่ในระดับมาก

ส่วนความสนใจรับรู้ข่าวสารทางการเมืองก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน และผลผลิตของโครงการฯ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียน และการดำเนินชีวิต อยู่ในระดับมาก ดังแสดงในตารางที่ ๑๒

ตารางที่ ๑๒

ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการต่อผลผลิตของโครงการ

หัวข้อ	ระดับความคิดเห็น					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ระบุ
๑. ความรู้ ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครอง ก่อน เข้าร่วมโครงการ	๑๒๐ (๖.๘๐)	๖๐๔ (๓๔.๒)	๘๓๕ (๔๗.๓)	๑๓๒ (๗.๕๐)	๑๖ (๐.๙๐)	๕๒ (๒.๙๐)
๒. ความรู้ ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครอง ภายหลัง เข้าร่วมโครงการ	๓๒๘ (๑๘.๖)	๑,๑๐๗ (๖๒.๘)	๒๕๖ (๑๓.๙)	๑๖ (๐.๙๐)	๑ (๐.๑๐)	๖๕ (๓.๗๐)
๓. ทักษะคติต่อการเมืองการปกครอง ก่อน เข้าร่วมโครงการ	๑๔๗ (๘.๓๐)	๖๕๐ (๓๖.๘)	๗๘๕ (๔๔.๕)	๑๐๘ (๖.๑๐)	๑๖ (๐.๙๐)	๕๗ (๓.๒๐)
๔. ทักษะคติต่อการเมืองการปกครอง ภายหลัง เข้าร่วมโครงการ	๓๑๘ (๑๘.๐)	๑,๐๐๘ (๕๗.๑)	๓๔๓ (๑๙.๔)	๒๒ (๑.๒๐)	๒ (๐.๑๐)	๗๐ (๔.๐๐)
๕. ความสนใจรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ก่อน เข้าร่วมโครงการ	๒๓๓ (๑๓.๒)	๗๑๔ (๔๐.๕)	๖๓๑ (๓๕.๘)	๑๐๗ (๖.๑๐)	๒๔ (๑.๔๐)	๕๔ (๓.๑๐)
๖. ความสนใจรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ภายหลัง เข้าร่วมโครงการ	๔๑๖ (๒๓.๖)	๑,๐๑๖ (๕๗.๖)	๒๕๐ (๑๔.๒)	๑๓ (๐.๗๐)	๓ (๐.๒๐)	๖๕ (๓.๗๐)
๗. ประโยชน์ต่อการเรียน และการดำเนินชีวิต	๖๘๘ (๓๙.๐)	๘๕๓ (๔๘.๔)	๑๕๐ (๘.๕๐)	๖ (๐.๓๐)	๗ (๐.๔๐)	๕๙ (๓.๓๐)
ค่าเฉลี่ย = ๓.๘๔ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = ๐.๔๙						

๒. การประเมินโครงการในมิติแนวนอน

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง ๒ กลุ่ม คือ คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ จำนวน ๓ คณะ คือ คณะอนุกรรมการฝ่ายจัดการแข่งขันตอบปัญหา ฯ คณะอนุกรรมการฝ่ายพิธีการ และประชาสัมพันธ์ และคณะอนุกรรมการฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ และผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ครู/อาจารย์ นักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ และผู้สังเกตการณ์ เกี่ยวกับประเด็น ๑) ความคาดหวังว่าจะได้รับจากโครงการนี้ และ ๒) ความสอดคล้องของการดำเนิน กิจกรรมกับผลที่ได้รับ (แบบสอบถาม ตอนที่ ๔)

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อความคาดหวังว่าจะได้รับจากโครงการนี้ และ ความสอดคล้อง ของการดำเนินกิจกรรมกับผลที่ได้รับ ดังนี้

๑. ความคาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงด้านบริบท กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ามี ความสอดคล้องกันในด้านต่างๆ เช่น มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้กำหนดไว้ เนื่องจาก โครงการนี้เป็นการเผยแพร่และสนับสนุนส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจด้านการเมือง การปกครองในระบบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับสภาวะการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน

๒. ความคาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงด้านปัจจัยเบื้องต้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ามี ความสอดคล้องกัน โดยเสนอแนะด้านต่างๆ ได้แก่ การเพิ่มงบประมาณในการบริหารจัดการเพื่อให้ การจัดการมีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น ควรมีความร่วมมือกันระหว่างคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับ โครงการฯ มากขึ้น และควรสนับสนุนด้านเอกสารเกี่ยวกับรัฐสภา กฎหมาย และการเมืองการปกครอง เพื่อเผยแพร่แก่นักเรียน/นักศึกษา ครู/อาจารย์ให้เพียงพอยิ่งขึ้น

๓. ความคาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงความคาดหวังด้าน การดำเนินงาน กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เห็นว่ามี ความสอดคล้องกัน โดยเฉพาะระยะเวลาและรูปแบบในการแข่งขัน และมีข้อเสนอแนะด้านต่างๆ เช่น การดำเนินการลงทะเลียนควรมีการประสานงานและกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ให้ชัดเจน มีการเตรียมการเรื่องแจกประกาศนียบัตรให้กับนักเรียน/ นักศึกษา และครู/อาจารย์ไว้ล่วงหน้าเพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น กิจกรรมเสริมสร้าง ความรู้ควรมีความหลากหลายภายในระยะเวลาที่กระชับ การเฉลยข้อสอบควรมีการอธิบาย รายละเอียดและสาระสำคัญของเนื้อหาคำตอบแต่ละข้อให้มากขึ้นเพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับ

ความรู้ความเข้าใจมากขึ้น ควรปรับรูปแบบของข้อสอบและการให้คะแนนของข้อสอบควรปรับให้สะดวกในการรวบรวมคะแนนเพื่อไม่ให้ใช้เวลาในการตรวจข้อสอบมากเกินไป การดำเนินการจัดการแข่งขันฯควรดำเนินการในวันเดียวกันทั่วประเทศ มีการประสานงานการจัดการแข่งขันระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกับสำนักงานเขตตรวจราชการและโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ มีการสร้างเครือข่ายระหว่างกันเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างเขตตรวจราชการและโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อให้การดำเนินโครงการในโอกาสต่อ ๆ ไปมีความสะดวกและคล่องตัวยิ่งขึ้น

๔. ความคาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงด้านผลผลิตของโครงการ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นว่ามีความสอดคล้องกัน โดยครู/อาจารย์ นักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ ได้แสดงความรู้ความสามารถ แสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และโครงการนี้ยังกระตุ้นนักเรียน/นักศึกษา ครู/อาจารย์ มีความสนใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง วมทั้งยังเป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างหน่วยงานด้วย

การวิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อประเมินผลโครงการในมิติแนวนอน ตามแนวคิดของสเตก (Stake's Evaluation Model) ที่ประกอบด้วย ความคาดหวัง สิ่งที่เกิดขึ้นจริง เกณฑ์มาตรฐาน และผลการตัดสินใจ โดยใช้ตารางเมตริกซ์ (Matrix Table) ๒ ตาราง แบ่งเป็น

๑. เมตริกซ์การบรรยาย เปรียบเทียบความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง โดยสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ผู้วิจัยประเมินจากแบบสอบถาม แบบสังเกตการณ์ และแบบรายงานผลหัวหน้าทีม
๒. เมตริกซ์การตัดสินใจคุณค่า เปรียบเทียบความสอดคล้องระหว่างเกณฑ์มาตรฐานกับผลการตัดสินใจ

ทั้งนี้ การเปรียบเทียบความสอดคล้อง จะพิจารณาความสัมพันธ์ของมิติในแนวตั้งแต่ละด้าน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยประเมินโครงการมิติในแนวตั้ง ๔ ด้านตามรูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam คือ ๑) บริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context: C) ๒) ปัจจัยเบื้องต้น (Input: I) ๓) การดำเนินงาน (Process: P) และ ๔) ผลผลิต (Product: P) ดังแสดงในตารางที่ ๑๓

ตารางที่ ๑๓

ตารางเมตริกซ์การบรรยายเปรียบเทียบความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง

มิติในแนวคิด	ความคาดหวัง	สิ่งที่เกิดขึ้นจริง
<p>บริบทหรือสภาวะแวดล้อม (C)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความสอดคล้องของโครงการกับสภาพการณ์ทางการเมือง - ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับนโยบายขององค์กร 	<p>มีความสอดคล้องของโครงการกับสภาพการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน และมีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับนโยบายขององค์กร ในการเผยแพร่ ส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยและเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย</p>	<p>กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าเป็นบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งความสอดคล้องของโครงการกับสภาพการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันและความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายขององค์กร (ตารางที่ ๕)</p>
<p>ปัจจัยเบื้องต้น (I)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสนับสนุนจากผู้บริหาร - ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินโครงการ - ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงาน - งบประมาณ - ระยะเวลาในการเตรียมพร้อม 	<p>การได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารด้านเวลา เอกสาร การให้คำแนะนำ และในขั้นตอนของการเตรียมการนั้น ผู้เข้าร่วมโครงการมีข้อมูลสารสนเทศเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินโครงการ ตลอดจนได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณอย่างเพียงพอ เพื่อให้การดำเนินงานมีความราบรื่น</p>	<p>กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าเป็นปัจจัยเบื้องต้นของโครงการมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง โดยได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารด้านเวลา เอกสารและคำแนะนำ และมีข้อมูลสารสนเทศ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินโครงการ ในระดับมาก ขณะที่งบประมาณที่ได้รับ และระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น</p>

ตารางที่ ๑๓

ตารางเมตริกซ์การบรรยายเปรียบเทียบความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง
(ต่อ)

มิติในแนวคิด	ความคาดหวัง	สิ่งที่เกิดขึ้นจริง
<p>การดำเนินงาน (P)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การดำเนินงานของเลขานุการ - การทบทวนสภาพปัญหาและข้อสังเกตต่อการดำเนินงาน - การดำเนินการประชุม - การประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการ 	<p>การดำเนินงานของเลขานุการช่วยสนับสนุนการดำเนินงานและควรให้ความสำคัญกับการพิจารณาข้อสอบอย่างรอบคอบ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ควรมีการทบทวนปัญหาและข้อสังเกตต่างๆ ในปีที่ผ่านมา เพื่อลดปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น ควบคู่กับมีการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการอย่างใกล้ชิด</p>	<p>กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง โดยการดำเนินงานของเลขานุการ การดำเนินการประชุม มีความเหมาะสมในระดับมาก ขณะที่มีการทบทวนสภาพปัญหา/ข้อสังเกตต่อการดำเนินงาน การประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการฯ แต่ละคณะ และเวลาในการประชุมพิจารณาข้อสอบ มีความเหมาะสมในระดับปานกลางเท่านั้น</p>
<p>ผลผลิต (P)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความรู้ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครอง - ทักษะติดต่อการเมืองการปกครอง - ความสนใจรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง - การพัฒนาทักษะและการประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน 	<p>คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ มีความรู้ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครองเพิ่มขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อการเมืองการปกครอง ตลอดจนมีความสนใจรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมากขึ้นและสามารถพัฒนาทักษะ และประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้</p>	<p>กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าผลผลิตของโครงการอยู่ในระดับมาก โดยมีความรู้ ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครอง ทักษะติดต่อการเมืองการปกครอง และความสนใจรับรู้ข่าวสารทางการเมืองเพิ่มขึ้น และยังสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาทักษะและประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานได้ในระดับมาก</p>

การประเมินผลโครงการโดยใช้เมตริกซ์การตัดสินคุณค่า ในการเปรียบเทียบความสอดคล้องระหว่างเกณฑ์มาตรฐานกับผลการตัดสินใจ ดังแสดงในตารางที่ ๑๔

ตารางที่ ๑๔

ตารางเมตริกซ์การตัดสินคุณค่าเปรียบเทียบความสอดคล้องระหว่างเกณฑ์มาตรฐานกับผลการตัดสินใจ

มิติในแนวคิด	เกณฑ์มาตรฐาน	ผลการตัดสินใจ
<p>บริบทหรือสภาวะแวดล้อม (C)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความสอดคล้องของโครงการกับสภาวะการณ์ทางการเมือง - ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับนโยบายขององค์การ 	<p>โครงการที่ดำเนินการต้องมีความสอดคล้องกับสภาวะการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน และมีความสอดคล้องนโยบายขององค์การ ทั้งนี้เพื่อให้องค์การบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจที่ตั้งไว้</p>	<p>มีการดำเนินโครงการต่อเนื่อง โดยโครงการนี้สามารถตอบสนองพันธกิจขององค์การในการ “เป็นกลไกสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและเผยแพร่ความรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย”</p>
<p>ปัจจัยเบื้องต้น (I)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสนับสนุนจากผู้บริหาร - ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินโครงการ - ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงาน - งบประมาณ - ระยะเวลาในการเตรียมพร้อม 	<p>มีการสนับสนุนจากผู้บริหารด้านเวลา และมีงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ และมีเอกสารระบุขั้นตอนการดำเนินการตั้งแต่การพิจารณาแบบทดสอบ การดำเนินการในวันแข่งขัน และการรายงานผล เพื่อให้การปฏิบัติงานของคณะอนุกรรมการฝ่ายจัดการแข่งขันฯ มีมาตรฐานเดียวกัน</p>	<p>มีการสนับสนุนจากผู้บริหารด้านเวลา และมีงบประมาณสนับสนุน อย่างไรก็ตามในการพิจารณาแบบทดสอบ การดำเนินการในวันแข่งขัน และการรายงานผล เป็นการรายงานผล เป็นการดำเนินการตามมติของคณะกรรมการฯ คณะอนุกรรมการฯ ซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละปีตามความเหมาะสม</p>

ตารางที่ ๑๔

ตารางเมตริกซ์การตัดสินคุณค่าเปรียบเทียบความสอดคล้องระหว่างเกณฑ์มาตรฐานกับผลการตัดสินใจ (ต่อ)

มิติในแนวตั้ง	เกณฑ์มาตรฐาน	ผลการตัดสินใจ
<p>การดำเนินงาน (P)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การดำเนินงานของเลขานุการ - การทบทวนสภาพปัญหาและข้อสังเกตต่อการดำเนินงาน - การดำเนินการประชุม - การประสานงานระหว่างคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการ 	<p>การดำเนินงานของเลขานุการมีขั้นตอนชัดเจน การดำเนินการประชุมเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็น มีการทบทวนปัญหาและนำข้อสังเกตต่างๆ ในปีที่ผ่านมามาใช้ ควบคู่กับมีการประชุมร่วมกัน และประสานงานระหว่างคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>การดำเนินงานของเลขานุการสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการฝ่ายจัดการแข่งขันตอบปัญหาฯ การดำเนินการประชุมมีการเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นและซักถามในประเด็นที่มีความสงสัย มีการทบทวนปัญหาและนำข้อสังเกตต่างๆ ในปีที่ผ่านมามาใช้ โดยมีการจัดการประชุมร่วมกัน และมีการประสานงานระหว่างคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ก่อนจะเดินทางไปจัดการแข่งขันที่เขตตรวจราชการต่างๆ และในวันดำเนินการแข่งขันคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ มีการร่วมมือกันปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้</p>

ตารางที่ ๑๔

ตารางเมตริกซ์การตัดสินคุณค่าเปรียบเทียบความสอดคล้องระหว่างเกณฑ์มาตรฐานกับผลการตัดสินใจ (ต่อ)

มิติในแนวตั้ง	เกณฑ์มาตรฐาน	ผลการตัดสินใจ
ผลผลิต (P) - ความรู้ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครอง - ทักษะติดต่อการเมืองการปกครอง - ความสนใจรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง - การพัฒนาทักษะและการประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ มีความรู้ ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครองเพิ่มขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อการเมืองการปกครอง ตลอดจนมีความสนใจรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมากขึ้นและสามารถพัฒนาทักษะ และนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้	คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ มีความรู้ ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครองเพิ่มขึ้นจากการเข้าร่วมการประชุมและการซักถาม แสดงความคิดเห็นในที่ประชุม มีความสนใจรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมากขึ้น และสามารถพัฒนาทักษะ และนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ ส่วนด้านทัศนคติต่อการเมืองการปกครองนั้น ยังไม่มีการวัดเพิ่มขึ้นหรือไม่

จากการประเมินผลโครงการในมิติแนวนอน ตามแนวคิดของสเตก (Stake's Evaluation Model) โดยใช้ตารางเมตริกซ์ (Matrix Table) ๒ ตาราง คือ เมตริกซ์การบรรยาย เพื่อเปรียบเทียบความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง และเมตริกซ์การตัดสินคุณค่า เพื่อเปรียบเทียบความสอดคล้องระหว่างเกณฑ์มาตรฐานกับผลการตัดสินใจ ควบคู่กับการพิจารณาความสัมพันธ์ของมิติในแนวตั้ง ๔ ด้านตามรูปแบบการประเมิน CIPP Model คือ ๑) บริบทหรือสถานะแวดล้อม (Context: C) ๒) ปัจจัยเบื้องต้น (Input: I) ๓) การดำเนินงาน (Process: P) และ ๔) ผลผลิต (Product: P) พบว่า โครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ มีความสอดคล้องกับบริบทหรือสถานะแวดล้อม โดยปัจจัยเบื้องต้นสามารถสนับสนุนการดำเนินงานให้ได้รับผลผลิตตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และตรงตามความคาดหวังของคณะกรรมการฯ และคณะอนุกรรมการฝ่ายจัดการแข่งขันตอบปัญหา อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการดำเนินการตั้งแต่

การพิจารณาแบบทดสอบ การดำเนินการในวันแข่งขัน และการรายงานผล ยังขาดเอกสารระบุขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการฝ่ายจัดการแข่งขันฯ มีมาตรฐานเดียวกัน แต่ในการปฏิบัติงานจริงฝ่ายเลขานุการได้มีการกำหนดกรอบการพิจารณาแบบทดสอบ และแนวทางการดำเนินการในวันแข่งขันไว้ และคณะกรรมการฝ่ายจัดการแข่งขันฯ ได้มีการประชุมร่วมกัน และมีการประสานงานระหว่างคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ก่อนจะเดินทางไปจัดการแข่งขันที่เขตตรวจราชการต่างๆ และในวันดำเนินการแข่งขันคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ได้มีการร่วมมือกันปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้

ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์แบบทดสอบ ประเมินผลจากการวิเคราะห์ค่าคะแนนในการทำแบบทดสอบของนักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ

การวิเคราะห์แบบทดสอบ ประเมินผลจากการวิเคราะห์ค่าคะแนนในการทำแบบทดสอบของนักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ ในการแข่งขันระดับเขตตรวจราชการ จำนวน ๔๐ ข้อ แบ่งออกเป็นข้อสอบปรนัย จำนวน ๓๔ ข้อ ข้อสอบอัตนัย จำนวน ๖ ข้อ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์เฉพาะข้อสอบปรนัย จำนวน ๓๔ ข้อ ประกอบด้วยสัดส่วนของเนื้อหา ๔ ด้าน ดังนี้

๑. แบบทดสอบเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๙ จำนวน ๘ ข้อ
๒. แบบทดสอบเกี่ยวกับข้อบังคับการประชุม จำนวน ๘ ข้อ
๓. แบบทดสอบเกี่ยวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑๐ ข้อ
๔. แบบทดสอบเกี่ยวกับเหตุการณ์การเมืองการปกครอง จำนวน ๘ ข้อ

ลักษณะแบบทดสอบ เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ (ปรนัย) ๔ ตัวเลือก (ก, ข, ค, ง) และแบบทดสอบเติมคำ (อัตนัย) ข้อละ ๒ คะแนน ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ ๑.๓๐ ชั่วโมง (นักเรียน/นักศึกษา ๒ คน ต่อแบบทดสอบ ๑ ชุด)

ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบ จำแนกตามเนื้อหาแต่ละด้าน พบว่า

- แบบทดสอบเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๙ ผู้เข้าร่วมแข่งขัน ร้อยละ ๓๙.๑ สามารถทำแบบทดสอบถูกต้อง ๓-๔ ข้อ จากแบบทดสอบที่มีเนื้อหา ด้านนี้ จำนวน ๘ ข้อ คิดเป็นค่าคะแนนเฉลี่ย ๓.๕๐ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๑.๘๒

- แบบทดสอบเกี่ยวกับข้อบังคับการประชุม และข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรม ผู้เข้าร่วมแข่งขันส่วนใหญ่ ร้อยละ ๕๐.๗ สามารถทำแบบทดสอบถูกต้อง ๓-๔ ข้อ จากแบบทดสอบที่มีเนื้อหาในด้านนี้ จำนวน ๘ ข้อ คิดเป็นค่าคะแนนเฉลี่ย ๓.๔๔ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๑.๕๗

- แบบทดสอบเกี่ยวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ผู้เข้าร่วมแข่งขันร้อยละ ๔๐.๒ สามารถทำได้ถูกต้อง ๓-๔ ข้อ จากแบบทดสอบที่มีเนื้อหาในด้านนี้ จำนวน ๑๐ ข้อ คิดเป็นค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๒๔ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๑.๙๓

- แบบทดสอบเกี่ยวกับเหตุการณ์การเมืองการปกครองและองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ ผู้เข้าร่วมแข่งขันร้อยละ ๔๖.๒ สามารถทำแบบทดสอบถูกต้อง ๓-๔ ข้อ จากแบบทดสอบที่มีเนื้อหาในด้านนี้ จำนวน ๘ ข้อ ค่าคะแนนเฉลี่ย ๓.๔๔ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๑.๖๕

การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนของเนื้อหาแต่ละด้าน พบว่าแบบทดสอบเกี่ยวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด (ค่าเฉลี่ย ๔.๒๔) รองลงมาคือแบบทดสอบเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๙ (ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐) ส่วนแบบทดสอบเกี่ยวกับข้อบังคับการประชุม และแบบทดสอบเกี่ยวกับเหตุการณ์การเมืองการปกครอง มีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากัน คือ ๓.๔๔ ดังแสดงในตารางที่ ๑๕

ตารางที่ ๑๕

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเนื้อหาในแบบทดสอบแต่ละด้าน

เนื้อหา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
แบบทดสอบเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๙ (จำนวน ๘ ข้อ)	๓.๕๐	๑.๘๓
แบบทดสอบเกี่ยวกับข้อบังคับการประชุม และข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรม (จำนวน ๘ ข้อ)	๓.๔๔	๑.๕๘
แบบทดสอบเกี่ยวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ (จำนวน ๑๐ ข้อ)	๔.๒๔	๑.๙๓
แบบทดสอบเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมืองการปกครอง และองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ (จำนวน ๘ ข้อ)	๓.๔๔	๑.๖๘

ตอนที่ ๔ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน ประเมินผลจากแบบรายงานผลของหัวหน้าทีมดำเนินการจัดการแข่งขัน

การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน คณะผู้วิจัยได้รวบรวมความคิดเห็นจากแบบรายงานผลของหัวหน้าทีมดำเนินการจัดการแข่งขัน และแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อประเมินโครงการแข่งขันตอบปัญหา โดยสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา และผู้เข้าร่วมโครงการ ทั้งที่เป็นครู/อาจารย์ นักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ และผู้สังเกตการณ์ สรุปได้ดังนี้

๑. คณะอนุกรรมการฝ่ายจัดการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภาประจำปี ๒๕๕๐

คณะอนุกรรมการฝ่ายจัดการแข่งขันตอบปัญหา และหัวหน้าทีมดำเนินการจัดการแข่งขัน ได้นำเสนอปัญหาที่พบในแต่ละเขตตรวจราชการ เกี่ยวกับการประสานงาน สถานที่จัดการแข่งขัน งบประมาณ (รายละเอียด ดังแสดงในภาคผนวก) และมีข้อเสนอแนะในการดำเนินการในปีต่อไป ดังนี้

๑) ควรเพิ่มค่าพาหนะให้กับโรงเรียนและผู้เข้าร่วมโครงการ ทั้งที่เป็นครู/อาจารย์ นักเรียน/นักศึกษา เนื่องจากสถานที่ตั้งโรงเรียนบางแห่งอยู่ไกลจากสถานที่จัดการแข่งขันมาก

๒) ควรมีการประชุมร่วมกันระหว่างคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ทั้ง ๓ คณะ เพื่อรับทราบรายละเอียดในการดำเนินงานโครงการฯ ให้การปฏิบัติงานเป็นในทิศทางเดียวกัน

๓) ควรมีการพิจารณาบุคลากรของสำนักงานฯ ที่เข้าร่วมดำเนินงานโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะและบุคลิกลักษณะในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพ

๒. ความคิดเห็นของครู/อาจารย์ นักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ และผู้สังเกตการณ์

ความคิดเห็นของครู/อาจารย์ นักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯและผู้สังเกตการณ์ ส่วนใหญ่เห็นว่ารูปแบบกิจกรรมในวันดำเนินการแข่งขัน คือ การอธิบายคำเฉลยของแบบทดสอบ การจัดเกมส์ส่งเสริมความรู้ และการบรรยาย มีเพียงร้อยละ ๓๐ เท่านั้นที่เห็นควรให้มีการนำรูปแบบการโต้วาที บทบาทสมมติ และการอภิปรายมาใช้ในการเสริมสร้างความรู้ โดยระยะเวลาที่เหมาะสม

ในการจัดกิจกรรมในวันแข่งขันคือครึ่งวัน และรูปแบบการแข่งขันที่มีความเหมาะสม คือ การแข่งขัน โดยใช้แบบทดสอบเหมือนที่ผ่านมา

ส่วนความคิดเห็นด้านอื่นๆ ได้แก่

๑. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าข้อดี หรือจุดเด่นของโครงการ คือ การได้รับความรู้ ความเข้าใจด้านการเมืองการปกครอง และเหตุการณ์การเมืองการปกครองมากขึ้น ตลอดจนช่วย เสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเมืองการปกครอง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง และกระตุ้นให้มีความสนใจติดตามข่าวสารการเมืองการปกครองอย่างต่อเนื่อง

๒. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู/อาจารย์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การเข้าร่วมโครงการนี้เป็นการกระตุ้นให้ครู/อาจารย์ สนใจติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ได้ศึกษา ค้นคว้าความรู้ด้านการเมืองการปกครอง กฎหมาย และระบบการทำงานของรัฐสภา เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้ครู/อาจารย์ได้พัฒนาตนเองให้มีความรู้อย่างต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น

๓. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน/นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การเข้าร่วมโครงการนี้เกิดประโยชน์อย่างมาก เช่น ทำให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการเผยแพร่ให้กับบุคคลรอบข้างได้ กระตุ้นให้เกิดความสนใจในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เป็นตัวแทนของโรงเรียนเพื่อเข้าร่วมการแข่งขัน ช่วยให้นักเรียน/นักศึกษาพัฒนาตนเองในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ และกระตุ้นให้มีการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองอย่างสม่ำเสมอ

๔. การเข้าร่วมโครงการนี้เกิดความคุ้มค่า เนื่องจากนักเรียน/นักศึกษาได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ และโครงการนี้ทำให้นักเรียน/นักศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจ สนใจเรื่องการเมืองการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย มีความสนใจติดตามสถานการณ์การเมือง ได้ทราบสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญ และกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ทัศนคติ และประสบการณ์กับเพื่อน ๆ ตลอดจนสามารถนำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากโครงการถ่ายทอดเผยแพร่ให้กับบุคคลอื่นได้อย่างถูกต้อง

๕. ปัญหาที่พบในเขตตรวจราชการต่างๆ ได้แก่ ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่าย/ค่าพาหนะในการเดินทางของนักเรียนและครู/อาจารย์ ปัญหาการประสานงานระหว่างเขตตรวจราชการ

ปัญหาสถานที่จัดการแข่งขัน ปัญหาการประชาสัมพันธ์โครงการ ปัญหาความจำกัดเวลาในการ
เฉลยข้อสอบ การดำเนินการในการเสริมสร้างความรู้ในกิจกรรมแสดงบทบาทสมมติใช้เวลามากเกินไป
และปัญหาการได้รับเอกสารต่าง ๆ ไม่ครบถ้วน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรเพิ่มงบประมาณในการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน
โครงการ และควรสนับสนุนงบประมาณค่าพาหนะให้ครู/อาจารย์ที่ควบคุมนักเรียนเข้าร่วมการแข่งขันด้วย

๒. ควรเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ของเขตตรวจราชการเป็นผู้เลือกจังหวัดในการจัดการแข่งขัน
เพื่อให้เกิดความสะดวกในการประสานงาน และการบริหารจัดการ

๓. ควรมีการจัดการแข่งขันในระดับจังหวัดก่อน เพื่อหาตัวแทนเข้ามาแข่งขันในระดับเขต
ตรวจราชการ เพื่อให้การแข่งขันมีความครอบคลุม และเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียน/นักศึกษาได้เข้าร่วม
การแข่งขันมากขึ้น รวมทั้งแก้ปัญหาจากการเดินทางเข้ามาแข่งขัน เนื่องจากแต่ละเขตตรวจราชการมี
หลายพื้นที่รับผิดชอบ บางโรงเรียนตั้งอยู่ในจังหวัดที่ห่างจากพื้นที่จัดการแข่งขันมาก

๔. ควรกำหนดเวลาในการเฉลยแบบทดสอบ และการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติให้
เหมาะสมมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับความรู้อย่างครบถ้วน

๕. ควรเพิ่มรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ให้มีความหลากหลาย และน่าสนใจมากขึ้น
รวมทั้ง มีการจัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับรัฐสภาและรัฐธรรมนูญ และมีการเผยแพร่เอกสารเกี่ยวกับ
ระบบงานรัฐสภาเพิ่มเติม เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้แก่ผู้เข้าร่วมการแข่งขัน และผู้สังเกตการณ์
มากยิ่งขึ้น

บทที่ ๕

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากบริบททางการเมืองของประเทศไทยในปัจจุบัน ทำให้การปลูกฝังความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นสิ่งที่ทวีความจำเป็นยิ่งขึ้น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในฐานะองค์กรหลักด้านนิติบัญญัติ ได้กำหนดพันธกิจขององค์กรในการ “...ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ มีทัศนคติ ที่ดีและมีส่วนร่วมต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย...” โดยมีการดำเนินการโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภาเป็นประจำทุกปี เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย

การวิจัยประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ เป็นการวิจัยประเมินผลโครงการ โดยใช้รูปแบบการประเมินผลของสเตก (Stake's Evaluation Model) ในการประเมินโครงการใน ๒ มิติ คือ มิติในแนวตั้ง และมิติในแนวนอน โดยการประเมินมิติในแนวตั้ง คณะผู้วิจัยได้นำรูปแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam เพื่อประเมินโครงการ ๔ ด้าน คือ ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมโครงการ (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการดำเนินการ (Process) ผลผลิตของโครงการ (Product) และการประเมินมิติในแนวนอน เป็นการประเมินความคาดหวังสิ่งที่เกิดขึ้นจริง เกณฑ์มาตรฐาน และผลการตัดสินใจ ตลอดจนนำเสนอปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินโครงการ ทั้งนี้ เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงโครงการ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ อันจะนำมาสู่การบรรลุเป้าหมาย และพันธกิจขององค์กร ต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ๑) แบบสอบถาม เพื่อประเมินโครงการ มิติในแนวตั้ง และมิติในแนวนอน ๒) แบบสังเกตการณ์ และ ๓) แบบรายงานผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าทีม แต่ละเขตตรวจราชการ

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แบ่งเป็น ๒ กลุ่มตามคุณลักษณะทางประชากร คือ คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการ และผู้เข้าร่วมโครงการ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง

(Purposive Sampling) ในกลุ่มตัวอย่างที่มีความเต็มใจให้ข้อมูล ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วนมากที่สุด โดยสรุปผลการศึกษา ดังนี้

๑. คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการแข่งขันตอบปัญหา ประจำปี ๒๕๕๐ จำนวน ๑๐๘ คน

คุณลักษณะทางประชากร คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการแข่งขันตอบปัญหา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท โดยการดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งวิทยากร นิติกร และนักประชาสัมพันธ์ ตามลำดับ

ด้านประสบการณ์ในการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมเป็นกรรมการ/ อนุกรรมการ/คณะทำงานในโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภามาแล้ว โดยมี ประสบการณ์เฉลี่ย ๕ ปี

๒. ผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ครู/อาจารย์ นักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ และ ผู้สังเกตการณ์ จำนวน ๑,๗๖๔ คน

คุณลักษณะทางประชากร ผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ครู/อาจารย์ นักเรียน/นักศึกษา ที่เข้าร่วมโครงการฯ และผู้สังเกตการณ์ เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ใน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส. รองลงมาคือ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และกำลังศึกษาอยู่ใน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช.

สรุปผลการศึกษา

๑. การประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐

การประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ คณะผู้วิจัยประเมินโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการ วิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อมิติในแนวตั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ บริบทหรือสภาวะแวดล้อม

(Context) ปัจจัยเบื้องต้น (Input) กระบวนการดำเนินงาน (Process) และผลผลิต (Product) และมีติ
ในแนวนอน ดังนี้

๑.๑ การประเมินโครงการในมิติแนวตั้ง

๑.๑.๑ ความคิดเห็นของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการแข่งขัน
ตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐

๑) ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการ

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า บริบทหรือสภาวะแวดล้อม
ของโครงการในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้ หากแยกพิจารณารายหัวข้อ กลุ่มตัวอย่าง
ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า มีความสอดคล้องของโครงการกับสภาวะการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันอยู่
ในระดับมาก เช่นเดียวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายขององค์กร

๒) ด้านปัจจัยเบื้องต้น

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยเบื้องต้นของโครงการในภาพรวมมีความ
เหมาะสมในระดับปานกลาง เมื่อแยกพิจารณารายหัวข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่
การสนับสนุนจากผู้บริหาร ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกำหนดการ ขั้นตอน และแนวปฏิบัติ ข้อมูล
สารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ มีความเหมาะสมในระดับมาก ขณะที่จำนวนเบี้ยประชุมที่
ได้รับแต่ละครั้ง จำนวนเบี้ยเลี้ยงในการเดินทางไปจัดการแข่งขันนอกสถานที่ และระยะเวลาสำหรับ
การเตรียมความพร้อม มีความเหมาะสมในระดับปานกลางเท่านั้น

๓) ด้านกระบวนการดำเนินงาน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า กระบวนการดำเนินงานในภาพรวมมีความ
เหมาะสมในระดับปานกลาง เมื่อแยกพิจารณารายหัวข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า
การดำเนินงานของเลขานุการ โอกาสในการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม และความก้าวหน้าในการ
ดำเนินการประชุม มีความเหมาะสมในระดับมาก ขณะที่การทบทวนสภาพปัญหา/ข้อสังเกตต่อการ
ดำเนินกิจกรรมในปีที่ผ่านมา เวลาที่ใช้ในการประชุม และการประสานงานโครงการระหว่าง
คณะกรรมการฯ ในแต่ละคณะ มีความเหมาะสมในระดับปานกลางเท่านั้น

๔) ด้านผลผลิต

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ผลผลิตของโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณารายหัวข้อ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ความรู้ความเข้าใจต่อการเมือง การปกครอง ทิศนคติต่อการเมืองการปกครอง และความสนใจรับรู้ข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับมาก ขณะที่ก่อนเข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ส่วนการพัฒนาทักษะและประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าอยู่ในระดับมาก

๑.๑.๒ ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ครู/อาจารย์ นักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ และผู้สังเกตการณ์

๑) ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า บริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก หากแยกพิจารณารายหัวข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบาย/พันธกิจขององค์กร และความสอดคล้องของโครงการกับสถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

๒) ด้านปัจจัยเบื้องต้น

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าปัจจัยเบื้องต้นของโครงการในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณารายหัวข้อ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า กระบวนการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ และการสนับสนุนด้านเอกสาร มีความเหมาะสมในระดับมาก ขณะที่ระยะเวลาในการเตรียมตัว และการสนับสนุนด้านงบประมาณจากสถานศึกษา มีความเหมาะสมในระดับปานกลางเท่านั้น

๓) ด้านกระบวนการดำเนินงาน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า กระบวนการดำเนินงานในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณารายหัวข้อ พบว่า การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ในการลงทะเบียน เวลาที่ใช้ทำแบบทดสอบ เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ ความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหาของวิทยากร ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรจัดกิจกรรมเสริมความรู้ จำนวนข้อคำถามในแบบทดสอบ สัดส่วนของเนื้อหาในแบบทดสอบ รูปแบบในจัดกิจกรรมเสริมความรู้

การใช้โสตทัศนูปกรณ์ การบริการอาหาร เครื่องดื่ม และ สถานที่จัดการแข่งขัน มีความเหมาะสมในระดับมากทุกหัวข้อ

๔) ด้านผลผลิต

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ผลผลิตของโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายหัวข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ความรู้ ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครอง ก่อนเข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่ความรู้ ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครอง ภายหลังจากเข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับทัศนคติต่อการเมืองการปกครอง ส่วนความสนใจ รับรู้ข่าวสารทางการเมืองก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน และโครงการนี้มีประโยชน์ต่อการเรียน และการดำเนินชีวิตในระดับมาก

๑.๒ การประเมินโครงการในมิติแนวนอน

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง ๒ กลุ่ม คือ ๑) คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ จำนวน ๓ คน และ ๒) ผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ครู/อาจารย์ นักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ และผู้สังเกตการณ์ เพื่อประเมินผลโครงการในมิติแนวนอน ได้แก่ ความคาดหวัง สิ่งที่เกิดขึ้นจริง เกณฑ์มาตรฐาน และผลการตัดสินใจ โดยใช้ตารางเมตริกซ์ (Matrix Table) ๒ ตาราง คือเมตริกซ์การบรรยาย เปรียบเทียบความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง และเมตริกซ์การตัดสินใจคุณค่า เปรียบเทียบความสอดคล้องระหว่างเกณฑ์มาตรฐานกับผลการตัดสินใจ สำหรับการเปรียบเทียบความสอดคล้อง จะพิจารณาความสัมพันธ์ของมิติในแนวตั้งแต่ละด้าน ๔ ด้าน ตามรูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam คือ ๑) บริบทหรือสภาวะแวดล้อม ๒) ปัจจัยเบื้องต้น ๓) การดำเนินงาน และ ๔) ผลผลิต

ผลการประเมินมิติในแนวนอน พบว่า โครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐ มีความสอดคล้องกับบริบทหรือสภาวะแวดล้อม โดยปัจจัยเบื้องต้นสามารถสนับสนุน การดำเนินงานให้ได้รับผลผลิตตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ตรงตามความคาดหวังของคณะกรรมการฯ และคณะอนุกรรมการฝ่ายจัดการแข่งขันตอบปัญหา แม้ว่าการดำเนินการในการพิจารณา แบบทดสอบ การดำเนินการในวันแข่งขัน และการรายงานผล ยังขาดเอกสารระบุขั้นตอนการ

ดำเนินการที่ชัดเจน แต่ทางฝ่ายเลขานุการได้มีการกำหนดกรอบการดำเนินการ และคณะกรรมการ ฝ่ายจัดการแข่งขันฯได้มีการประชุมร่วมกัน และมีการประสานงานระหว่างคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ก่อนจะเดินทางไปจัดการแข่งขันที่เขตตรวจราชการต่างๆ ตลอดจนมีความร่วมมือกันระหว่างทีมงานในวันดำเนินการแข่งขัน เพื่อให้การดำเนินงานลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

๒. การวิเคราะห์แบบทดสอบจากการวิเคราะห์ค่าคะแนน

การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนแต่ละด้าน พบว่าแบบทดสอบเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด คือ ๔.๒๔ รองลงมาคือแบบทดสอบเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๙ ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ ส่วนแบบทดสอบเกี่ยวกับข้อบังคับ การประชุม และข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรม และแบบทดสอบเกี่ยวกับเหตุการณ์การเมือง การปกครอง มีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากัน คือ ๓.๔๔

๓. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน ประเมินผลจากแบบรายงานผล

ปัญหา และข้อเสนอแนะจากแบบสอบถาม และแบบรายงานผลการปฏิบัติงานแต่ละเขต ตรวจราชการของหัวหน้าทีมดำเนินการจัดการแข่งขัน สรุปดังนี้

๓.๑ คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการจัดการแข่งขันตอบปัญหา

ความรู้เกี่ยวกับรัฐสภาประจำปี ๒๕๕๐

คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการจัดการแข่งขันตอบปัญหาฯ ส่วนใหญ่มี ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโครงการ ในด้านต่างๆ เช่น ๑) ด้านการลงทะเบียนควรมีการประสานงาน และกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ให้ชัดเจน ๒) ด้านดำเนินการแข่งขันควรปรับกิจกรรม สร้างเสริมความรู้ให้มีความหลากหลาย ภายในระยะเวลาที่กระชับ ๓) ด้านกิจกรรมเสริมความรู้ ควรปรับระยะเวลาในการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ให้เหมาะสมควบคู่กับการให้โอกาสนักเรียน/ นักศึกษาทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ๔) ด้านการให้ความร่วมมือของเขตการศึกษา/โรงเรียน ควรมีการสร้างเครือข่ายร่วมกันอย่างต่อเนื่องและสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างเขตตรวจ ราชการและโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินโครงการในอนาคตต่อไปมีความสะดวกและคล่องตัวขึ้น

๓.๒ ความคิดเห็นของครู/อาจารย์ นักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ และผู้สังเกตการณ์

ความคิดเห็นของครู/อาจารย์ นักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ และผู้สังเกตการณ์ ส่วนใหญ่เห็นว่ากิจกรรมที่ควรจัดให้มีขึ้นในวันที่ดำเนินการแข่งขันคือ การทำแบบทดสอบพร้อมอธิบายคำเฉลย การจัดเกมส์ส่งเสริมความรู้ และการบรรยาย ภายในระยะเวลาครึ่งวัน โดยรูปแบบการแข่งขันควรใช้รูปแบบเดิมคือการแข่งขันโดยใช้แบบทดสอบ โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าข้อดี/จุดเด่นของโครงการ คือ การได้รับความรู้ความเข้าใจด้านการเมืองการปกครอง รวมทั้งสถานการณ์ทางการเมืองมากขึ้น การมีทัศนคติที่ดีต่อการเมืองการปกครอง และมีส่วนร่วมทางการเมือง นอกจากนี้ยังเห็นว่าการเข้าร่วมโครงการนี้ มีความคุ้มค่า เนื่องจากได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ และโครงการนี้ทำให้นักเรียน/นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และสนใจเรื่องการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น

ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ ปัญหาค่าใช้จ่าย/ค่าพาหนะในการเดินทางของครู/อาจารย์ และนักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ ปัญหาการประสานงาน ปัญหาสถานที่จัดการแข่งขัน ปัญหาการได้รับเอกสารต่าง ๆ ไม่ครบถ้วน เป็นต้น

อภิปรายผล

บริบททางการเมืองของประเทศไทยในปัจจุบัน ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก โดยประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ได้เข้ามามีบทบาทในการวิพากษ์วิจารณ์และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเมืองของประเทศ นับเป็นบรรยากาศการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกับช่วงที่ผ่านมาอย่างมาก อย่างไรก็ตาม แม้กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจะมีเพิ่มขึ้น แต่การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหาร การปกครอง ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก และยังเป็นสัดส่วนที่น้อยเมื่อเปรียบเทียบกับภาคราชการ หรือภาคการเมือง ซึ่งยังคงมีอำนาจในการพิจารณา ระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ดังนั้น การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการร่วมตัดสินใจ การร่วมดำเนินการ และร่วมรับประโยชน์ จึงควรมีการส่งเสริม สนับสนุน เพื่อให้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้จากการศึกษางานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับเจตคติหรือทัศนคติทางการเมือง จะเห็นว่า ปัจจุบันประชาชนมีเจตคติ หรือทัศนคติทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก การได้รับการฝึกพฤติกรรมประชาธิปไตย หรือการที่ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้านประชาธิปไตยให้นักเรียน จะมีส่วนโดยตรงในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติหรือมีส่วนช่วยพัฒนาแนวคิด และพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนให้สูงขึ้น อันจะนำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยในระดับประเทศต่อไป (เช่น งานวิจัยของ จชาญฤทธิ์ อำนวยเจริญ (๒๕๓๒), สมบัติ อำนวยธัญวงศ์ (๒๕๓๘), บุญมี เด็ดดอนันต์กุล (๒๕๓๙), ศิริพร กิจเกื้อกุล (๒๕๓๘), กุสุมาวดี พะวินรัมย์ (๒๕๓๘))

โครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา เป็นโครงการที่จัดขึ้น เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ดำเนินโครงการนี้มาตั้งแต่ปี ๒๕๒๕ โดยได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการแข่งขัน ลักษณะแบบทดสอบ และวิธีการเผยแพร่ความรู้ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละช่วงเวลาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ จากการประเมินโครงการที่ผ่านมา พบว่า การดำเนินโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา มีความเหมาะสมกับบริบททางการเมือง และวัตถุประสงค์ของโครงการฯ มีความสอดคล้องเชิงสนับสนุนวัตถุประสงค์หลักของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการสร้างความตระหนักให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา อันจะนำมาซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมจากประชาชนในทุกภาคส่วนต่อไป

ทั้งนี้ จากการประเมินมิติในแนวตั้งของโครงการ พบว่าปัจจัยทั้ง ๔ ด้านล้วนมีส่วนสนับสนุนให้การดำเนินโครงการประสบความสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นความสอดคล้องของโครงการกับบริบททางการเมือง กับนโยบายขององค์การ การมีปัจจัยเบื้องต้นคือความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน ความพร้อมด้านทรัพยากรเทคโนโลยี ความพร้อมด้านงบประมาณ ทำให้การดำเนินโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ได้เป็นอย่างดี และจากการประเมินมิติในแนวนอนพบว่า การดำเนินการตั้งแต่การพิจารณาแบบทดสอบ การดำเนินการในวันแข่งขัน และการรายงานผลยังขาดเอกสารระบุขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจน ซึ่งนับว่ามีความจำเป็น เนื่องจากจะเป็นเครื่องมือช่วยในการปฏิบัติงานของคณะอนุกรรมการฝ่ายจัดการแข่งขันฯ ให้มีมาตรฐานเดียวกัน อย่างไรก็ตามในการดำเนินการจริง คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ได้มีการประชุมร่วมกัน และมีการ

ประสานงานกัน ก่อนจะเดินทางไปจัดการแข่งขันที่เขตตรวจราชการต่างๆ นอกจากนั้นในวันดำเนินการแข่งขันคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ได้มีความร่วมมือกันปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้ ทำให้โครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภาสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้ ในการส่งเสริม และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย จึงสมควรที่จะมีการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องในปีต่อ ๆ ไป

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอควรมีเนื้อหาในลักษณะที่สร้างเสริมความรู้ ความเข้าใจมากกว่าข้อสอบซึ่งมีเนื้อหาในลักษณะส่งเสริมความจำ นอกจากนี้ ควรมีการนำแบบทดสอบพร้อมคำตอบ และคำอธิบายจัดเก็บในฐานข้อมูล เพื่อให้ครู/อาจารย์ นักเรียน/นักศึกษา และผู้สนใจสามารถสืบค้นได้ผ่านเว็บไซต์ (Website) ของรัฐสภา เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในวงกว้างต่อไป
๒. ควรมีการจัดทำขั้นตอน หรือกระบวนการดำเนินงาน พร้อมกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน เพื่อเป็นมาตรฐานในการดำเนินการตามโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ทั้งนี้ เนื่องจากโครงการนี้มีการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง การจัดทำขั้นตอน กระบวนการดำเนินงานนี้จะช่วยให้การประเมินผลมีทิศทางเดียวกัน และสามารถเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินโครงการในแต่ละปีได้อย่างเป็นรูปธรรม

บรรณานุกรม

กุสุมาวดี พะวินรัมย์. การศึกษาพฤติกรรมประชาธิปไตยของครูอนุบาลในโรงเรียนอนุบาลสังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. ๒๕๓๘. (เอกสารอัดสำเนา)

เกรียงไกร จงเจริญ. ผู้นำกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชุมชน. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร์

มหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ; ๒๕๓๖.

กอบกุล ดิษฐ์แย้ม. การพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา

โดยเทคนิคการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม. มปท. : กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๒.

เกษมชาติ นเรศเสนีย์. ทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษา. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

รุ่นที่ ๓๘ ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย.

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ; ๒๕๓๘ - ๒๕๓๙.

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. รายงานฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การประเมินผลโครงการ

บริหารจัดการกองทุนช่วยเหลือเกษตรกร ปีงบประมาณ ๒๕๔๑ - ๒๕๔๔.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จุมพล หนิมพานิช และคณะ. รายงานการวิจัย เรื่อง การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นในช่วง พ.ศ.

๒๕๓๕ - ๒๕๓๙ นนทบุรี. : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชอุ่ม อ่างรุ่ง. การดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบการจัดกิจกรรมประชาธิปไตย ตามโครงการสนับสนุน

กิจกรรมประชาธิปไตย ในสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์

ปริญญาามหาบัณฑิต (ค.ม.) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๔.

ชาญฤทธิ์ อำนาจเจริญ. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้พื้นฐานทางการเมืองกับเจตคติต่อ

การเมืองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดอุดรธานี. ๒๕๓๓.

(เอกสารอัดสำเนา)

ชัยยา ไซตติติก. การจัดสภานักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๓.

ทวีป ศิริวิศมี. การวางแผนพัฒนาและประเมินโครงการ. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย :

กรุงเทพฯ ; ๒๕๔๔.

- ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ. ทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษา : การศึกษาเชิงประจักษ์ในกระบวนการ
สังคมประวัติศาสตร์เมือง. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สำนักพิมพ์สุโขทัยธรรมาธิราช ; ๒๕๓๑.
- ธเนศ ขำเกิด. รายงานผลโครงการส่งเสริมการนิเทศตามสื่อแนวทางการนิเทศการสร้างสรรค์
ประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในทุกเขตการศึกษา. ๒๕๓๔. (เอกสารอัดสำเนา)
- ธีรยุทธ พึ่งเทียร และสุรพล สุยะพรหม. แผนและโครงการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุทรไพศาล,
๒๕๔๔.
- บุญมี เต็ดอนันต์กุล. ผลของการฝึกพฤติกรรมประชาธิปไตยต่อการเปลี่ยนเจตคติต่อประชาธิปไตย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒. ปรินญาณิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (พฤติกรรม
- ศาสตร์)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๙.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมการเมือง. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๖.
- ปรีดา รุ่งโรจน์. การบริหารกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ : การศึกษาเฉพาะกรณี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
(ค.ม.) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๓.
- ปัทมา วิมลเศรษฐ. ภาคินพนธ์ เรื่อง ทัศนคติทางการเมืองของเยาวชน อายุ ๑๔ - ๑๙ ปี ที่มีสิทธิ
เลือกตั้ง : ศึกษากรณีนักศึกษาสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร. หลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก ; ๒๕๓๙.
- พฤษิตาน ชุมพล ม.ร.ว. ระบบการเมือง : ความรู้เบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์, ๒๕๓๑.
- ยิ่ง ทศน์แก้ว. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (ค.ม.) จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๔.
- เยาวดี ราชชัยกุล. การประเมินโครงการ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. การประเมินโครงการแนวคิดและแนวปฏิบัติ. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
กรุงเทพฯ ; ๒๕๔๖.
- ลิขิต ธีระเวคิน. วิวัฒนาการเมืองการปกครองของไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วาสนา รอดเชียง. ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนวัดทองธรรม จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๐.

วีระชาติ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. ภาคานิพนธ์ เรื่อง ทัศนคติทางการเมืองในแนวทางประชาธิปไตยของ
นักเรียนนายร้อย โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า คณะพัฒนาสังคม.

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ; ๒๕๓๘.

ศิริพร กิจเกื้อกุล. การศึกษาคำความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษาผู้ใหญ่ วิจัย
แบบ

ชั้นเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโทการศึกษา
มหาบัณฑิต (กศ.ม.) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๘.

สมบัติ อารังธัญวงศ์. ทัศนคติทางการเมืองของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร. สำนักงานส่งเสริม
และประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ; ๒๕๔๐.

สุจิต บุญบงการ. พรรคการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง “การพัฒนาทางการเมืองของไทย.”
กรุงเทพฯ ; สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และคณะ. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ :
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๐.

----- . การประเมินผลโครงการ : หลักการและการประยุกต์. กรุงเทพฯ : บริษัทเฟื่องฟ้าพรินต์
จำกัด,
๒๕๔๕.

สุวภีร์ วรจำปา. การพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่สังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต (กศ.ม.) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ
ประสานมิตร, ๒๕๓๙.

สุวิมล ตีรกันันท์. การประเมินโครงการ : แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

สิทธิพันธ์ พุทธหุน. การมีส่วนร่วมทางการเมือง. (เอกสารอัดสำเนา)

สมคิด พรหมจ้อย. เทคนิคการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุตรไพศาล, ๒๕๔๖.

สมนึก มั่งน้อย. การรับรู้พฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ กรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต (ก.ม.) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. เพชรา พัฒน์สันติกุล และกิตติยา เอ็ฟฟานส. เทคนิคการวิจัยประเมิน
โครงการ.

เอกสารประกอบการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ รุ่นที่ ๑ ของศูนย์ศึกษาและฝึกอบรมการวิจัย (ศศว.),
๒๙ พฤษภาคม – ๑ มิถุนายน ๒๕๔๙.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. “ความรู้พื้นฐานสำหรับการประเมินโครงการทางการศึกษา” และ
“การออกแบบการกำกับงานและการประเมินโครงการ”. รวมบทความทางการประเมินโครงการ
เล่มที่ ๔. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. โครงการประเมินผลโครงการเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์. กรุงเทพฯ :
ฝ่ายสวัสดิภาพสาธารณะ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๔๘.

สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. ศึกษาสภาพความเป็นนักประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของครู
เพื่อสร้างเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนและแสดงพฤติกรรมตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยของ
นักเรียน. ๒๕๓๖. (เอกสารอัดสำเนา)

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. รายงานฉบับสมบูรณ์ เรื่อง โครงการประเมินผล
โครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิต : เกษียณก่อนอายุ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

หน่วยศึกษานิเทศน์ กรมสามัญศึกษา. รายงานการปฏิบัติการสร้างเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียน
และคุณลักษณะประชาธิปไตยของนักเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษาปีการศึกษา ๒๕๔๐ ตาม
ความคิดครู อาจารย์ จำนวน ๔๔๖ คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๑-ปีที่ ๖ จำนวน
๓,๔๑๔ คน ทั่วประเทศ. ๒๕๔๐. (เอกสารอัดสำเนา)

ภาคผนวก ก
แบบรายงานผลการปฏิบัติงานระดับเขตตรวจราชการ

เขตตรวจราชการที่ ๑ แข่งขันที่จังหวัดเชียงใหม่

คณะกรรมการผู้รับผิดชอบ

๑. นายจเร พันธุ์เปรื่อง	กรรมการ
๒. นางสาวเยาวนิจ สุนนานนท์	หัวหน้าทีมฝ่ายจัดการแข่งขัน
๓. นางสาวสุนีย์ ธีรวิรุฬห์	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๔. นางสาวสมสมร นาคนาค	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๕. นางสาววิภารัตน์ ถมยา	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๖. นางวัชรา ฉิมคล้าย	ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
๗. นางพรณพร สิ้นสวัสดิ์	ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
๘. นางนุฎฐิณี ชัยสุวรรณ	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์
๙. นางรัชพร น้อมระวี	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์
๑๐. นายก้องเกียรติ ผือโย	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์

วันที่ทำการแข่งขัน

วันพฤหัสบดีที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๐

สถานที่แข่งขัน

ณ โรงเรียนเทคโนโลยีเอเชีย

จำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมการแข่งขัน

๑๑๗ โรงเรียน

ประธานพิธีเปิดการแข่งขัน

นายจเร พันธุ์เปรื่อง รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ประธานพิธีปิดการแข่งขัน

นายจเร พันธุ์เปรื่อง รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โรงเรียนที่ชนะเลิศระดับเขตตรวจราชการ

๑. โรงเรียนวิไลเกียรติอุปถัมภ์	จังหวัดแพร่	๗๘ คะแนน
๒. โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย	จังหวัดลำปาง	๗๓.๕ คะแนน
๓. โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม	จังหวัดเชียงราย	๗๓ คะแนน

ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานโครงการในพื้นที่เป้าหมาย

ไม่มี

ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกต

ระยะเวลาการแข่งขันแต่ละครั้งวันนับว่าน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับกระบวนการทำงานที่มีหลายขั้นตอน ทำให้การทำงานต้องเร่งรีบมาก โดยเฉพาะในช่วงของการเฉลยข้อสอบ เพื่อให้ทันกับการแจกประกาศนียบัตร ซึ่งควรเพิ่มระยะเวลาการดำเนินการในวันแข่งขันให้เวลามากกว่านี้ จะดีมาก

เขตตรวจราชการที่ ๒ แข่งขันที่ จังหวัดพิษณุโลก

คณะกรรมการผู้รับผิดชอบ

๑. นางสาวขวัญเรือน สังข์ประไพ	กรรมการ
๒. นางสาวศุภพรรัตน์ สุขพุ่ม	หัวหน้าทีมฝ่ายจัดการแข่งขัน
๓. นางพุทธชาติ ทองเอม	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๔. นายยุทธภูมิ สำเร็จ	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๕. นายกิตติศักดิ์ อุไรวงศ์	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๖. นายสุเทพ เขี่ยมคง	ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
๗. นายพิศณุ พลพีชน์	ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
๘. นางจิราพร ชูหนู	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์
๙. นางสาวลัดดาวัลย์ วัฒนเสถียร	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์

วันที่ทำการแข่งขัน

วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๐

สถานที่แข่งขัน

โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก

จำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมการแข่งขัน

๑๒๙ โรงเรียน

ประธานพิธีเปิดการแข่งขัน

นายวีระ จำนงค์ ผู้อำนวยการสำนักผู้ตรวจราชการ ประจำเขตตรวจราชการที่ ๒

ประธานพิธีปิดการแข่งขัน

นายวีระ จำนงค์ ผู้อำนวยการสำนักผู้ตรวจราชการ ประจำเขตตรวจราชการที่ ๒

โรงเรียนที่ชนะเลิศระดับเขตตรวจราชการ

๑. โรงเรียนสตรีนครสวรรค์	จังหวัดนครสวรรค์	๗๔ คะแนน
๒. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ภาคเหนือ	จังหวัดพิษณุโลก	๗๑.๕ คะแนน
๓. โรงเรียนประชาสงเคราะห์วิทยา	จังหวัดพิษณุโลก	๖๕.๕ คะแนน

ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานโครงการในพื้นที่เป้าหมาย

๑. สถานที่ใช้ในพิธีเปิดการแข่งขัน และสถานที่ใช้สอบ (โรงอาหาร) อยู่แยกกัน ทำให้นักเรียนใช้เวลาในการจัดลำดับเลขที่สอบใหม่ ประกอบกับมีฝนตกในช่วงเวลาที่ต้องเปลี่ยนสถานที่ไปยังสถานที่ใช้สอบ จึงทำให้กำหนดการกิจกรรมแข่งขันตอบปัญหาล่าช้าออกไปจากกำหนดการประมาณสี่สิบห้านาที

๒. การที่กำหนดการในวันแข่งขันระบุไว้ว่ากิจกรรมเพียงครึ่งวัน ทำให้ครู/อาจารย์ไม่สามารถเบิกเบี้ยเลี้ยงได้

ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกต

การที่ข้อสอบมีทั้งในส่วนที่เป็นปรนัย และอัตนัย ทำให้ใช้เวลาในการตรวจมาก ทำให้ต้องขยายระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม จากที่กำหนดไว้เพียงครึ่งวัน เป็น ๑๒.๓๐ น.

เขตตรวจราชการที่ ๓ แข่งขันที่ จังหวัดลพบุรี

คณะอนุกรรมการผู้รับผิดชอบ

๑. นางบุษกร กสิกร	กรรมการ
๒. นางสาวจิรพรรณ กาญจนอุดม	หัวหน้าทีมฝ่ายจัดการแข่งขัน
๓. นายรังสีทิพย์ วรรณกิจ	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๔. นายสันต์ พิชะ	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๕. นายเกรียงไกร หอมจันทร์เทศ	ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
๖. นายพรชัย แฉ่นแฉ่น	ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
๗. นายทิตวัจน์ ณรงค์แสง	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์
๘. นายกัมปนาท ใจสัจจะ	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์

วันที่ทำการแข่งขัน

วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๐

สถานที่แข่งขัน

ณ ศูนย์สัมมนาถนนนิภา จังหวัดลพบุรี

จำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมการแข่งขัน

๕๗ โรงเรียน

ประธานพิธีเปิดการแข่งขัน

นางศิริชาติ วงศ์ใหญ่ ผู้อำนวยการสำนักผู้ตรวจราชการ ประจำเขตตรวจราชการที่ ๓

ประธานพิธีปิดการแข่งขัน

นางศิริชาติ วงศ์ใหญ่ ผู้อำนวยการสำนักผู้ตรวจราชการ ประจำเขตตรวจราชการที่ ๓

โรงเรียนที่ชนะเลิศระดับเขตตรวจราชการ

๑. โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย

จังหวัดลพบุรี

๗๑ คะแนน

ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานโครงการในพื้นที่เป้าหมาย

ไม่มี

ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกต

ไม่มี

เขตตรวจราชการที่ ๔ แข่งขันที่ จังหวัดปทุมธานี

คณะอนุกรรมการผู้รับผิดชอบ

๑. ร.อ.หญิง สุวัฒนา เหลืองไตรรัตน์	ที่ปรึกษาและอนุกรรมการฯ
๒. นางมาลินี คงวีน	หัวหน้าทีมฝ่ายจัดการแข่งขัน
๓. นางสาวนวรรตน์ นพคุณ	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๔. นางบุศรา เข้มทอง	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๕. นางสาวปริญญาฯ เสือนาค	ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
๖. นางณัจฉรียา โพธิศัพท์สุข	ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
๗. นายสถิต ไชติกรณ์	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์
๘. นายวิโรจน์ เพ็งสะและ	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์

วันที่ทำการแข่งขัน

วันพฤหัสบดีที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๐

สถานที่แข่งขัน

ณ ศูนย์ฝึกอบรมวิศวกรรมเกษตรบางพูน จังหวัดปทุมธานี

จำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมการแข่งขัน

๕๖ โรงเรียน

ประธานพิธีเปิดการแข่งขัน

นายสุรชาติ เสนาจักร์

ประธานพิธีปิดการแข่งขัน

ไม่มีพิธีปิด

โรงเรียนที่ชนะเลิศระดับเขตตรวจราชการ

โรงเรียนรัตนานิเบศร์

จังหวัดนนทบุรี

๗๒ คะแนน

ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานโครงการในพื้นที่เป้าหมาย

ไม่มี

ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ / ข้อสังเกต

ข้อสอบเต็มคำใช้เวลาในการตรวจมาก อาจเกิดความผิดพลาดในการตรวจได้ ควรใช้ข้อสอบแบบปรนัยทั้งหมดจะสะดวกกว่า เพราะจะใช้เวลาในการตรวจไม่นาน ซึ่งจะเหมาะสมตามกำหนดการที่จะเลิกการแข่งขันเวลา ๑๒.๓๐ น.

เขตตรวจราชการที่ ๕ แข่งขันที่ จังหวัดชลบุรี

คณะอนุกรรมการผู้รับผิดชอบ

๑. นายสุเทพ ลีรพงษ์กุล	หัวหน้าทีมฝ่ายจัดการแข่งขัน
๒. นายวิชาญ ทรายอ่อน	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๓. นายชยพล ธาณีวัฒน์	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๔. นายยุติธรรม ปัทมะ	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๕. นางสาวชณิกามาศ เนตรจ้อย	ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
๖. นางสาวอัญมณี สัจจาภัย	ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
๗. นางนงนุช ทิพยชล	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์
๘. นางประทุมทิพย์ เกษร	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์

วันที่ทำการแข่งขัน

วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๐

สถานที่แข่งขัน

โรงเรียนเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อี.เทค.)

จำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมการแข่งขัน

๖๕ โรงเรียน

ประธานพิธีเปิดการแข่งขัน

รองผู้อำนวยการโรงเรียนเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อี. เทค.)

ประธานพิธีปิดการแข่งขัน

ผู้อำนวยการเขตการศึกษาสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ ๕

โรงเรียนที่ชนะเลิศระดับเขตตรวจราชการ

๑. โรงเรียนพุทธิรังสีพิบูล	จังหวัดฉะเชิงเทรา	๘๐ คะแนน
๒. โรงเรียนระยองวิทยาคม	จังหวัดระยอง	๖๘ คะแนน

ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานโครงการในพื้นที่เป้าหมาย

๑. อาจารย์ของโรงเรียนที่เข้าร่วมแข่งขันหลายคน ได้ขอให้มีการจัดแข่งขันวันเดียวทั่วประเทศ เพราะได้ทราบมาว่าได้มีการจัดแข่งขันที่กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๐ แล้ว
๒. อาจารย์ของโรงเรียนที่เข้าร่วมแข่งขันหลายคน ได้ขอให้มีการบรรยายและหรือเฉลยให้ละเอียดกว่านี้ ได้แจ้งไปแล้วว่าติดขัดเรื่องเวลาที่กระชั้นมาก เพราะต้องมีการดำเนินกิจกรรมอื่นด้วย และมีบางโรงเรียนที่อยู่ไกลต้องการกลับก่อน
๓. ในปีนี้ลักษณะข้อสอบเปลี่ยนไปเป็นปรนัย ๘๐ ข้อ ตัวเลือก ๔ ตัว จำนวน ๓๔ ข้อ และเติมคำ ๖ ข้อ ๆ ละ ๒ คะแนน สำหรับเติมคำ ๖ ข้อ ให้เติม ๔ คำตอบ ๕ ข้อ คำตอบละครึ่งคะแนนเติม ๒ คำตอบ ๑ ข้อ คำตอบละหนึ่งคะแนน ดังนั้นจึงทำให้มีการให้คะแนนผิด และรวมคะแนนผิดพลาดเกิดขึ้น อย่างไรก็ตามได้มีการตรวจทาน และตรวจข้ออย่างน้อย ๒ ครั้ง คะแนนทุกอย่างจึงถูกต้อง

ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ / ข้อสังเกต

๑. ตามปัญหาและอุปสรรคฯ ในข้อ ๓ ข้างต้น ดังนั้นใน ๕-๖ ข้อสุดท้ายการเติมคำขอให้ เป็นเติมคำ ๒ คำตอบ หรือ ๔ คำตอบทั้งหมด เพราะจะมีปัญหามากในการตรวจซึ่งมีเวลาจำกัดมาก
๒. สถานที่ในการจัดการแข่งขันฯ ควรจัดที่เดียวกันทุกปี ซึ่งในจังหวัดชลบุรี เขตตรวจราชการที่ ๕ โรงเรียนเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อี.เทค.) แต่เพียงแห่งเดียวเพื่อมิให้เกิดความสับสน
๓. การจัดแข่งขันตอบปัญหาความรู้กับรัฐสภา มีการดำเนินการต่อเนื่องทุกปี สมควรรวบรวมคำถามคำตอบเพื่อเผยแพร่ความรู้ และจัดทำคู่มือ (Hand Book) ให้แก่นุกรรมการ และหัวหน้าทีมฝ่ายจัดการแข่งขัน ที่เดินทางไปจัดการแข่งขัน เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นและวิธีการแก้ปัญหานั้นๆ

เขตตรวจราชการที่ ๖ แข่งขันที่ จังหวัดราชบุรี

คณะอนุกรรมการผู้รับผิดชอบ

๑. นางบุษกร วรรณะภูติ	กรรมการ
๒. นายอรุณ ฉายผ่องแผ้ว	หัวหน้าทีมฝ่ายจัดการแข่งขัน
๓. นางสาวนารีลักษณ์ ศิริวรรณ	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๔. นางสาวปิยะวรรณ ปานโต	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๕. นายธีรวัฒน์ วงศาสุวรรณ	ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
๖. นางสาวอรวิลี สีแพร่ไพล	ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
๗. นางสาววิภาวรรณ นิลบรรจง	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์
๘. นางสาวบุษรา เพ็งนุ่ม	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์

วันที่ทำการแข่งขัน

วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๐

สถานที่แข่งขัน

โรงเรียนดรุณาราชบุรี

จำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมการแข่งขัน

๘๘ โรงเรียน

ประธานพิธีเปิดการแข่งขัน

นางบุษกร วรรณะภูติ

ประธานพิธีปิดการแข่งขัน

บาทหลวง จำเนียร จิตเสรีวงศ์

โรงเรียนที่ชนะเลิศระดับเขตตรวจราชการ

๑. โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย

จังหวัดราชบุรี ๗๖ คะแนน

๒. โรงเรียนศรัทธาสมุทร

จังหวัดสมุทรสงคราม ๖๖.๕ คะแนน

ปัญหาและอุปสรรค

ไม่มี

ข้อเสนอแนะ

ไม่มี

เขตตรวจราชการที่ ๗ แข่งขันที่ จังหวัดอุดรธานี

คณะกรรมการผู้รับผิดชอบ

๑. นางวิจิตรา วัชรภรณ์	กรรมการ
๒. นายนพคุณ นพรัตน์	หัวหน้าทีมฝ่ายจัดการแข่งขัน
๓. นายนพดล น้อยจ้อย	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๔. นางสาววันวิภา สุขสวัสดิ์	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๕. นางสาวศรันยา สีมา	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๖. นายวุฒิชัย น้ำใจ	ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
๗. นายกิตติพิศ กำเนิดฤทธิ	ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
๘. นางบุษราคัม เขาวนศิริ	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์
๙. นายวิโรจน์ นุ่มสุวรรณ	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์
๑๐. นางภัทราภรณ์ ทับทิมศรี	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์

วันที่ทำการแข่งขัน

วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๐

สถานที่แข่งขัน

หอประชุมโรงเรียนเทคนิคพาณิชย์ (บ้านจั่น)

จำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมการแข่งขัน

๑๐๑ โรงเรียน

ประธานพิธีเปิดการแข่งขัน

นายพงษ์ศักดิ์ ศรีวรกุล นักวิชาการ ๘ว. ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการเขตการศึกษา
สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ ๗

ประธานพิธีปิดการแข่งขัน

รองผู้อำนวยการโรงเรียนเทคนิคพาณิชย์ (บ้านจั่น)

โรงเรียนที่ชนะเลิศระดับเขตตรวจราชการ

๑. โรงเรียนสารคามพิทยาคม	จังหวัดมหาสารคาม	๗๘ คะแนน
๒. โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย	จังหวัดขอนแก่น	๗๖ คะแนน
๓. โรงเรียนกัลยาณวัตร	จังหวัดขอนแก่น	๖๗.๕ คะแนน

ปัญหาและอุปสรรค

๑. การทำป้ายชื่อโรงเรียนเพื่อใช้ติดที่โต๊ะในการแข่งขันมีขนาดเล็กเกินไป ไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน ควรทำป้ายให้ใหญ่ขึ้น ติดแยกโต๊ะเป็นโรงเรียนๆ ของในแต่ละจังหวัดด้วย
๒. ควรหมุนเวียนโรงเรียนหรือจังหวัดที่จัดการแข่งขัน เพื่อให้เกิดความทั่วถึง
๓. ควรกำหนดช่วงเวลาในการออกไปทำการแข่งขันซึ่งไม่ตรงกับช่วงเทศกาล หรือช่วงวันสำคัญๆ เช่น วันแม่แห่งชาติ เพราะในช่วงเวลานั้น ทางโรงเรียนที่จัดการแข่งขันก็จะทำกิจกรรมเกี่ยวกับวันนั้นๆ ด้วย ซึ่งจะทำให้การจัดการแข่งขันไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ

อนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ ควรเข้าไปมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ของเขตตรวจราชการใน ส่วนของพิธีการเปิดด้วย เพื่อให้การดำเนินงานราบรื่นยิ่งขึ้น

เขตตรวจราชการที่ ๘ แข่งขันที่ จังหวัดนครราชสีมา

คณะกรรมการผู้รับผิดชอบ

๑. นายทองคำ แก้วพรม	หัวหน้าทีมฝ่ายจัดการแข่งขัน
๒. นางสาวนภพร ชวรงค์	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๓. นายอดิวิชัย แสงสุวรรณ	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๔. นายณัฐพล ยิ่งกล้า	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๕. นางวัชรวิวรรณ ฝ่ายทอง	ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
๖. นางสาวจิราพร ภูสงศรี	ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
๗. นางสาวจริยา สยมพร	ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
๘. นางสาวธิดาวดี ธนะรังษุณี	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์
๙. นางสาวสุนันทา สิทธิจันทร์	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์

วันที่ทำการแข่งขัน

วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๐

สถานที่แข่งขัน

โรงเรียนเทคโนโลยีช่างกล-พาณิชย์การนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

จำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมการแข่งขัน

๙๓ โรงเรียน

ประธานพิธีเปิดการแข่งขัน

นายทองสุข มันทาทร ผู้อำนวยการสำนักผู้ตรวจราชการ ประจำเขตตรวจราชการที่ ๘
จังหวัดนครราชสีมา

ประธานพิธีปิดการแข่งขัน

นางวัชรวิวรรณ ฝ่ายทอง

โรงเรียนที่ชนะเลิศระดับเขตตรวจราชการ

๑. โรงเรียนสุรวิทยาคาร	จังหวัดสุรินทร์ ๒๗ คะแนน
๒. โรงเรียนหนองไผ่วิทยานุสรณ์	จังหวัดชัยภูมิ ๒๑ คะแนน

ปัญหาและอุปสรรค

๑. นักเรียนที่เข้าร่วมแข่งขันฯ ส่วนใหญ่เดินทางมาร่วมพิธีเปิดการแข่งขันไม่ทันตามกำหนดเวลา เนื่องจากอยู่ห่างไกลโดยระยะทาง จึงต้องเลื่อนพิธีเปิดการแข่งขันออกไปจากเวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา เป็น ๐๙.๐๐ นาฬิกา ทำให้กำหนดการต่างๆ ต้องเลื่อนตาม
๒. เวลาในการตรวจข้อสอบมีไม่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกต

๑. การประสานงานระหว่างสำนักงานฯ กับเจ้าหน้าที่ของสำนักตรวจราชการ ควรเป็นไปอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การดำเนินงานมีความราบรื่นยิ่งขึ้น
๒. พิธีเปิดการแข่งขันควรกำหนดเป็น ๐๙.๐๐ นาฬิกา เนื่องจากนักเรียนที่อยู่ห่างไกลเดินทางมาไม่ทัน

เขตตรวจราชการที่ ๙(๑) แข่งขันที่ จังหวัดอุบลราชธานี

คณะอนุกรรมการผู้รับผิดชอบ

๑. นายอภิชาติ คำทอง	กรรมการ
๒. นายเศรษฐพงษ์ ศรีเลิศ	หัวหน้าทีมฝ่ายจัดการแข่งขัน
๓. นายณัฐพัฒน์ พัดทอง	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๔. นายเดชชาติ จันทรัตน์	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๕. นางสาวเรณูมาศ รักษาแก้ว	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๖. นายคมกฤษ สายตา	ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
๗. นางสาวพิศมัย เชื้อผู้ดี	ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
๘. นางชิตสุภางค์ เตชเถกิง	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์
๙. นางบังอร สุ่มงาม	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์
๑๐. นางทิษัมพร เกตุจำปา	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์

วันที่ทำการแข่งขัน

วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๐

สถานที่แข่งขัน

โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จังหวัดอุบลราชธานี

จำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมการแข่งขัน

๑๐๘ โรงเรียน

ประธานพิธีเปิดการแข่งขัน

นายอภิชาติ ทองคำ ประธานอนุกรรมการฝ่ายเสริมสร้างความรู้

ประธานพิธีปิดการแข่งขัน

นายอิทธิพล เมืองพล ผู้อำนวยการโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช

โรงเรียนที่ชนะเลิศระดับเขตตรวจราชการ

๑. โรงเรียนผักไห่วิทยานุกูล	จังหวัดศรีสะเกษ	๗๘ คะแนน
๒. โรงเรียนนารีนุกูล	จังหวัดอุบลราชธานี	๗๗.๕ คะแนน
๓. โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา	จังหวัดศรีสะเกษ	๖๙.๕ คะแนน

ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานโครงการในพื้นที่เป้าหมาย

ไม่มี

ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ / ข้อสังเกต

ไม่มี

เขตตรวจราชการที่ ๙ (๒) แข่งขันที่ จังหวัดนครพนม

คณะอนุกรรมการผู้รับผิดชอบ

๑. นายธงชัย ดุลยสุข	กรรมการ
๒. นางสาววิณา พลพีชน์	หัวหน้าทีมฝ่ายจัดการแข่งขัน
๓. นางสาวอิงอร เบ็ญจลักษณ์	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๔. นายกฤติพงศ์ ชนาชน	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๕. นางสาวอุทัยวรรณ อร่ามศรี	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๖. นางสาวรุ่งนภา ชันติโชติ	ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
๗. นางสาวสุกิจจา อักษรพาลี	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์ฯ
๘. นายคะนองฤทธิ์ อนุฤทธิ์	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์ฯ
๙. นายพงศ์พันธุ์ จิตรานุกิจ	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์ฯ

วันที่ทำการแข่งขัน

วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๐

สถานที่แข่งขัน

โรงเรียนนครพนมวิทยาคม

จำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมการแข่งขัน

๗๖ โรงเรียน

ประธานพิธีเปิดการแข่งขัน

นายธงชัย ดุลยสุข

ประธานพิธีปิดการแข่งขัน

นายชายวิทย์ มूलโคตร

โรงเรียนที่ชนะเลิศระดับเขตตรวจราชการ

๑. โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย จังหวัดมุกดาหาร ๗๕ คะแนน
๒. โรงเรียนบัวขาว จังหวัดกาฬสินธุ์ ๗๔.๕ คะแนน

ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานโครงการในพื้นที่เป้าหมาย

- ไม่มี

ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ / ข้อสังเกต

ข้อสังเกต

๑. วันที่แข่งขันมีจำนวนโรงเรียนมาจำนวนน้อยกว่าที่ลงทะเบียนไว้มากคือ มา ๗๖ โรงเรียน แต่ลงทะเบียนไว้ ๑๒๔ โรงเรียน เนื่องจากในวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๐ มีการแข่งขันความเป็นเลิศทางวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ ระดับเขตการศึกษา ที่จังหวัดขอนแก่น ทำให้เด็กนักเรียนตัวแทนของโรงเรียน ซึ่งส่วนใหญ่ จะเป็นเด็กกลุ่มเดียวกัน ไปแข่งขันกับกระทรวงศึกษาแทน

๒. ภัยธรรมชาติ วันแรกไม่มีฝน ในวันแข่งขันฝนตกหนักทำให้โรงเรียนที่เข้ามาแข่งขันมีจำนวนลดลง จาก ๑๒๔ เหลือ ๗๖ โรงเรียน

เขตตรวจราชการที่ ๑๐ แข่งขันที่ จังหวัดภูเก็ต

คณะกรรมการผู้รับผิดชอบ

๑. นางวนิดา มาสะวิสุทธิ	กรรมการ
๒. นายณัฐกร อ่วมบำรุง	หัวหน้าทีมฝ่ายจัดการแข่งขัน
๓. นายวิเชียร บัวบาน	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๔. นางสาววิกานดา วรรณวิเศษ	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๕. นางสาวอรทัย แสนบุตร	ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
๖. นางสาวจุฬารัตน์ เต็มผล	ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
๗. นางสาวฟ้าดาว คงนคร	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์
๘. นางสาวศิริรัตน์ เกสรินทร์	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์

วันที่ทำการแข่งขัน

วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๐

สถานที่แข่งขัน

สำนักผู้ตรวจราชการ ประจำเขตตรวจราชการที่ ๑๐ จังหวัดภูเก็ต

จำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมการแข่งขัน

๓๘ โรงเรียน

ประธานพิธีเปิดการแข่งขัน

ผู้อำนวยการสำนักผู้ตรวจราชการฯ เขต ๑๐ จังหวัดภูเก็ต

ประธานพิธีปิดการแข่งขัน

ไม่มีพิธีปิดเป็นทางการ (คณะกรรมการจัดการแข่งขันเฉลย สรุป และปิด)

โรงเรียนที่ชนะเลิศระดับเขตตรวจราชการ

๑. โรงเรียนสตรีภูเก็ต

จังหวัดภูเก็ต

๗๔.๕ คะแนน

ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานโครงการในพื้นที่เป้าหมาย

๑. ห้องสอบมีจำนวน ๒ ห้อง เนื่องจากพื้นที่จำกัดไม่สามารถจัดรวมเป็นห้องเดียวกันได้ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการควบคุมกระบวนการจัดการแข่งขันในระดับหนึ่ง

๒. การเดินทางของโรงเรียนที่เข้าร่วมการแข่งขันมายัง สำนักผู้ตรวจการฯ ค่อนข้างยาก และไม่ค่อยเป็นที่รู้จัก

ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ / ข้อสังเกต

๑. การตอบแบบสอบถาม ควรจัดเข้าไว้ในกำหนดการ ในการดำเนินงานด้วย เพื่อที่จะได้บริหารเวลาตามขั้นตอนได้

๒. กระดาษคำตอบไม่ควรแบ่งเป็น ๒ ชุด ควรเป็นแนวเดียวกัน ทั้ง ๔๐ ข้อ เพื่ออำนวยความสะดวกตรวจให้คะแนนและง่ายต่อการทำของนักเรียน

เขตตรวจราชการที่ ๑๑ แข่งขันที่ จังหวัดสงขลา

คณะอนุกรรมการผู้รับผิดชอบ

๑. นายนิพัทธ์ สระฉันทพงษ์	หัวหน้าทีมฝ่ายจัดการแข่งขัน
๒. นางอาริยา บุญเต็ม	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๓. นายตุลย์วิช กิจวานิชขจร	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๔. นายแดนชัย ไชวิเศษ	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๕. นายชงคชาญ สุวรรณมณี	ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
๖. นางสาวสุรัชนี พานำมา	ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
๗. นางสาวพอลดา ปัญญาฤทธิ	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์
๘. นางสาวบงกช ศรีสุขใส	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์

วันที่ทำการแข่งขัน

วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๐

สถานที่แข่งขัน

โรงเรียนมหาวชิราวุธ จังหวัดสงขลา

จำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมการแข่งขัน

๗๒ โรงเรียน

ประธานพิธีเปิดการแข่งขัน

นายเจือ ราชสีห์ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ จังหวัดสงขลา เขต ๑

ประธานพิธีปิดการแข่งขัน

นายเจือ ราชสีห์ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ จังหวัดสงขลา เขต ๑

โรงเรียนที่ชนะเลิศระดับเขตตรวจราชการ

๑. โรงเรียนนวมราชธานีวิทยาคาร	จังหวัดนครศรีธรรมราช	๗๖ คะแนน
๒. โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช	จังหวัดนครศรีธรรมราช	๗๒ คะแนน

ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานโครงการในพื้นที่เป้าหมาย

๑. ในวันแข่งขันมีโรงเรียนมาลงทะเบียนน้อยมาก ทำให้ต้องเลื่อนกำหนดการต่าง ๆ ออกไปไม่ว่าจะเป็นพิธีเปิดการแข่งขัน การดำเนินการแข่งขัน การเล่นเกมเสริมสร้างความรู้ เมื่อจบกิจกรรมนี้ก็เป็นเวลา ๑๒.๐๐ น. จึงต้องให้นักเรียนและอาจารย์ไปรับประทานอาหารกลางวันก่อน เมื่อถึงเวลา ๑๓.๐๐ น. จึงเฉลยข้อสอบ และแจกประกาศนียบัตร กว่าจะเสร็จสิ้นกระบวนการทั้งหมดก็เกือบบ่าย ๓ โมง การกำหนดกิจกรรมให้เสร็จสิ้นเวลา ๑๒.๓๐ จึงเป็นไปได้ไม่ได้

๒. การตรวจข้อสอบเต็มค่านับใช้เวลาานานมาก ใช้คนตรวจมี ๕ คน โดยตรวจตั้งแต่เวลา ๑๑.๐๐ น. กว่าจะเสร็จสิ้นก็ประมาณ ๑๒.๔๕ น.

ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ / ข้อสังเกต

๑. เขตตรวจราชการนี้ เมื่อแจกประกาศนียบัตรและประธานกล่าวปิดการแข่งขัน นักเรียนและอาจารย์ อยู่ครบทุกโรงเรียน โดยไม่มีโรงเรียนใดกลับก่อน ข้อสังเกตคือ การแยกกลุ่มอาจารย์กับเด็กนักเรียนให้ออกห่างกันมาก ทำให้ไม่มีโรงเรียนใดกลับก่อน พิธีการต่าง ๆ จึงจบลงโดยเร็วเรียบร้อย

๒. ใบประกาศนียบัตร ให้จัดส่งใบประกาศนียบัตรล่วงหน้า เพื่อสะดวกต่อการจัดพิมพ์

เขตตรวจราชการที่ ๑๒ แข่งขันที่ จังหวัดยะลา

คณะกรรมการผู้รับผิดชอบ

๑. นางสาวสุรีย์ ขวัญบัว	หัวหน้าทีมฝ่ายจัดการแข่งขัน
๒. นายเชษฐา ทองยิ่ง	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๓. นายณรงค์ศักดิ์ เพชรเรืองสุด	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์
๔. นายฉายะพันธุ์ ระวังสำโรง	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์

วันที่ทำการแข่งขัน

วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๐

สถานที่แข่งขัน

เขตตรวจราชการที่ ๑๒ จังหวัดยะลา

จำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมการแข่งขัน

๓๗ โรงเรียน

ประธานพิธีเปิดการแข่งขัน

นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ทำพิธีผ่านระบบคอนเฟอร์เรนซ์)

ประธานพิธีปิดการแข่งขัน

รองผู้อำนวยการสำนักผู้ตรวจราชการ เขตตรวจราชการที่ ๑๒

โรงเรียนที่ชนะเลิศระดับเขตตรวจราชการ

โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา ๖๓ คะแนน

ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานโครงการในพื้นที่เป้าหมาย

๑. เป็นการดำเนินการผ่านระบบวีดิโอคอนเฟอเรนซ์ จึงไม่สามารถเห็นสภาพจริงได้ทั่วถึง และไม่สามารถสื่อสารกับเด็กได้มากนัก การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นต่าง ๆ ต้องติดต่อผ่านผู้ประสานงานทางเขตการศึกษาเท่านั้น

๒. นักเรียนบางโรงเรียนมาเข้าแข่งขันช้ามาก เนื่องจากปัญหาภายในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้มีเวลาทำข้อสอบได้น้อย

๓. ปัญหาด้านการสื่อสารยังทำได้ไม่สะดวกนัก

ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ / ข้อสังเกต

- หากเป็นไปได้ น่าจะให้มีการจัดการแข่งขันในแต่ละจังหวัด แทนการเดินทางมาแข่งขันที่จังหวัดยะลา อาจใช้ระบบวีดิโอคอนเฟอเรนซ์หรืออื่น ๆ ที่สามารถทำได้ เพื่อแก้ปัญหาการเดินทางออกนอกพื้นที่ไกล ๆ ของนักเรียนและอาจารย์ เพราะอาจเกิดอันตรายได้

เขตตรวจราชการส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร

คณะอนุกรรมการผู้รับผิดชอบ

๑. นายสรศักดิ์ เพียรเวช	กรรมการ
๒. นางสาวดวงรัตน์ เล้าหัดตพงษ์ภูริ	หัวหน้าทีมฝ่ายจัดการแข่งขัน
๓. นางจงด็อน สุทธิรัตน์	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๔. นางวนิดา อินทรอำนวย	ฝ่ายจัดการแข่งขัน
๕. นางสาวรุจิเรข ชุ่มเกษรกุลกิจ	ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
๖. นางภัทริดา สุคุณณี	ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
๗. นางสาวสุภาวดี ชีตชิน	ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
๘. นายณัฐพงษ์ สิทธิธรรมศาล	ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
๙. นางสาวสุวิธดา บุญยางเก็ง	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์
๑๐. นางสาวชญาดา วิชัยดิษฐ์	ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์

วันที่ทำการแข่งขัน

วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๐

สถานที่แข่งขัน

โรงเรียนมัธยมวัดมกุฏกษัตริย์ กรุงเทพมหานคร

จำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมการแข่งขัน

๘๒ โรงเรียน

ประธานพิธีเปิดการแข่งขัน

นายอภิชาติ จีระวุฒิ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

ประธานพิธีปิดการแข่งขัน

ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดมกุฏกษัตริย์

โรงเรียนที่ชนะเลิศระดับเขตตรวจราชการ

๑. โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	จังหวัดกรุงเทพมหานคร ๗๗ คะแนน
๒. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา	จังหวัดกรุงเทพมหานคร ๖๖ คะแนน

ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานโครงการในพื้นที่เป้าหมาย

- ไม่มี

ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ / ข้อสังเกต

- ฝ่ายพิธีการประชาสัมพันธ์ในเขตตรวจราชการนี้ทำหน้าที่ได้ดี
- ควรให้ประกาศนียบัตรแก่ครูที่พานักเรียนมาแข่งขันฯ แล้วได้เข้ารอบโดยไม่จำเป็นต้องพามา ๓ ปี จึงจะได้ประกาศนียบัตร เพราะจะได้เป็นการให้กำลังใจกับครูอาจารย์

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

คณะอนุกรรมการจัดการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่อง “การวิจัยประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐” มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของคณะอนุกรรมการฯ ที่ดำเนินงานภายใต้คณะกรรมการจัดการแข่งขันตอบปัญหา ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินโครงการแข่งขันตอบปัญหา ต่อไป

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่ตรงกับท่านมากที่สุด

๑. การทำหน้าที่ในคณะอนุกรรมการฯ

- คณะอนุกรรมการฝ่ายจัดการแข่งขันฯ
- คณะอนุกรรมการฝ่ายพิธีการ ประชาสัมพันธ์ และประสานงาน
- คณะอนุกรรมการฝ่ายสถานที่
- คณะอนุกรรมการฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างความรู้
- คณะอนุกรรมการฝ่ายสื่อวิทยุโทรทัศน์

๒. สถานภาพของท่าน

☐ รองเลขาธิการที่ปรึกษา	☐ ผู้อำนวยการสำนัก/ผู้อำนวยการกลุ่มงาน
☐ วิทยากร	☐ นิติกร
☐ นักประชาสัมพันธ์	☐ อื่นๆ โปรดระบุ .....

๓. เพศ

☐ ชาย	☐ หญิง

๔. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี	☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโทหรือสูงกว่า	☐ อื่นๆ โปรดระบุ .....

๕. ท่านเข้าร่วมเป็นกรรมการ/อนุกรรมการ/คณะทำงาน โครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา รวมเป็นระยะเวลา.....ปี

๖. ท่านเข้าร่วมหรือเคยเป็นกรรมการ/อนุกรรมการ/คณะทำงาน โครงการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง เช่น โครงการยุวชนประชาธิปไตย โครงการพัฒนาประชาธิปไตย โครงการประกวดเรียงความ โครงการพานแว่นฟ้า ฯลฯ รวมเป็นระยะเวลา .....

ตอนที่ ๒ การประเมินด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการดำเนินงาน และผลผลิตของโครงการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

๑. ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการ

ประเด็นพิจารณา	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. ความสอดคล้องของโครงการกับสภาวะการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน					
๒. ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับนโยบายขององค์กร (วัตถุประสงค์ของโครงการ คือ การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย และการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย)					

๒. ด้านปัจจัยเบื้องต้น

ประเด็นพิจารณา	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. การสนับสนุนจากผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการ สำนัก ผู้อำนวยการกลุ่มงาน ด้านเวลา เอกสาร และคำแนะนำ					
๒. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกำหนดการ ขั้นตอนกระบวนการ และแนวปฏิบัติสำหรับการดำเนินโครงการในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการที่ท่านสังกัด					
๓. ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ เอกสาร คู่มือประกอบการดำเนินงานกิจกรรมในโครงการ					
๔. จำนวนเบี้ยประชุมที่ได้รับแต่ละครั้ง					
๕. จำนวนเบี้ยเลี้ยงในการเดินทางไปจัดการแข่งขันนอกสถานที่					
๖. ระยะเวลาสำหรับการเตรียมความพร้อม					

๓. ด้านกระบวนการดำเนินงาน

ประเด็นพิจารณา	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. การดำเนินงานของเลขานุการในการเตรียมการประชุม การประสานงาน การติดตามงาน เอกสารประกอบการพิจารณา เป็นต้น					
๒. การทบทวนสภาพปัญหา/ข้อสังเกตต่อการ ดำเนินกิจกรรมในปี ๒๕๔๙					
๓. โอกาสในการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม					
๔. ความก้าวหน้าในการดำเนินการประชุม					
๕. เวลาที่ใช้ในการประชุม					
๖. การประสานงานโครงการระหว่างคณะอนุกรรมการฯ ในแต่ละคณะ					

๔. ด้านผลผลิต

ประเด็นพิจารณา	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. ความรู้ ความเข้าใจต่อการเมือง การปกครอง ก่อนเข้าร่วมโครงการ					
๒. ความรู้ ความเข้าใจต่อการเมือง การปกครอง ภายหลังจากเข้าร่วมโครงการ					
๓. ทักษะคติต่อการเมืองการปกครองก่อน เข้าร่วมโครงการ					
๔. ทักษะคติต่อการเมืองการปกครองภายหลังจาก เข้าร่วมโครงการ					
๕. ความสนใจรับรู้ข่าวสารทางการเมืองก่อน เข้าร่วมโครงการ					
๖. ความสนใจรับรู้ข่าวสารทางการเมืองภายหลังจาก เข้าร่วมโครงการ					
๗. การพัฒนาทักษะและประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงาน					

ตอนที่ ๔ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

๑. สิ่งที่ท่านคาดหวังว่าจะได้รับจากโครงการนี้

- ความรู้ ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครอง
- ทักษะในการปฏิบัติงาน
- การสร้างเครือข่าย/การประสานงานภายในองค์กร
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

๒. ท่านคิดว่าการดำเนินกิจกรรมและผลของการดำเนินโครงการ มีความสอดคล้องกับความคาดหวังของท่านหรือไม่

สอดคล้อง เหตุผล.....
.....
.....

ไม่สอดคล้อง เหตุผล.....
.....
.....

๓. ท่านคิดว่าควรมีการปรับปรุงโครงการในด้านใดบ้างและอย่างไร (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ด้านพิธีการ/ลงทะเบียน (โปรดระบุข้อเสนอแนะ)
.....
.....
.....

ด้านการดำเนินการแข่งขัน (โปรดระบุข้อเสนอแนะ)
.....
.....
.....

ด้านกิจกรรมเสริมความรู้ (โปรดระบุข้อเสนอแนะ)
.....
.....
.....

ด้านการให้ความร่วมมือของเขตการศึกษา/โรงเรียน (โปรดระบุข้อเสนอแนะ)

.....
.....
.....

ด้านอื่น ๆ (โปรดระบุ)

.....
.....
.....

๔. ระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมในวันแข่งขัน

- ครึ่งวัน
- หนึ่งวัน
- มากกว่าหนึ่งวัน
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

๕. รูปแบบในการจัดการแข่งขัน ควรมีลักษณะอย่างไร

- แข่งขันโดยใช้แบบทดสอบ/ข้อสอบ
- แข่งขันโดยใช้เกมส์โชว์ (ถาม-ตอบทีละข้อ)
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

๖. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

แบบสอบถาม

ครู/อาจารย์ นักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมการแข่งขัน และผู้สังเกตการณ์

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่อง “การวิจัยประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๐” มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเสนอต่อผู้บริหารเพื่อปรับปรุงโครงการต่อไป

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับท่านมากที่สุด

๑. สถานภาพของท่าน ครู/อาจารย์ ผู้เข้าร่วมการแข่งขัน
 ผู้สังเกตการณ์ อื่นๆ โปรดระบุ .....
๒. เพศ ชาย หญิง
๓. ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส.
ปริญญาตรี ปริญญาโทหรือสูงกว่า
 อื่นๆ โปรดระบุ .....
๔. ในกรณีที่ท่านเป็นนักเรียน/นักศึกษา ท่านวางแผนจะเข้าศึกษาต่อในสาขาใดมากที่สุด
 นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์
 ศิลปศาสตร์ บริหารธุรกิจ/เศรษฐศาสตร์
 วิทยาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์
 สายอาชีพ อื่นๆ โปรดระบุ .....

ตอนที่ ๒ การประเมินด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการดำเนินงาน และผลผลิตของโครงการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

๑. ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการ ได้แก่ ความสอดคล้องของโครงการกับสภาวะการณ์ในปัจจุบัน และความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับนโยบายองค์กร

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสม					หมายเหตุ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
๑. ความสอดคล้องของโครงการกับสภาวะการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน						
๒. ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับนโยบายองค์กร (วัตถุประสงค์ของโครงการ คือ การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย และการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย)						

๒. ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ ระยะเวลาในการเตรียมตัว การได้รับการสนับสนุนด้านต่าง ๆ กระบวนการคัดเลือก เอกสารประกอบ และ งบประมาณสนับสนุน

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสม					หมายเหตุ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
๑. ระยะเวลาในการเตรียมตัว						
๒. การสนับสนุนด้านงบประมาณจากสถานศึกษา						
๓. กระบวนการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ						
๔. การสนับสนุนด้านเอกสาร ตำราทางกฎหมาย และการเมืองการปกครอง						

๓. ด้านกระบวนการดำเนินงาน ได้แก่ การดำเนินงานประชุม การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่/วิทยากร ระยะเวลาดำเนินการ ลักษณะของแบบทดสอบ การจัดกิจกรรม สถานที่จัดการแข่งขัน สื่อ/ วัสดุทัศนูปกรณ์ และการอำนวยความสะดวก

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสม					หมายเหตุ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
๑. การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในการลงทะเบียน						
๒. เวลาที่ใช้ในการทำแบบทดสอบ						
๓. เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ เช่น บทบาทสมมติ การบรรยาย						
๔. ความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหาอธิบายคำถาม-คำตอบของวิทยากร						
๕. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรจัดกิจกรรมเสริมความรู้ เช่น กิจกรรมบทบาทสมมติ การบรรยาย						
๖. จำนวนข้อคำถามในแบบทดสอบ						
๗. สัดส่วนของเนื้อหาในแบบทดสอบ ได้แก่ รัฐธรรมนูญ ข้อบังคับการประชุม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เหตุการณ์การเมืองการปกครอง						
๘. รูปแบบในการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ เช่น บทบาทสมมติ การบรรยาย						
๙. การใช้สื่อ/วัสดุทัศนูปกรณ์ประกอบการบรรยาย						
๑๐. การบริการอาหาร เครื่องดื่ม						
๑๑. สถานที่จัดการแข่งขันและการอำนวยความสะดวก						

๔. **ด้านผลผลิต** ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครอง ทักษะคิดต่อการเมืองการปกครอง และประโยชน์ของโครงการ

หัวข้อ	ระดับความคิดเห็น					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	หมายเหตุ
๑. ความรู้ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครอง ก่อน เข้าร่วมโครงการ						
๒. ความรู้ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครอง ภายหลัง เข้าร่วมโครงการ						
๓. ทักษะคิดต่อการเมืองการปกครอง ก่อน เข้าร่วมโครงการ						
๔. ทักษะคิดต่อการเมืองการปกครอง ภายหลัง เข้าร่วมโครงการ						
๕. ความสนใจรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ก่อน เข้าร่วมโครงการ						
๖. ความสนใจรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ภายหลัง เข้าร่วมโครงการ						
๗. ประโยชน์ต่อการเรียน และการดำเนินชีวิต						

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

๑. ท่านคิดว่าข้อดีหรือจุดเด่นของโครงการนี้ คือ

.....

.....

๒. ท่านคิดว่าการเข้าร่วมโครงการนี้เกิดประโยชน์ต่อครู/อาจารย์อย่างไร

.....

.....

๓. ท่านคิดว่าการเข้าร่วมโครงการนี้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างไร

.....
.....

๔. ท่านคิดว่าท่านคุ้มค่าต่อการเข้าร่วมโครงการนี้หรือไม่

คุ้มค่า

เหตุผล.....

ไม่คุ้มค่า

เหตุผล.....

๕. ท่านคิดว่าสิ่งที่ควรปรับปรุงมากที่สุดในโครงการนี้คือ เรื่องใด.....

และควรปรับปรุงอย่างไร.....

.....
.....

๖. กิจกรรมที่ควรจัดให้มีขึ้นในวันแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา (เลือกได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ทำแบบทดสอบและอธิบายคำตอบ

การบรรยาย

ได้วาที

บทบาทสมมติ

เกมส่งเสริมความรู้

อภิปราย/เสวนา

อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

๗. ระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมในวันแข่งขัน

ครึ่งวัน

๑ วัน

มากกว่า ๑ วัน

(โปรดระบุ).....

๘. รูปแบบในการจัดการแข่งขัน ควรมีลักษณะเป็นอย่างไร

แข่งขันโดยใช้แบบทดสอบ/ข้อสอบ

แข่งขันโดยใช้เกมส์โชว์ (ถาม-ตอบทีละข้อ)

อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

๙. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ค

ตารางแสดงโรงเรียนที่ชนะเลิศระดับเขตการศึกษาตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ - ๒๕๔๖
และระดับเขตตรวจราชการตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ - ๒๕๕๐

โรงเรียน	ปีพุทธศักราช												
	๒๕๓๘	๒๕๓๙	๒๕๔๐	๒๕๔๑	๒๕๔๒	๒๕๔๓	๒๕๔๔	๒๕๔๕	๒๕๔๖	๒๕๔๗	๒๕๔๘	๒๕๔๙	๒๕๕๐
๑๕. โรงเรียนโคกโพธิ์ชัยศึกษา					✓								
๑๖. โรงเรียนโคกยางวิทยา												✓	
๑๗. โรงเรียนโคกสว่างค้อมวิทยานุสรณ์							✓						
๑๘. โรงเรียนโคกสูงประชาสรรค์					✓								
๑๙. โรงเรียนจักรคำคณาทร									✓				
๒๐. โรงเรียนจ่านกร้อง	✓												
๒๑. โรงเรียนจุนวิทยาคม	✓												
๒๒. โรงเรียนจุมจังพลังราษฎร์							✓	✓	✓				
๒๓. โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย						✓		✓	✓	✓		✓	✓
๒๔. โรงเรียนฉวางรัชดาภิเษก	✓	✓			✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓
๒๕. โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี	✓	✓		✓		✓							
๒๖. โรงเรียนชลกันยานุกูล											✓		
๒๗. โรงเรียนไชยวิทยา	✓												
๒๘. โรงเรียนดอนมดแดงวิทยาคม				✓									
๒๙. โรงเรียนดาราสุมุท			✓										
๓๐. โรงเรียนเดชอุดม					✓	✓		✓	✓		✓		

โรงเรียน	ปีพุทธศักราช												
	๒๕๓๘	๒๕๓๙	๒๕๔๐	๒๕๔๑	๒๕๔๒	๒๕๔๓	๒๕๔๔	๒๕๔๕	๒๕๔๖	๒๕๔๗	๒๕๔๘	๒๕๔๙	๒๕๕๐
๓๑. โรงเรียนตาคลีประชาสรรค์				✓									
๓๒. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา				✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
๓๓. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ภาคเหนือ												✓	✓
๓๔. โรงเรียนถาวรานุกูล	✓						✓						
๓๕. โรงเรียนทัพทันอนุสรณ์			✓					✓					
๓๖. โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม			✓						✓				
๓๗. โรงเรียนท่าเรือ “นิตยานุกูล”									✓				
๓๘. โรงเรียนเทพศิรินทร์										✓		✓	
๓๙. โรงเรียนไทรงามพิทยาคม							✓	✓					
๔๐. โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ											✓		✓
๔๑. โรงเรียนธรรมศาสตร์ คลองหลวง									✓				
๔๒. โรงเรียนธาดุนารายณ์วิทยา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						
๔๓. โรงเรียนนครสวรรค์			✓								✓	✓	
๔๔. โรงเรียนนวมินทราชูทิศ มัชฌิม						✓	✓						
๔๕. โรงเรียนนารีอนุกุล	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓		✓	✓
๔๖. โรงเรียนนารีวุฒิ											✓		

โรงเรียน	ปีพุทธศักราช												
	๒๕๓๘	๒๕๓๙	๒๕๔๐	๒๕๔๑	๒๕๔๒	๒๕๔๓	๒๕๔๔	๒๕๔๕	๒๕๔๖	๒๕๔๗	๒๕๔๘	๒๕๔๙	๒๕๕๐
๔๗. โรงเรียนบ่อไร่วิทยาคม					✓								
๔๘. โรงเรียนบางบัวทอง								✓					
๔๙. โรงเรียนบัวขาว												✓	✓
๕๐. โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการ												✓	
๕๑. โรงเรียนบ้านเขว้าวิทยายน							✓						
๕๒. โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา											✓		
๕๓. โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย	✓		✓			✓	✓		✓				✓
๕๔. โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช	✓	✓				✓		✓					
๕๕. โรงเรียนปทุมราชวงศา										✓			
๕๖. โรงเรียนปรีณสร้อยแยลส์วิทยาลัย								✓				✓	
๕๗. โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย		✓	✓	✓							✓		
๕๘. โรงเรียนประชาสงเคราะห์วิทยา													✓
๕๙. โรงเรียนฝักไหมวิทยานุกูล								✓	✓	✓		✓	✓
๖๐. โรงเรียนพระพุทธบาท "พลาณุกูล"							✓						
๖๑. โรงเรียนพระนารายณ์												✓	
๖๒. โรงเรียนพัฒนาวิทยา						✓							

โรงเรียน	ปีพุทธศักราช												
	๒๕๓๘	๒๕๓๙	๒๕๔๐	๒๕๔๑	๒๕๔๒	๒๕๔๓	๒๕๔๔	๒๕๔๕	๒๕๔๖	๒๕๔๗	๒๕๔๘	๒๕๔๙	๒๕๕๐
๑๑๑. โรงเรียนสตรีพัทลุง							✓	✓					
๑๑๒. โรงเรียนสตรีภูเก็ต	✓	✓				✓	✓	✓			✓	✓	✓
๑๑๓. โรงเรียนสตรีศรีน่าน											✓		
๑๑๔. โรงเรียนสตรีนครสวรรค์												✓	✓
๑๑๕. โรงเรียนสตรีสิริเกศ	✓	✓			✓		✓						
๑๑๖. โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย					✓								
๑๑๗. โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย													✓
๑๑๘. โรงเรียนสว่างแดนดิน									✓				
๑๑๙. โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม					✓				✓				
๑๒๐. โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม		✓								✓		✓	✓
๑๒๑. โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม ๒					✓		✓			✓	✓		
๑๒๒. โรงเรียนสารคามพิทยาคม	✓					✓	✓		✓	✓		✓	✓
๑๒๓. โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย		✓								✓	✓	✓	✓
๑๒๔. โรงเรียนสุรวิทยาคาร											✓		✓
๑๒๕. โรงเรียนสุนทรวิจิทยา												✓	
๑๒๖. โรงเรียนสุราษฎร์ธานี			✓	✓	✓			✓					

โรงเรียน	ปีพุทธศักราช												
	๒๕๓๘	๒๕๓๙	๒๕๔๐	๒๕๔๑	๒๕๔๒	๒๕๔๓	๒๕๔๔	๒๕๔๕	๒๕๔๖	๒๕๔๗	๒๕๔๘	๒๕๔๙	๒๕๕๐
๑๒๗. โรงเรียนสุโขทัย		✓											
๑๒๘. โรงเรียนแสงทองวิทยา				✓									
๑๒๙. โรงเรียนหนองกุ้งศรีวิทยาคาร							✓						
๑๓๐. โรงเรียนหนองจางวิทยา		✓	✓										
๑๓๑. โรงเรียนหนองปลาหมอวิทยาคม											✓		
๑๓๒. โรงเรียนหนองไผ่วิทยานสรรค์													✓
๑๓๓. โรงเรียนหนองยางพิทยาคม											✓		
๑๓๔. โรงเรียนห้วยทับทันพิทยาคม									✓				
๑๓๕. โรงเรียนห้วยยอด										✓			
๑๓๖. โรงเรียนอ่างทองปัทมโรจน์วิทยาคม				✓									
๑๓๗. โรงเรียนอุดรธานีพิทยาคม								✓		✓		✓	
๑๓๘. โรงเรียนอุตรดิตถ์										✓	✓		

รายนามคณะกรรมการศึกษาและดำเนินการจัดทำวิจัย
โครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา

๑. นายจเร พันธุ์เปรื่อง	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๒. นางวิจิตรา วัชรภรณ์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๓. นางสาวจิรพรรณ กาญจนอุดม	หัวหน้าคณะกรรมการ
๔. นางสาวอุษา ไชยิตตระกูล	คณะกรรมการ
๕. นางสาวศุภพรรัตน์ สุขพุ่ม	คณะกรรมการ
๖. นางพุทธชาติ ทองเอน	คณะกรรมการ
๗. นางสาวนารีลักษณ์ ศิริวรรณ	เลขานุการและคณะกรรมการ
๘. นางสาวปิยะวรรณ ปานโต	ผู้ช่วยเลขานุการและคณะกรรมการ